

AYDINLATMA SÖZLÜĞÜ

Prof. Şazi SİREL

AYDINLATMA SÖZLÜĞÜ

Prof. Şazi SİREL

Yapı Fiziği Uzmanlık Uygulamaları San. ve Tic. A.Ş. bünyesindeki Yapı Fiziği Uzmanlık Enstitüsü tarafından, karşılıksız yararlanılması amacı ile 1 Ocak 2012 günü YFU WEB sitesine konmuştur.

url: <http://www.yfu.com> ; e-mail: yfu@yfu.com

ÖNSÖZ

Aydınlatma konusunda ilk sözlük, 1964 yılında başlayan çalışmalarına, sonradan, o zamanki Türk Dil Kurumu'nun ilgi duyması ve desteklemesi sonucu, 1973 yılında, **Aydınlatma Terimleri Sözlüğü** adı ile, yine Türk Dil Kurumu tarafından yayımlandı. Bu sözlükte 555 terim yer almıştı.

Daha çok, yüksek öğretime yönelik olarak hazırladığım **Aydınlatma Terimleri** adlı sözlük ise, şimdiki adı Yıldız Teknik Üniversitesi olan, İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisine yayımlandı. Bu ikinci sözlüğün, 1984 yılında yayımlanan üçüncü baskısında 480 terim bulunmaktaydı. Öğretim için önemli olmayan 75 terim bu sözlüğe alınmamış, onun yerine daha ayrıntılı tanımlar ve formüller verilmiş, ve yedi bölümlü olan bu sözlüğün bölüm başlarında, o bölümde yer almış olan terimler ile ilgili genel açıklamalar yapılmıştı.

Bu gün, bu iki sözlük te tükenmiş bulunmaktadır. Aradan geçen zaman içinde ise, aydınlatma alanında ve teknolojisinde yeni kavramlar oluşmuş, yeni terimler üretilmiştir.

Aydınlatma Sözlüğü adı ile yayımlanmış olan bu üçüncü sözlük 835 terim içermektedir. Bunlardan 130 tanesi başka terimlere gönderme, geri kalan 705 tanesi de tanımları verilmiş terimlerdir.

Tanımları verilmiş bu 705 terimin 668 tanesi, Uluslararası Aydınlatma Sözlüğünde yer almış 750 tanımdan 668 ine uyan terimlerdir. Uluslararası Sözlükte bu terimlere uyan tanımların numaraları ve Fransızca, İngilizce, Almanca terim karşılıkları da verilmiştir.

Uluslararası Sözlükte, tanımları verilmiş olan Fransızca, İngilizce, Almanca ve Rusça terimler ile, tanımları verilmemiş İspanyol, İtalyan, Hollanda, Polonya ve İsveç dillerindeki terimler, yani toplam dokuz dilden terimler yer almıştır. Bunlar arasında, bu gün için, Türkçe bulunmamaktadır. CIE numaraları, yalnızca bu dokuz dilin terimleri için referans oluşturmakta, şimdilik Türkçe terimlerle ilgisi bulunmamaktadır.

1964 yılından bu yana sürüp gelen aydınlatma terimleri çalışmalarım ve bunlarla ilgili 4 yayın, önerilmiş olan Türkçe terimlerin, zaman içinde test edilmesini sağlamıştır. Yirmi yılı aşkın bu süre içinde, teknik dilimize yerleşmemiş olan, ışıközü, önatım, ruhbilimsel ve benzeri kimi terimler, bu sözlükte yer almamış, bunların yerine, zaten öteki dillerde de benzer olan ve Türkçede de kullanılagelen, foton, projeksiyon, psikolojik gibi sözcükler kullanılmıştır.

Bu üçüncü sözlük için çalışmaya başlama kararında beni cesaretlendiren Sayın meslektaşım Y. Mim. Doğan Hasol'a öncelikle teşekkür etmek isterim. Sözlüğün basıma hazırlanışında değerli çalışmalarından ötürü Sayın Sedat Acar'la Sayın Cem Akdağ'a ve YEM çalışanlarına da teşekkür ederim. Sözlük çalışmalarında eşim Y. Mim. Ayten Sirel ve oğlum elektronik Y. Müh. Dr. Osman Sirel'in çok büyük emekleri geçmiş olduğunu ve büro elemanımız Nuray Koçak'ın da çok değerli katkılarda bulunmuş olduğunu burada belirtmem gerekir.

Bu sözlüğün, gerek öğretim, yayın ve her türlü iletişimde sağlayacağını umduğum dil birliği, kesinlik ve kolaylık bakımından, gerekse, daha ileri çalışmalar için belli bir dayanak oluşturması açısından, yararlı olacağını umut etmekteyim.

Prof. Şazi SİREL

Aydınlatma Türk Milli
Komitesi Onur Üyesi
İstanbul, Ocak 1997

FOREWORD

The first Turkish dictionary on lighting was published in 1973 by the Turkish Language Society, under the title **Vocabulary of Lighting Terms**, following the work I had begun in 1964 by the interest and support of that same society. This dictionary contained 555 terms.

Another dictionary, entitled **Lighting Terms**, and aimed more at higher education, was published by the Yıldız Technical University, then called the Istanbul State Engineering and Architecture Academy. This second dictionary contained 480 terms when it was printed for the third time in 1984. 75 terms considered unnecessary from an educational point of view were omitted from this dictionary. Instead, there were more detailed definitions and formulae, and, at the beginning of each of its seven chapters, there was a general introduction to the terms contained in the latter.

Today, both these dictionaries are out of print. And in the meantime, new concepts have been created and new terms have appeared in the field of lighting.

Published under the title of **Lighting Vocabulary**, this third work contains 835 terms. 130 of them refer to other terms and the remaining 705 terms have their own definition. 668 among these 705 terms with definition, correspond to the 668 definitions of total 750 definitions in the International Lighting Vocabulary (ILV). They are presented together with their definition, CIE numbering and French, English and German equivalents.

In the international dictionary, each term is given in nine languages. The French, English, German and Russian terms are accompanied by their definitions, while the Spanish, Italian, Dutch, Polish and Swedish ones stand alone. As Turkish language does not take place in ILV, the CIE numbers serve only as a reference to the terms in these nine languages and do not, for the moment, bind Turkish ones.

The work I have been doing since 1964 on lighting terms, as well as the 4 related publications, has afforded the opportunity to put the proposed Turkish terminology to the test of time. Term such as "ışıközü", "önatım", "ruhbilimsel" and other similar words, that have not taken root in our technical language within this 20 year period, will not be found in this present dictionary. Instead, terms like "foton", "projeksiyon", "psikolojik" have been used, which resemble their equivalents in other languages and are now commonly used in Turkish.

I would like to express my thanks especially to my colleague Architect Doğan Hasol, who encouraged me to start working on this third dictionary. I also thank Mr. Sedat Acar, Mr. Cem Akdağ and the staff of YEM for their valuable help in preparing the dictionary for printing. Finally, I must mention here the important work done by my wife, Architect Ayten Sirel, and my son, Electronics Engineer Dr. Osman Sirel, as well as our office colleague, Nuray Koçak in the preparation of the dictionary.

I hope this dictionary will be of some use, be it from the point of view of linguistic coherence, clarity and ease of use, or as a support for further more advanced works.

Prof. Şazi SİREL

Honorary Member of the
Turkish National Lighting Committee
Istanbul, January 1997

ÖNSÖZ (2012)

Aydınlatma Sözlüğü'nun yayınlandığı 1997 yılından bu güne, geçen 14 yıl içinde Türkçe bir başka aydınlatma sözlüğü yayınlanmamıştır. 1964 yılından bu yana 33 yıllık bir çalışma ürünü olan bu sözlük, belli bilimsel çevrelerin, yerli yabancı çeviri bürolarının, kimi yazarların ve çok sayıda çeşitli öğrencilerin yararlandığı tek kaynak olmuştur. Bu nedenle ve YEM Yayın'ca yayınlanan birinci baskısının tükenmiş olması nedeni ile, sözlük, bir kez daha gözden geçirilerek, Yapı Fiziği Uzmanlık Uygulamaları A.Ş. internet sitesinde yer almış ve böylece ilgililerin karşılıksız yararlanmaları olanağı da sağlanmıştır.

Ocak 2012

Prof. Şazi SİREL

Aydınlatma Türk Milli
Komitesi Onur Üyesi
İstanbul, Ocak 1997

Not: Aydınlatma Sözlüğü'nün YEM Yayın'ca Ocak 1997 de yayınlanan baskısında (*ve burada*) yer alan önsözde AYDINLATMA TERİMLERİ ders kitabından söz edilmekte ve bir oranda bilgi verilmektedir. AYDINLATMA TERİMLERİ kitabı, YTÜ Yapı Fiziği Yüksek Lisans öğrencilerinin bilmesi gereken 480 terimi içermekte ve yedi bölümden oluşmaktadır. Bu kitabın özelliği bu yedi bölümün başında, o bölümde toplanmış olan ve belli bir konu ile ilgili bulunan terimler konusunda genel açıklamalar içermesidir.

Bölümler şöyledir:

- 1- Işık üretimi ve ışınım ile ilgili terimler
- 2- Işıklımsel ve renkölçümsel büyüklükler ve birimler ile ilgili terimler
- 3- Özdek ve yüzeylerin, ışıkla ilgili özellikleri ile ilgili terimler
- 4- Göz ve görme ile ilgili terimler
- 5- Lambalar, yapımsal bileşenleri ve ek aygıtlar ile ilgili terimler
- 6- Aydınlatmacılığın genel konuları ve günışığı ile ilgili terimler
- 7- Işıklıklar ve yapımsal bileşenleri ile ilgili terimler

Bu kitap bu yedi konudan yalnızca biri ya da birkaçı ile ilgili olanlar için ilginç olabilir. Çünkü bu durumda örgünecek ya da baş vurulacak terimler sadece ilgili konunun terimleri olacaktır. Bu nedenle bibliyografya notisinden şu bilgi buraya çıkarılmıştır:

SİREL Şazi, 1974, **AYDINLATMA TERİMLERİ**, Yıldız Üniversitesi Yayınları, Sayı 112

TERİMLER

A

1 % X kayıplı ömür

Bir ömür denemesinde, belli koşullarda çalışan lambalardan, belirli ölçütlere göre ömürlerinin sonuna gelmiş % X lamba için süre.

CIE 845-07-63

Fr. durée de vie à X % de défaillances

Ing. life to X % failures

Alm. Lebensdauer bis zu einer Ausfallrate von X%

2 abajur

Lambanın doğrudan görünmesini engellemek için, yayıcı ya da ışık geçirmez gereçten yapılmış nesne.

CIE 845-10-37

Fr. abat-jour

Ing. shade

Alm. Leuchtschirm

3 Abney olayı

Işıklılığı ve baskın dalga boyu değişmez kılınmış bir renk uyarısının, aralığının değişmesi ile oluşan renk türü değişmesi.

CIE 845-02-38

Fr. phénomène d'Abney

Ing. Abney phenomenon

Alm. Bezold-Abney-Phänomen

4 Abney yasası

A ve B gibi iki renk uyarısının parıltıları birbirinin aynı olarak algılanıyorsa ve C ve D gibi iki renk uyarısının da parıltıları aynı algılanıyorsa, A ve C ile B ve D nin toplamsal karışımlarının parıltıları da aynı olur.

Not: Abney yasasının geçerliliği gözlem koşullarına büyük oranda bağlıdır.

CIE 845-03-19

Fr. loi d'Abney

Ing. Abney's law

Alm. Abneysches Gesetz

5 açık

Renkte, değer boyutunun yüksek olduğunu belirten sıfat.

CIE 845-02-32

Fr. clair

Ing. light

Alm. hell

6 açık gök

bkz. standart açık CIE göğü

7 açıklık (tek olarak algılanmayan bir renk için)

Bir yüzeyin, aynı biçimde aydınlanmış olan ve beyaz gibi, ya da yüksek geçirme çarpanı varmış gibi görünen bir yüzeyin parlıtısına göre değerlendirilen parlıtısı.

Not: Yalnızca, tek olarak algılanmayan nesne renkleri için bir açıklık tanımlanabilir.

CIE 845-02-31

Fr. clarté; leucie (d'une couleur non isolée)

Ing. lightness (of a related colour)

Alm. Helligkeit (einer bezogenen Farbe)

8 açılı ışıkölçer

Bir kaynağın, bir ışıklığın, bir ortamın ya da bir yüzeyin karakteristik ışıksal büyüklüğünün açısız dağılımını ölçmeye yarayan ışıkölçer.

CIE 845-05-22

Fr. goniophotomètre

Ing. goniophotometer

Alm. Goniophotometer

9 açılı ışınımölçer

Bir kaynağın, bir ışıklığın, bir ortamın ya da bir yüzeyin karakteristik ışınımsal büyüklüğünün açısız dağılımını ölçmeye yarayan ışınımölçer.

CIE 845-05-23

Fr. gonioradiomètre

Ing. gonioradiometer

Alm. Gonioradiometer

10 ağtabaka

Koni ve çubuk denen ışalıcılar ve görme sinirine alıcı elementlerin uyarılmalarını ileten sinir gözelerinin bulunduğu, gözün ışığa duyarlı dip zarı.

CIE -

Fr. rétine

Ing. retina

Alm. Netzhaut

11 akı

bkz. alt toplanık akı orantısı; alt yarı küresel akı; ayırteğici ışık akısı; dolaylı akı; dolaysız akı; döşeli lambaların yüzeylik akısı; foton akısı; gürültü eşdeğer erke akısı; ışıksal akı; kuşaksal akı; toplam akı; toplanık akı; üst yarı küresel akı;

12 akı kodu (bir ışıklığın, bir aygıtın)

Kullanma çarpanları hesaplarında kullanılan, alt yarı küresel akı orantısı, standart geriverim ve ışıklığa özgü akı dağılım verilerinden oluşan, akının üçlü değerlerinin tamamı.

CIE 845-09-42

Fr. code de flux

Ing. flux code

Alm. -

13 akkor elektrik lambası

Işık yayımlaması, elektrik akımının geçmesi ile, ısılışır duruma gelmiş bir özdeğin ışık üretimi sonucu olan lamba.

CIE 845-07-04

Fr. lampe (électrique) à incandescence

Ing. incandescent (electric) lamp

Alm. (elektrische) Glühlampe

14 akkor ışıma

Isısal ışıma yolu ile optik ışınım yayımı

CIE 845-04-15

Fr. incandescence

Ing. incandescence

Alm. Glühen

15 akşam görmesi

Gündüz görmesi ve gece görmesi arasındaki görme biçimi.

Not: Akşam görmesinde, koniler de sopacıklar da etkilidir.

CIE 845-02-11

Fr. vision mésopique

Ing. mesopic vision

Alm. Dämmerungssehen; Übergangssehen; mesopisches Sehen

16 aktiniksel

1- Aktinizm içeren bir ışınım uygulanmış.

2- Aktinizm ile ilgili tüm öteki düzen ve kavramlara uygulanmış.

CIE 845-06-03

Fr. actinique

Ing. actinic

Alm. aktinisch

17 aktiniksel deri kızarması

Güneş ışığı ya da yapay optik bir ışınımın aktiniksel etkisi ile, alevlenmeli ya da alevlenmesiz deri kızarması.

CIE 845-06-15

Fr. érythème (actinique)

Ing. (actinic) erythema

Alm. (aktinisches) Erythem

18 aktiniksel doz

Dozun, buna karşılık gelen dalga boyunun aktiniksel etkisine göre, tayfsal dengelenişi ile elde edilen büyüklük.

CIE 845-06-23

Fr. dose actinique

Ing. actinic dose

Alm. aktinische Dosis

19 aktiniksel etkinlik tayfı (belirli bir aktiniksel olay için, belirli bir sistemde, optik ışınımların)

Bu olayı, bu sistem içinde oluşturmayı sağlayacak tek türsel (*monokromatik*) ışınımların etkinliği.

CIE 845-06-14

Fr. spectre d'action (actinique)

Ing. (actinic) action spectrum

Alm. (aktinische) Wirkungsfunktion

20 aktinizm

Canlı ya da cansız kimi nesnelere üzerinde kimyasal değişiklikler oluşmasına neden olan optik ışınım özelliği.

CIE 845-06-02

Fr. actinisme

Ing. actinism

Alm. Aktinität

21 alçak basınçlı cıva buharlı lamba

Yanma durumunda, içindeki kısmi buhar basıncının 100 paskalın altında olduğu ve iç yüzeyi ışılişyan bir özdek ile kaplanmış olan ya da olmayan cıva buharlı boşalmalı lamba.

CIE 845-07-22

Fr. lampe à (vapeur de) mercure à basse pression

Ing. low pressure mercury (vapour) lamp

Alm. Quecksilberdampf-Niederdrucklampe

22 alçak basınçlı sodyum buharlı lamba

Yanma durumunda, içindeki kısmi buhar basıncının 0,1 ve 1,5 paskal arasında bulunduğu ve ışık üretiminin sodyum buharının ışıması ile elde edildiği boşalmalı lamba.

CIE 845-07-24

Fr. lampe à (vapeur de) sodium à basse pression

Ing. low pressure sodium (vapour) lamp

Alm. Natriumdampf-Niederdrucklampe

23 alevli güvenlik lambası

Maden ocağı havası içinde oksijen eksikliğini ve grizu gazı varlığını saptamak için kullanılan alevli lamba.

CIE 845-10-53

Fr. lampe de sûreté à flamme

Ing. mine safety lamp

Alm. Benzinsicherheitslampe

24 algı

Belleğin katkıları ve bir duyusal izlenimle ortaya çıkan, karmaşık, nesnel bilinç içeriği. Özellikle görsel algılar, dışımızdaki varlığın, şeylerin, nesnelerin, biçim ve durumları konusundaki betimlemelerimizin yapısına girer.

CIE -

Fr. perception

Ing. perception

Alm. Wahrnehmung

25 algı hızı

Bir nesnenin belirmesiyle o nesnenin biçiminin algılanması arasında geçen zamanın tersi.

CIE -

Fr. vitesse de perception

Ing. speed of perception

Alm. Wahrnehmungsgeschwindigkeit

26 algılanmış ışık

Görme sistemine özgü tüm duyu ve algıların özel niteliği.

Not: Algılanmış bir ışık, normal olarak, ama her zaman değil, bir ışık uyarısının etkisi ile oluşur.

CIE 845-02-17

Fr. lumière (perçue)

Ing. (perceived) light

Alm. (wahrgenommenes) Licht

27 algılanmış renk

Türsel bir renk elementi ile türsüz bir renk elementinin herhangi bir bileşiminden oluşan görsel algı özel niteliği. Bu özel nitelik, türü olan renkler için, sarı, turuncu, kahverengi, kırmızı, pembe, yeşil, mavi, mor, ve benzeri adlandırmalar ile betimlenebilir, anlatılabilir, ya da türsüz renkler için, beyaz, gri, siyah gibi sözcükler ile belirtilebilir. Bu özel algı niteliği, anlamı daha da güçlendiren, açık, koyu gibi sıfatlar ile de değiştirilebilir.

Not: 1- Algılanmış renk, renksel uyarının tayfsal dağılımı, boyutları, biçimi, yapısı, uyarı yüzeyinin çevresi, gözlemcinin görme sisteminin uyma durumu ve içinde bulunduğu gözlem koşulları konusundaki deneyimi gibi etkenlere bağlıdır.

2- Algılanmış renk değişik renk belirlemeleri biçiminde ortaya çıkabilir. Bu belirleme biçimleri ile ilgili anlatım türlerinin amacı, renk algılama olayının nitel ve geometrik farklılıklarını belirtmektir. Örnek olarak, nesne rengi, yüzey rengi, açıklık (*delik*) rengi verilebilir.

Rengin, film rengi, oylum rengi, ışıklayıcı rengi, özdek rengi vb. belirleme biçimleri de vardır.

CIE 845-02-18

Fr. couleur (perçue)

Ing. (perceived) colour

Alm. Farbempfindung

28 algılanmış türsel renk

1- Algısal anlamda: Bir türü olan algılanmış renk. Günlük konuşma dilinde, “renk” sözcüğü, beyaz, gri ve siyahın zıddı olarak bu anlamda kullanılır. Renkli sıfatı genellikle, türü olan bir rengi anlatır.

2- Psikofizik anlamda: **bkz.** türsel renk uyarıtısı.

CIE 845-02-27

Fr. couleur (perçue) chromatique

Ing. chromatic (perceived) colour

Alm. bunte Farbe

29 alıcı

bkz. işelektrik alıcı; kuantasal alıcı; piroelektrik alıcı; seçer alıcı; seçmez alıcı

30 alıcılık (bir alıcının) [D]

Gürültü ile eşdeğer erkesel akının tersi.

CIE 845-05-65

Fr. détectivité (d'un récepteur)

Ing. detectivity (of a detector)

Alm. Detektivität (eines Empfängers)

31 alın ışıklığı

Kazı ya da yıkım alınlarını aydınlatmada kullanılan, taşınmaz ya da taşınabilir maden ocağı ışıklığı.

CIE 845-10-58

Fr. luminaire de front

Ing. face luminaire

Alm. Ortsleuchte

32 alışne; alikne

Üçtürsel bileşenler uzayında, ışıklılıkları sıfır olan renk uyartılarının geometrik yerini oluşturan yüzey.

Not: Bu yüzey, uzayın başlangıcı olan türsüz noktadan geçer ve türsellik diyagramını, aynı adla anılan bir doğru boyunca keser. Bu doğru, tayfsal renkler geometrik yeri ve purpuralar sınırı ile sınırlanmış türsellik bölgesinin, bütünüyle dışındadır.

CIE 845-03-43

Fr. alychne

Ing. alychne

Alm. Alychne

33 alt toplanık akı orantısı (bir katı açılı için, bir kaynağın)

Söz konusu katı açılı içine toplanmış akının, ışıklığın alt yarı küresel akısına oranı.

CIE 845-09-36

Fr. proportion de flux cumulé inférieur

Ing. cumulative downward flux proportion

Alm. unterer kumulierter Zonenlichtstromanteil

34 alt (yarı küresel) akı (bir kaynağın)

Kaynağın, kaynaktan geçen yatay düzlemin altında 2π steradyanlık bir katı açılına toplanmış akısı.

CIE 845-09-34

Fr. flux (hémisphérique) inférieur

Ing. downward flux

Alm. unterer halbräumlicher Lichtstrom

35 alt (yarı küresel) akı oranı (bir ışıklığın, bir aygıtın)

Işıklığın, alt yarı küresel akısının, toplam akısına oranı.

CIE 845-09-41

Fr. fraction de flux (hémisphérique) inférieur

Ing. downward flux fraction

Alm. unterer halbräumlicher Lichtstromanteil

36 ampul

Işıklı elemanı ya da elemanları içine alan ve gaz geçirmeyen, saydam ya da yarı saydam kılıf.

bkz. buzlu ampul; emaylanmış ampul; opal ampul; opalleştirilmiş ampul; renkli ampul; saydam ampul; sert camlı ampul

CIE 845-08-06

Fr. ampoule

Ing. bulb

Alm. Kolben

37 ana renk türü; temel renk türü

Başka renk türleri aracılığı ile daha iyi tanıtılması olanaklı olmayan algılanmış renk.

CIE 845-02-36

Fr. teinte élémentaire

Ing. unitary hue; unique hue

Alm. Urfarbe

38 anormal katotsal düşüş

Katotun tüm etkin yüzeyine yayılan, boşalma akımına bağlı katotsal düşüş.

CIE 845-07-15

Fr. chute cathodique anormale

Ing. abnormal cathode fall

Alm. anormaler Kathodenfall

39 anti-Stokes ışıklılık

Dalga boyu, uyarma ışınımından daha kısa bir bölgede bulunan yan üretim ışınımı ışılması.

CIE 845-04-22

Fr. luminescence anti-Stokes

Ing. anti-Stokes luminescence

Alm. Anti-Stokes-Lumineszenz

40 apoştilb

bkz. kandela bölü metrekaire

41 ara renk türü; ikili renk türü

İki ana renk türünün karışımı gibi açıklanabilen algılanmış renk. Örneğin turuncunun, kırmızımsı sarı ya da sarımsı kırmızı biçiminde açıklanması gibi.

CIE 845-02-37

Fr. teinte binaire

Ing. binary hue

Alm. Zwischenton

42 aralama (bir aydınlatma döşeminde)

Bir döşemde, yan yana olan ışıklıkların ışık merkezlerinin ara uzaklığı.

CIE 845-09-66

Fr. espacement

Ing. spacing

Alm. Abstand

43 arama ışıklığı

bkz. ışıldak

44 arılık (bir renk uyartısının)

Belirlenmiş bir türsüz renk uyartısı ile türsel bir renk uyartısının nicel oranlarının ölçüsü. Öyle ki bu iki uyartı bu oranda toplamsal olarak karıştırıldıklarında, öngörölmüş renk uyartısı ile aynı olurlar.

Not: 1- Purpura uyartıları durumunda, tektürsel uyartı, türselliği, purpuralar sınırı üzerinde bulunan bir nokta ile gösterilen bir uyartı ile değiştirilir.

2- Bu oran değişik biçimlerde ölçülebilir. (Renkölçümsel arılık ve uyartı arılığı terimlerine bakınız).

CIE 845-03-46

Fr. pureté

Ing. purity

Alm. -

45 ark tüpü

bkz. boşalma tüpü

46 asılı ışıklık

Tavana, ya da duvarda bir taşıyıcıya, kordon, zincir, boru gibi bir askı ile asılmış ışıklık.

CIE 845-10-10

Fr. luminaire suspendu; lustre

Ing. pendant luminaire; suspended luminaire (USA)

Alm. Hängeleuchte; Pendelleuchte (CH)

47 astronomik güneşlenme süresi

Verilmiş bir dönem süresince güneşin engelsiz ve düz bir ufkun üstünde bulunduğu sürelerin toplamı.

CIE 845-09-94

Fr. durée astronomique d'enseillement

Ing. astronomical sunshine duration

Alm. astronomische Sonnenscheindauer

48 ateşleyici

Elektrotların ön ısıtmasını sağlamaksızın, tek başına, ya da elektrik devresinin öteki elemanları ile birlikte boşalmalı bir lambanın ateşlenmesine yönelik gerilimsel atmalara (*impulslara*) yol açan aygıt .

CIE 845-08-33

Fr. amorceur

Ing. ignitor

Alm. Zündgerät

49 atmosferin optik kalınlığı [$\alpha(\varepsilon)$]

$\alpha(\varepsilon) = -\ln(\Phi'_e/\Phi_e)$ formülü ile tanımlanan büyüklük. Bu formülde Φ_e , atmosferin üst sınırına düşey ile ε açısı yaparak giren paralelimsi bir erke ışınımı demetinin erkesel akısını, ve Φ'_e de bu ışınım demetinin yeryüzüne inişinde, azalmış olan erkesel akısını göstermektedir.

CIE 845-09-86

Fr. épaisseur optique de l'atmosphère

Ing. optical thickness of the atmosphere

Alm. optische Dicke der Atmosphäre

50 ayaklı ışıklık

Yerde durmak üzere yapılmış yüksek ayaklı, yer değiştirebilen ışıklık.

CIE 845-10-20

Fr. lampadaire; lampe à pied

Ing. standard lamp; floor lamp (USA)

Alm. Stehleuchte

51 ayarlanabilir ışıklık

Uygun bir mekanik düzen ile, esas parçası yönlendirilebilen ya da yer değiştirilebilen ışıklık.

CIE 845-10-08

Fr. luminaire ajustable

Ing. adjustable luminaire

Alm. verstellbare Leuchte

52 aydınlatma

Nesnelere, bunların çevrelerine, ya da bir bölgeye, bir kent bölgesine, görülebilmeleri için ışık uygulanması.

bkz. boşaltma aydınlatması; bölgenmiş aydınlatma; bölgesik aydınlatma; doğrultulu aydınlatma; dolaylı aydınlatma; dolaylı-dolaysız aydınlatma; dolaysız aydınlatma; genel aydınlatma; korniş aydınlatması; sürekli tümler yapay aydınlatma; yayınlık aydınlatma

CIE 845-09-01

Fr. éclairage

Ing. lighting; illumination

Alm. Beleuchtung

53 aydınlatma açısı (bir geri yansıtıcının) (β)

Gelen ışığın doğrultusuna göre, bir geri yansıtıcının açısal durumunu niteleyen açı.

Not: Düzlem bir geri yansıtıcı için, genellikle, aydınlatma açısı, gelen ışık açısı ile aynıdır.

CIE 845-04-95

Fr. angle d'éclairage (d'un rétroreflecteur)

Ing. entrance angle (of a retroreflector)

Alm. Lichteinfallswinkel (eines Retroreflektors)

54 aydınlatma aygıtı

bkz. ışıklık

55 aydınlatmacılık

Aydınlatmanın, değişik görüşlere göre düşünülmüş uygulamaları.

CIE 845-09-02

Fr. éclairagisme

Ing. lighting technology; illuminating engineering

Alm. Lichttechnik; Beleuchtungstechnik

56 aydınlığın eşyayılmışlık çarpanı (verilmiş bir yüzeyde)

Bir yüzeyde, en düşük aydınlık düzeyinin, ortalama aydınlık düzeyine oranını gösteren çarpan.

Not: 1- En düşük aydınlık düzeyinin, en yüksek aydınlık düzeyine oranı ve

2- Bu iki oranın tersi de kullanılır.

CIE 845-09-58

Fr. facteur d'uniformité de l'éclairage

Ing. uniformity ratio of illuminance

Alm. Gleichmässigkeitsgrad der Beleuchtungsstärke; Gleichmässigkeit der Beleuchtungsstärke

57 aydınlık (bir yüzeyin bir noktasında)

Bir yüzeyin, bir noktasını çevreleyen sonsuz küçük bir parçacığının aldığı akının, bu yüzey parçacığının alanına bölümü.

Not: 1- Aydınlık, nicel anlamda kullanıldığında “aydınlık düzeyi” denmelidir.

2- Ne tür bir aydınlık olduğu belirtilmemiş ise, bu terim ışıksal aydınlık anlamına da gelir.

CIE -

Fr. éclairage ; éclairage lumineux

Ing. illumination ; illuminance

Alm. Beleuchtungsstärke

58 aydınlık düzeyi

bkz. aydınlık ile ilgili Not

59 aydınlık vektörü (bir noktada)

Belirlenmiş noktada, bir yüzey elementinin karşılıklı yüzleri üzerindeki aydınlık düzeyleri arasındaki en yüksek ayrıma eşit vektörel büyüklük. Bu vektör, bu yüzey elemanına dik ve daha çok aydınlanmış yüzden uzaklaşan doğrultudadır.

CIE 845-09-23

Fr. vecteur d'éclairage (en un point)

Ing. illuminance vector (at a point)

Alm. Lichtvektor (in einem Punkt)

60 aydınlıkölçer; lüksmetre

Işıksal aydınlıkları ölçmeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-16

Fr. luxmètre

Ing. illuminance meter

Alm. Beleuchtungsstärkemesser; Beleuchtungsmesser (CH); Luxmeter (CH)

61 ayırdedici güç (bir lamba türünün)

Belirlenmiş koşullarda çalışır durumda olan, verilmiş bir lamba türü için, üreticisi ya da sorumlu satıcısınınca bildirilmiş güç değeri.

Not: 1- Ayırdedici güç çoğunlukla lamba üzerinde yazılıdır.

2- Eskiden buna anma gücü (nominal güç) deniyordu.

CIE 845-07-60

Fr. puissance assignée

Ing. rated power

Alm. Bemessungswert der elektrischen Leistung

62 ayırdedici ışık akısı (bir lamba türünün)

Belirlenmiş koşullarda çalışır durumda olan, verilmiş bir lamba türü için, üreticisi ya da sorumlu satıcısınınca bildirilmiş başlangıç ışık akısı değeri.

Not: 1- Başlangıç ışık akısı kısa bir süre çalışma sonundaki akıdır. Bu süre, buna özgü belirlemelerle tanımlanmıştır.

2- Ayırdedici ışık akısı kimi lambaların üzerinde yazılıdır.

3- Eskiden buna, anma ışık akısı (nominal ışık akısı) deniyordu.

CIE 845-07-59

Fr. flux lumineux assigné

Ing. rated luminous flux

Alm. Bemessungswert des Lichtstromes

63 ayırdedici veriler (bir lambanın)

Bir lambayı belirlemeye ve nitelemeye yarayan ayırdedici değerler ve çalışma (yanma) koşullarının tümü.

CIE 845-07-58

Fr. caractéristiques assignées

Ing. rating

Alm. Bemessungsdaten

64 aynalı projektör; yansıtıcı projektör

Işık akısı demetinin açısal genişliği lamba ve yansıtıcının (*aynanın*) oynatılması ile ayarlanabilen basit yansıtıcı projektör.

CIE 845-10-43

Fr. projecteur-rélecteur

Ing. reflector spotlight

Alm. Spiegel-Scheinwerfer

65 ayrı algılanmış renk

Öteki tüm renklerden ayrı görülebilecek bir yüzeye taşınmış olan algılanmış renk.

CIE 845-02-25

Fr. couleur (perçue) isolée

Ing. unrelated (perceived) colour

Alm. unbezogene Farbe

66 ayrımsal duyarlılık

bkz. karşıtlık duyarlılığı

B

---

67 bağıl doymuşluk

Bir yüzeyin, parlıtısına göre değerlendirilmiş türsel doymuşluğu.

Not: Gündüz görmesine karşılık gelen bir ışıklılık düzeyi ve gözlem koşulları ile ilgili veriler toplamı için verilmiş bir türsel doymuşluğu olan renk uyarıtısı, çok yüksek ışıklılıklar dışında, tüm ışıklılık düzeyleri için, yaklaşık olarak aynı bağıl doymuşluktadır.

CIE 845-02-41

Fr. saturation

Ing. saturation

Alm. Sättigung

68 bağıl duyarlılık (bir alıcının) [s_r]

Bir alıcının, belli bir ışınım ile ışınımlanması durumundaki duyarlılığının, aynı alıcının, bir referans ışınımı ile ışınımlanması durumundaki duyarlılığına oranı.

CIE 845-05-55

Fr. sensibilité relative (d'un récepteur)

Ing. relative responsivity; relative sensitivity (of a detector)

Alm. relative Empfindlichkeit (eines Empfängers)

69 bağıl güneşlenme süresi

Güneşlenme süresinin, aynı zaman aralığı içinde olanaklı olan güneşlenme süresine oranı.

CIE 845-09-96

Fr. durée relative d'ensoleillement

Ing. relative sunshine duration

Alm. relative Sonnenscheindauer

70 bağıl ışıksal verim (bir ışınımın) (V)

Tayfsal bağıl ışık etkinliğine göre dengelenmiş olan erke akısının, ona karşılık gelen erke akısına oranı.

CIE 845-01-57

Fr. efficacité lumineuse relative

Ing. luminous efficiency

Alm. visueller Nutzeffekt

71 bağıl optik hava kütlesi [m]

Atmosferin eğik optik kalınlığının, dik optik kalınlığa oranı.

CIE 845-09-88

Fr. masse d'air optique relative

Ing. relative optical air mass

Alm. relative optische Luftmasse

72 bağıl renk uyartı fonksiyonu; renk uyartısı bağıl tayf eğrisi ($\varphi(\lambda)$)

Bir renk uyartısının tayf eğrisinin, bağıl tayfsal erke dağılışı.

CIE 845-03-04

Fr. courbe (spectrale) relative d'un stimulus de couleur

Ing. relative colour stimulus function

Alm. relative Farbreizfunktion

73 bağıl tayfsal dağılım (ışıklısal ya da ışıközel (fotonsal) bir erkesel büyüklüğün) ($X(\lambda)$) ($S(\lambda)$)

Bir tayfsal büyüklüğün tayfsal dağılımının, bu dağılımın ortalama, en yüksek, ya da rasgele seçilmiş olan bir referans büyüklüğüne oranı.

CIE 845-01-18

Fr. répartition spectrale relative

Ing. relative spectral distribution

Alm. relative spektrale Verteilung; Strahlungsfunktion

74 bağıl tayfsal duyarlılık (bir alıcının) [$s_{\tau}(\lambda)$]

Alıcının belli bir dalga boyundaki tayfsal duyarlılığı ile, verilmiş bir referans değeri arasındaki oran.

Not: Verilmiş referans değeri, ortalama bir değeri, en yüksek değeri, ya da rasgele seçilmiş bir değeri olabilir.

CIE 845-05-57

Fr. sensibilité spectrale relative (d'un récepteur)

Ing. relative spectral responsivity; relative spectral sensitivity (of a detector)

Alm. relative spektrale Empfindlichkeit (eines Empfängers)

75 bağıl türsellik

Bir yüzeyin, aynı koşullar altında aydınlatılmış ve beyaz gibi, ya da yüksek geçiriciliği varmış gibi görünen bir yüzeyin parıltısına göre değerlendirilmiş türsel doymuşluğu.

CIE 845-02-42

Fr. chroma

Ing. chroma

Alm. Buntheit

76 bakışimli ışıklık

Işık yeğinliği dağılımı bakışimli (*simetrik*) olan ışıklık.

CIE 845-10-02

Fr. lumineuse symétrique

Ing. symmetrical lumineuse

Alm. symmetrische Leuchte

77 bakışimsız ışıklık

Işık yeğinliği dağılımı bakışimsız (*asimetrik*) olan ışıklık.

CIE 845-10-03

Fr. lumineuse asymétrique

Ing. asymmetrical lumineuse

Alm. asymmetrische Leuchte

78 bakma alanı

Baş kıvılcıdamadan, gözleri oynatarak görülebilen noktaların toplamı. Bakma alanı tek gözlü ya da çift gözlü olabilir.

CIE -

Fr. champ du regard

Ing. field of view

Alm. Blickfeld

79 bakteri kırıcı ışınım

Bakterileri etkisiz kılabilen optik ışınım.

CIE 845-06-19

Fr. rayonnement bactéricide

Ing. bactericidal radiation

Alm. bakterientötende Strahlung

80 balast

bkz. durultucu

81 baskın dalga boyu (bir renk uyartısının) (λ_d)

Uygun oranlarda toplamsal olarak, belirlenmiş türsüz renk uyartısına karıştırıldığında, düşünülen renk uyartısını eşitleyen tek türsel uyartının dalga boyu.

Not: Purpura uyartıları durumunda, baskın dalga boyunun yerini tümler dalga boyu alır.

CIE 845-03-44

Fr. longueur d'onde dominante

Ing. dominant wavelength

Alm. bunttongleiche Wellenlänge

82 baş elektrot; ana elektrot (boşalmalı bir lambanın)

Durulmadan sonra boşalma akımının geçtiği elektrot.

CIE 845-08-26

Fr. électrode principale (d'une lampe à décharge)

Ing. main electrode (of a discharge lamp)

Alm. Hauptelektrode (einer Entladungslampe)

83 başlama gerilimi (boşalmalı bir lambanın)

Lambada, boşalmayı başlatmak için, elektrotlar arasına uygulanması gereken elektrik geriliminin değeri.

CIE 845-07-67

Fr. tension d'amorçage (d'une lampe à décharge)

Ing. starting voltage (of a discharge lamp)

Alm. Zündspannung (einer Entladungslampe)

84 başlama süresi (yay boşalmalı bir lambanın)

Belirlenmiş koşullarda çalışan yay boşalmalı bir lambanın, çalıştırılmaya başlamasından, yay boşalmasının elektriksel olarak durulmasına kadar geçen süre.

CIE 845-07-69

Fr. temps d' amorçage (d'une lampe à décharge en arc)

Ing. starting time (of an arc discharge lamp)

Alm. Zündzeit (einer Entladungslampe)

85 başlatıcı; starter

Daha çok, flüorışıl lambalarda kullanılmak üzere hazırlanmış olan ve elektrotların, gerekli olan ön ısınmasını sağlayarak durultucunun empedansı ile birlikte, lambada anlık bir yüksek gerilim oluşturan başlatma düzeni.

CIE 845-08-32

Fr. starter

Ing. starter

Alm. Starter

86 başlatıcılı flüorışıl lamba

Elektrotların ön ısınması için bir başlatıcı gerektiren devre ile çalışan flüorışıl lamba.

CIE 845-07-31

Fr. lampe fluorescente à allumage par starter

Ing. switch-start fluorescent lamp

Alm. Leuchtstofflampe für Starterbetrieb

87 başlatıcısız flüorışıl lamba

Bir başlatıcı gerektirmeksizin, çabuk yanmayı sağlayan bir düzen ile çalışan, sıcak ya da soğuk başlamalı flüorışıl lamba.

CIE 845-07-32

Fr. lampe fluorescente à allumage sans starter

Ing. starterless fluorescent lamp

Alm. Leuchtstofflampe für starterlosen Betrieb

88 başlatma düzeni

Tek başına, ya da devrenin öteki elementleri ile birlikte, boşalmanın başlaması için gerekli elektriksel koşulları oluşturan aygıt.

CIE 845-08-31

Fr. dispositif d' amorçage

Ing. starting device

Alm. Startvorrichtung

89 başlatma elektrotu (boşalmalı bir lambanın)

Bir lambada, boşalmanın başlamasına yarayan (*katkıda bulunan*) yardımcı elektrot.

CIE 845-08-27

Fr. *électrode d'amorçage (d'une lampe à décharge)*

Ing. *starting electrode (of a discharge lamp)*

Alm. *Zündelevtrode (einer Entladungslampe)*

90 başlatma şeridi

Boru biçiminde, boşalmalı bir lambanın iç ya da dış yüzeyine lamba boyunca uygulanmış olan ve başlamayı kolaylaştıran ince iletken şerit.

Not: Bu şerit, dip gömleklerinden birine ya da ikisine, kimi zaman elektrotlardan birine bağlanabilir.

CIE 845-08-30

Fr. *bande d'amorçage*

Ing. *starting strip; starting stripe (USA)*

Alm. *Zündstrich*

91 benzer renk sıcaklığı (T_{cp})

Belirlenmiş gözlem koşullarında, verilmiş bir uyarınıninkine en çok benzeyen ve aynı parlıtda bir algılanmış rengi olan Planck ıştıyıcısının sıcaklığı.

Not: CIE nin 15 numaralı yayınına bakınız.

CIE 845-03-50

Fr. *température de couleur proximale*

Ing. *correlated colour temperature*

Alm. *ähnlichste Farbtemperatur*

92 Bezold-Brücke olayı

Türselliği değişmez tutulan bir renk uyarısının, gündüz görmesi koşullarında, ışıklılık düzeyine bağlı olarak renk türünün değişmesi.

Not: Verilmiş bir uyma koşulu için ve belli tektürsel uyarılar için, geniş bir ışıklılık alanında, renk türü değişmez. Bu özelliği olan dalga boyları için, kimi zaman, “değişmez dalga boyları” deyimi kullanılır.

CIE 845-02-39

Fr. *phénomène de Bezold-Brücke*

Ing. *Bezold-Brücke phenomenon*

Alm. *Bezold-Brücke Phänomen*

93 biçim çarpanı (S_1 ve S_2 yüzeyleri arasında) [**f**]

S_1 (ya da S_2) yüzeyinden gelen ve S_2 (ya da S_1) yüzeyine düşen yüzeylik ortalama erke ya da ışık akısının, S_1 (ya da S_2) yüzeyinin erkesel ya da ışıksal uyarıcılığına oranını gösteren çarpan.

CIE 845-09-73

Fr. facteur de forme (entre deux surfaces S_1 et S_2)

Ing. form factor (between two surfaces S_1 and S_2)

Alm. .... (zwischen zwei Flächen S_1 und S_2)

94 biçimleniş çarpanı (S_1 ve S_2 yüzeyleri arasında) [**c**]

S_2 (ya da S_1) yüzeyinin bir noktasında, S_1 (ya da S_2) yüzeyinden gelen akı ile oluşan erkesel ya da ışıksal aydınlığın, S_1 (ya da S_2) yüzeyinin erkesel ya da ışıksal uyarıcılığına oranını gösteren çarpan.

CIE 845-09-72

Fr. facteur de configuration (entre deux surfaces S_1 et S_2)

Ing. configuration factor (between two surfaces S_1 and S_2)

Alm. .... (zwischen zwei Flächen S_1 und S_2)

95 biolojik ritim

Canlı bir organizmayı, ya da yaşam ile ilgili bir süreci etkileyen karakteristik dönemsel değişiklik.

Not: Biyolojik ritimler, optik ışınımdan etkilenebilir.

CIE 845-06-26

Fr. rythme biologique

Ing. biological rhythm

Alm. biologischer Rhythmus

96 bir ışık demetinin yarı yeğinlikte açılma genişliği (bir projektörün belirli bir planda)

Belirlenmiş düzlemde, ışık yeğinliği kutupsal (*polar*) eğrisi vektörlerinden, en uzununun yarısından daha uzun olanlarını içeren açının genişliği.

CIE 845-09-30

Fr. largeur angulaire de faisceau à mi-intensité

Ing. half-peak divergence; one-half-peak spread

Alm. Halbstreuwinkel

97 birinci görmezlik

Kırmızı rengi görmeme ile ıralanan çiftrenkçillik.

bkz. ikinci görmezlik; üçüncü görmezlik

CIE -

Fr. protanopie

Ing. protanopia

Alm. Protanopie

98 birinci sapaklık

Kırmızı renge duyarlılığın azlığı ile ıralanan sapak üçrenkçillik.

bkz. ikinci sapaklık; üçüncü sapaklık

CIE -

Fr. protanomalie

Ing. protanomalous vision

Alm. Protanomalie

99 birincil ışık kaynağı

Erke dönüşümü ile üretilmiş ışık yayımlayan yüzey ya da nesne.

CIE 845-07-01

Fr. source primaire de lumière

Ing. primary light source

Alm. Selbstleuchter; Primärlichtquelle

100 birincil renk uyarıları

bkz. referans renk uyarıları

101 birlikte algılanmış renk

Bir yüzeyde, başka renklerle birlikte görülen, algılanmış renk.

CIE 845-02-24

Fr. couleur (perçue) non isolée

Ing. related (perceived) colour

Alm. bezogene Farbe

102 biyolojik ışılışıma

Yaşayan organizmalarda oluşan kimyasal ışılışıma.

CIE 845-04-28

Fr. bioluminescence

Ing. bioluminescence

Alm. Biolumineszenz

103 bolometre

Işınımı soğurarak ısınan parçasının elektriksel direncinde değişiklik oluşan, optik ışınım ısısal alıcı.

CIE 845-05-48

Fr. bolomètre

Ing. bolometer

Alm. Bolometer

104 boşalma tüpü

Bir boşalmalı lambada, ışık yayımın içinde bulunduğu kılıf.

CIE 845-08-28

Fr. tube à décharge

Ing. arc tube

Alm. Entladungsrohr; Brenner

105 boşalmalı lamba

Işığın, dolaylı ya da dolaysız bir biçimde, bir gazın, bir metal buharının ya da bir çok gaz ve buhar karışımının içinde elektriksel boşalma ile üretildiği lamba.

CIE 845-07-17

Fr. lampe à décharge

Ing. discharge lamp

Alm. Entladungslampe

106 boşaltma aydınlatması

Güvenlik aydınlatmasının, çıkışları bulma ve kullanma için öngörölmüş bölümü.

CIE 845-09-11

Fr. éclairage d'évacuation

Ing. escape lighting

Alm. Sicherheitsbeleuchtung für Rettungswege; Notbeleuchtung für Fluchtwege

107 boşluklu (akkor) lamba

Işık kaynağı, havası boşaltılmış bir ampul içinde bulunan akkor lamba.

CIE 845-07-08

Fr. lampe (à incandescence) à vide

Ing. vacuum (incandescent) lamp

Alm. Vakuumlampe

108 bozucu kamaşma

Hoş olmayan bir duyulanma yaratmayabilen, fakat nesnelerin görülmesini bozan kamaşma.

CIE 845-02-57

Fr. éblouissement perturbateur

Ing. disability glare

Alm. physiologische Blendung

109 bölgenmiş aydınlatma

Kimi özel yerlerde, örneğin çalışma yapılan yerlerde, daha yüksek aydınlık düzeyleri oluşturacak biçimde düşünülmüş bir alana uygulanan aydınlatma.

CIE 845-09-08

Fr. éclairage localisé

Ing. localised lighting

Alm. arbeitsplatzorientierte Allgemeinbeleuchtung

110 bölgesel aydınlatma

Genel aydınlatmaya ek olarak, özellikle bir görsel işe yönelik, ve ayrıca kullanılabilen, aydınlatma.

CIE 845-09-07

Fr. éclairage local

Ing. local lighting

Alm. Platzbeleuchtung; Arbeitsplatzbeleuchtung

111 bronzlaşma

Optik ışınımın etkisi altında derinin esmerleşmesi.

CIE 845-06-18

Fr. bronzage

Ing. suntan

Alm. Sonnenbräunung

112 bulanıklık çarpanı

bkz. toplam bulanıklık çarpanı

113 bulutluluk

bkz. kapalılık

114 buzlu ampul

İç ya da dış yüzeyi pürüzlendirilerek yayıcı duruma getirilmiş ampul.

CIE 845-08-08

Fr. ampoule dépolie

Ing. frosted bulb

Alm. mattierter Kolben

C

---

115 cep ışıklığı

Genellikle, bir kuru pil ile ya da akümülatör ile, kimi zaman da bir el jeneratörü ile çalışan taşınabilir ışıklık.

CIE 845-10-23

Fr. lampe de poche

Ing. torch; flashlight (USA)

Alm. Taschenleuchte

116 CIE 1931 renkölçümsel referans dizgesi (X Y Z)

CIE tarafından 1931 de kabul edilmiş olan CIE $\bar{x}(\lambda)$, $\bar{y}(\lambda)$, $\bar{z}(\lambda)$ üç renkölçümsel fonksiyonu ve [X], [Y], [Z] referans renk uyarılarını birlikte kullanarak, herhangi bir tayfsal erke dağılımının üçtürsel bileşenlerini değerlendirmeyi sağlayan dizge.

Not: 1- $\bar{y}(\lambda)$ ile $V(\lambda)$ idantiktir (*aynıdır*) ve bundan ötürü üçtürsel Y bileşenleri ışıklılıklar ile orantılıdır.

2- Bu renkölçümsel referans dizgesi, merkezsiz görüşün 1°~4° lik açıları ile sınırlanmış gözlem alanı için geçerlidir.

bkz. 1- CIE nin 152 numaralı yayını

2- Ünver, Rengin (Prof. Dr.); „Geçmişten Günümüze Renk Dizgeleri“; İDMMA, 1981; YTÜ Mim. Fak., Yayın No: MF_MİM 90.008, 1990

CIE 845-03-28

Fr. système de référence colorimétrique CIE 1931

Ing. CIE 1931 standard colorimetric system

Alm. CIE-Normvalenzsystem 1931

117 CIE 1931 renkölçümsel referans gözlemcisi

CIE tarafından 1931 de kabul edilmiş olan $\bar{x}(\lambda)$, $\bar{y}(\lambda)$, $\bar{z}(\lambda)$ fonksiyonlarına uygun renkölçümsel özellikleri olan düşüncel gözlemci.

CIE 845-03-31

Fr. observateur de référence colorimétrique CIE 1931

Ing. CIE 1931 standard colorimetric observer

Alm. farbmessstechnischer Normalbeobachter CIE 1931

118 CIE 1964 renkölçümsel referans ek dizgesi (X_{10} , Y_{10} , Z_{10})

CIE tarafından 1964 te kabul edilmiş olan CIE $\bar{x}_{10}(\lambda)$, $\bar{y}_{10}(\lambda)$, $\bar{z}_{10}(\lambda)$ üç renkölçümsel fonksiyonu ve $[X_{10}]$ $[Y_{10}]$ $[Z_{10}]$ referans renk uyarılarını birlikte kullanarak, herhangi bir tayfsal erke dağılımının üçtürsel bileşenlerini değerlendirmeyi sağlayan dizge (bkz. CIE nin 15 numaralı yayını).

Not: 1- Bu renkölçümsel referans dizgesi, merkezsiz görüşün yaklaşık 4° den büyük olan gözlem alanına uygulanır.

2- Bu dizge uygulandığında renkölçümsel tüm büyüklükleri gösteren simgeler 10 indisi almalıdır.

3- Y_{10} değerleri ışıklılıklar ile orantılı değildir.

CIE 845-03-29

Fr. système de référence colorimétrique supplémentaire CIE 1964

Ing. CIE 1964 supplementary standard colorimetric system

Alm. 10°-CIE-Normvalenzsystem 1964; CIE-Grossfeld-Normvalenzsystem 1964

119 CIE 1964 renkölçümsel referans ek gözlemcisi

CIE tarafından 1964 te kabul edilmiş olan $\bar{x}_{10}(\lambda)$, $\bar{y}_{10}(\lambda)$, $\bar{z}_{10}(\lambda)$ fonksiyonlarına uygun renkölçümsel özellikleri olan düşüncel gözlemci.

CIE 845-03-32

Fr. observateur de référence colorimétrique supplémentaire CIE 1964

Ing. CIE 1964 supplementary standard colorimetric observer

Alm. farbmessstechnischer 10°- oder Grossfeld-Normalbeobachter CIE 1964

120 CIE 1974 genel renksel geriverim indisi [R_a]

Belirlenmiş sekiz renk testi örneği bütünü için, CIE 1974 renk geriverimlerinin özel indislerinin ortalaması.

CIE 845-02-63

Fr. indice général de rendu des couleurs CIE 1974

Ing. CIE 1974 general colour rendering index

Alm. allgemeiner Farbwiedergabe-Index CIE 1974

121 CIE 1974 renk geriverimlerinin özel indisi [R_i]

CIE nin, deneyde kullanılan ışıklayıcı ile aydınlatılmış bir renk testi örneğinin psikofizik rengi ile, gözün türsel uyması gereği gibi dikkate alınmak koşulu ile, aynı örneğin referans ışıklayıcı ile aydınlatılması sonucu elde edilen rengi arasındaki uyum derecesinin nicel değeri.

CIE 845-02-62

Fr. indice particulier de rendu des couleurs CIE 1974

Ing. CIE 1974 special colour rendering index

Alm. spezieller Farbwiedergabe-Index CIE 1974

122 CIE 1976 $L^* a^* b^*$ renk ayrımı; CIELAB renk ayrımı (ΔE_{ab}^*)

$L^* a^* b^*$ uzayındaki noktaları arasında bulunan öklid uzaklığı ile tanımlanmış iki renk uyartısı arasındaki ayırım.

CIE 845-03-57

Fr. différence de couleur $L^* a^* b^*$ CIE 1976; différence de couleur CIELAB

Ing. CIE 1976 $L^* a^* b^*$ colour difference; CIELAB colour difference

Alm. $L^* a^* b^*$ Farbabstand CIE 1976; CIELAB-Farbabstand

123 CIE 1976 $L^* a^* b^*$ renk uzayı; CIELAB renk uzayı

Aşağıdaki eşitlikler ile tanımlanmış olan $L^* a^* b^*$ büyüklüklerini, dikdörtgensel koordinatlara taşıyarak elde edilmiş olan ve yaklaşık olarak tekdüze (*uniform*) olan üç boyutlu renk uzayı.

Burda, X , Y , Z söz konusu renk uyartılarını ve X_n , Y_n , Z_n de beyaz renkli, belirli, türsüz bir uyartıyı göstermektedir.

$$\left\{ \begin{array}{l} L^* = 116(Y/Y_n)^{1/3} - 16 \\ a^* = 500[(X/X_n)^{1/3} - (Y/Y_n)^{1/3}] \\ b^* = 200[(Y/Y_n)^{1/3} - (Z/Z_n)^{1/3}] \end{array} \right\} \begin{array}{l} Y/Y_n \\ X/X_n \\ Z/Z_n \end{array} > 0,008\ 856$$

bkz. CIE nin 152 numaralı yayını

CIE 845-03-56

Fr. espace chromatique $L^* a^* b^*$ CIE 1976; espace chromatique CIELAB

Ing. CIE 1976 $L^* a^* b^*$ colour space; CIELAB colour space

Alm. $L^* a^* b^*$ Farbenraum CIE 1976; CIELAB-Farbenraum

124 CIE 1976 $L^* u^* v^*$ renk ayrımı; CIELUV renk ayrımı [ΔE_{uv}^*]

$L^* u^* v^*$ uzayındaki noktaları arasında bulunan öklid uzaklığı ile tanımlanmış iki renk uyartısı arasındaki ayırım.

CIE 845-03-55

Fr. différence de couleur $L^* u^* v^*$ CIE 1976; différence de couleur CIELUV

Ing. CIE 1976 $L^* u^* v^*$ colour difference; CIELUV colour difference

Alm. $L^* u^* v^*$ Farbabstand CIE 1976; CIELUV-Farbabstand

125 CIE 1976 L* u* v* renk uzayı; CIELUV renk uzayı

Aşağıdaki eşitlikler ile tanımlanmış olan L^* u^* v^* büyüklüklerini, dikdörtgenel koordinatlara taşıyarak elde edilmiş olan ve yaklaşık olarak tekdüze (*uniform*) olan üç boyutlu renk uzayı. Burada Y , u' , v' söz konusu renk uyartılarını ve Y_n , u'_n , v'_n de beyaz renkli, belirli, türsüz bir uyartıyı göstermektedir.

$$\begin{cases} L^* = 116 (Y/Y_n)^{1/3} - 16 & Y/Y_n > 0,008 856 \\ u^* = 13 L^* (u' - u'_n) \\ v^* = 13 L^* (v' - v'_n) \end{cases}$$

bkz. 1- CIE nin 152 numaralı yayını

2- Ünver, Rengin (Prof. Dr.); „Geçmişten Günümüze Renk Dizgeleri“; İDMMA, 1981; YTÜ Mim. Fak., Yayın No: MF_MİM 90.008, 1990

CIE 845-03-54

Fr. *espace chromatique L* u* v* CIE 1976; espace chromatique CIELUV*

Ing. *CIE 1976 L* u* v* colour space; CIELUV colour space*

Alm. *L* u* v*-Farbenraum CIE 1976, CIELUV-Farbenraum*

126 CIE 1976 tekdüze türsellik diyagramı

Aşağıdaki eşitlikler ile tanımlanmış olan u' ve v' büyüklüklerini, dikdörtgenel koordinatlara taşıyarak elde edilmiş olan tekdüze türsellik diyagramı.

Burada, X, Y, Z, CIE 1931 ya da 1964 renkölçümsel referans dizgesindeki üçtürsel bileşenler, ve x, y, de söz konusu renk uyartısının, buna karşılık gelen üçtürsel koordinatlarıdır.

$$\begin{cases} u' = \frac{4X}{X + 15Y + 3Z} = \frac{4x}{-2x + 12y + 3} \\ v' = \frac{9Y}{X + 15Y + 3Z} = \frac{9y}{-2x + 12y + 3} \end{cases}$$

CIE 845-03-53

Fr. *diagramme de chromaticité uniforme CIE 1976*

Ing. *CIE 1976 uniform-chromaticity-scale diagram; CIE 1976 UCS diagram*

Alm. *Alm. empfindungsgemäss gleichabständige Farbtafel CIE 1976; UCS-Farbtafel CIE 1976*

127 CIE renkölçümsel fonksiyonları

CIE nin 1931 renkölçümsel referans dizgesindeki $\bar{x}(\lambda)$, $\bar{y}(\lambda)$, $\bar{z}(\lambda)$, ya da CIE 1964 renkölçümsel referans dizgesindeki $\bar{x}_{10}(\lambda)$, $\bar{y}_{10}(\lambda)$, $\bar{z}_{10}(\lambda)$ fonksiyonları.

bkz. CIE nin 15 numaralı yayını

CIE 845-03-30

Fr. *fonctions colorimétriques CIE*

Ing. *CIE colour-matching functions*

Alm. *CIE-Normspektralwertfunktionen*

128 CIE standart ışıklayıcıları

Bağıl tayfsal erke dağılımları CIE tarafından tanımlanmış olan A, B, C, D₆₅ ve öteki D ışıklayıcıları.

Bu ışıklayıcıların ne anlama geldikleri aşağıda verilmiştir:

- A 2856 K sıcaklığındaki Planck ışıyıcısının ışınımı.
- B dolaysız güneş ışınımı (artık kullanılmıyor)
- C ortalama gün ışığı.
- D₆₅ morötesi ışınimleri da içeren günışığı.

bkz. CIE nin 15 numaralı yayını.

CIE 845-03-12

Fr. illuminants normalisés CIE

Ing. CIE standard illuminants

Alm. CIE-Normlichtarten

129 CIE standart ışıkölçümsel gözlemcisi

Işık akısı tanımının içerdiği toplama yasasına uyan ve bağıl tayfsal duyarlılık eğrisi gündüz görmesi için $V(\lambda)$ fonksiyonuna, gece görmesi için $V'(\lambda)$ uyan düşüncel gözlemci.

CIE 845-01-23

Fr. observateur de référence photométrique CIE

Ing. CIE standard photometric observer

Alm. photometrischer Normalbeobachter CIE

130 CIE standart kaynakları

Işınimleri, CIE standart ışıklayıcıları A, B ve C ninkilere yakın olan ve CIE tarafından belirlenmiş olan yapay kaynaklar.

bkz. CIE nin 15 numaralı yayını

CIE 845-03-13

Fr. sources normalisées CIE

Ing. CIE standard sources

Alm. CIE-Normlichtquellen

Ç

131 çakar lamba

bkz. flaş lambası

132 çalışma düzlemi

bkz. yararlı düzlem

133 çanak

Lambanın altında yer almak üzere oluşturulmuş, iç bükey yayındırıcı, kırıcı ya da yansıtıcı.

CIE 845-10-35

Fr. *vasque; coupe*

Ing. *bowl*

Alm. *Leuchenschale*

134 çarpan

bkz. aydınlığın eşyayılmışlık çarpanı; biçim çarpanı; biçimleniş çarpanı; çoklu yansıtma çarpanı; değer düşme çarpanı; durultucu ışık akısı çarpanı; düzgün geçirme çarpanı; düzgün yansıtma çarpanı; güçlendirme çarpanı; toplam bulanıklık çarpanı; erkesel ışıklılık çarpanı; geçme çarpanı, güneş çarpanı; günışığı çarpanı; ışık akısı kalıcılık çarpanı; ışıksal ışıklılık çarpanı; karışıklık geri verim çarpanı; kısıtlı kullanma çarpanı; kullanma çarpanı; soğurma çarpanı; tayfsal iç geçme çarpanı; tayfsal iç soğurma çarpanı; toplam bulanıklık çarpanı; yansıtma çarpanı; yayınık geçme çarpanı; yayınık yansıtma çarpanı; yayınma çarpanı.

135 çatı penceresi; yatay pencere

Bir yapının çatısında, ya da yatay bir yüzeyinde, içeri günışığı girmesini sağlayan açıklık.

CIE 845-09-104

Fr. *lucarne*

Ing. *rooflight; skylight*

Alm. *Oberlicht*

136 çevre alanı (bir ölçüştürme-karşılaştırma alanının)

Parıltısı, görme organı üzerinde dolaylı bir etki dışında görsel ışıkölçümsel ölçüştürmeye girmeyen, ve ölçüştürülecek parıltılar alanını sınırlayan ve çevreleyen alan.

CIE -

Fr. *champ périphérique (d'un champ de comparaison)*

Ing. *surround of a comparison field*

Alm. *Umfeld; photometrisches (farbmesstechnisches) Umfeld*

137 **çığıl ışıdiöd**

Birincil ışıelektrik akımının, bitişmedeki (*junction*) çığsal çöküş sonucu büyümeye uğramasına bağılı, kutuplama elektromotor gücü ile çalışın ışıdiöd.

CIE 845-05-40

Fr. photodiode à avalanche

Ing. avalanche photodiode

Alm. Avalanche-Photodiode; Lawinen-Photodiode

138 **çıkış büyüklüğü; yanıt** (bir optik ışınım alıcısının)

Bir alıcının, optik bir uyarma etkisi altında oluşturduğı fiziksel büyüklük.

Not: Bu büyüklük genellikle elektrikseldir; bir akım, bir gerilim, ya da bir direnç değışmesi olabilir. Yanıt kimyasal, aktiniksel ya da mekanik te olabilir.

CIE 845-05-51

Fr. réponse; grandeur de sortie

Ing. output

Alm. Ausgangsgrösse

139 **çift kıvrımlı tel**

Daha büyük bir kıvrım oluşturan kıvrımlı tel.

CIE 845-08-05

Fr. filament à double boudinage; filament bispiralé

Ing. coiled-coil filament

Alm. Doppelwendel

140 **çiftrenkçillik**

Kırmızı, yeşil, mavi renklere duyarlı üç tür koniden bir türün çalışmaması sonucu bu üç renkten birini görmeme ile ıralanan renk görme eksikliğı.

bkz. birinci görmezlik; ikinci görmezlik; üçüncü görmezlik

CIE -

Fr. dichromatisme

Ing. dichromatism

Alm. Dichromasie

141 **çoklu yansıma; iç yansıma**

Bir ışınımın, bir çok yansıtıcı yüzey arasındaki yansımalarının tümü.

CIE 845-09-70

Fr. réflexions mutuelles; interrélflexions

Ing. interreflection; interflexion

Alm. Mehrfachreflexion; Interflexion

142 çoklu yansıtma çarpanı; iç yansıma çarpanı

Bir ortamın, bu ortamı sınırlayan yüzeylerinden birine, çoklu yansıma sonucu dolaylı olarak gelen erke ya da ışık akısının, bu ortamın başka bir iç yüzeyine dolaysız olarak gelen erke ya da ışık akısına oranını gösteren çarpan.

CIE 845-09-75

Fr. fateur de réflexions mutuelles; facteur d'interréflexions

Ing. interreflection ratio

Alm. Interflexionswirkungsgrad

D

---

143 dağılım

- 1- Bir ortamda, tektürel ışınımın yayılma hızının, bu ışınımın frekansı fonksiyonunda değişmesine bağlı olay.
- 2- Bu olaya yol açan bir ortamın özelliği.
- 3- Bir ışınımın tektürel bileşenlerine ayrılmasını sağlayan optik bir düzenin özelliği.

CIE 845-04-104

Fr. dispersion

Ing. dispersion

Alm. Dispersion

144 dağılım sıcaklığı (T_D)

İlgilenilen tayf bölgesine özgü ışınımınki ile, bağlı tayfsal dağılımı aynı olan, ya da yaklaşık olarak aynı olan, Planck ışıyıcısının (*kara cismin*) sıcaklığı.

CIE 845-04-14

Fr. température de répartition

Ing. distribution temperature

Alm. Verteilungstemperatur

145 dalga boyu (λ)

Devirsel bir dalganın, yayılma doğrultusunda, aynı fazda olan ve birbirini izleyen iki noktası arasındaki uzaklık.

Not: Bir ortamda dalga boyu, boşluktaki dalga boyunun, o ortamın kırılma indisine bölünmesi ile elde edilir. Görünür ışınım için normal havanın kırılma indisi 1,00027 ile 1,00029 arasında değişir.

CIE 845-01-14

Fr. longueur d'onde

Ing. wavelength

Alm. Wellenlänge

146 dalga sayısı (σ)

Dalga boyunun tersi.

CIE 845-01-15

Fr. nombre d'ondes (linéique)

Ing. wave number

Alm. Wellenzahl

147 dara lambası

İncelenen kaynak ve ölçün kaynak arasında ölçüştürmeye yarayan, ışık yeğinliği, ışık akısı, ya da ışıklılığı değişmeyen fakat bilinmesi de gerekmeyen ışık kaynağı.

CIE 845-05-04

Fr. lampe tare

Ing. comparison lamp

Alm. Vergleichslampe

148 değer düşme çarpanı

Bir aydınlatma döşeminin, belli bir kullanma süresi sonunda yararlı düzlem üzerinde oluşturduğu ortalama aydınlık düzeyinin, bu aydınlatma döşemi yeni iken aynı koşullarda aynı yararlı düzlem üzerinde oluşturmuş olduğu aydınlık düzeyine oranını gösteren çarpan.

Not: Değer düşme çarpanı terimi, eskiden, yukarıda tanımlanan oranın tersi olarak kullanılıyordu.

CIE 845-09-59

Fr. facteur de dépréciation; facteur de maintenance (déconseillé)

Ing. light loss factor; maintenance factor (absolute)

Alm. Verminderungsfaktor

149 değişken askılı ışıklık

Makara, ağırlık vb. parçalar ile askı boyu değiştirilebilen asılı ışıklık.

CIE 845-10-11

Fr. luminaire à suspension réglable; lustre à suspension réglable

Ing. rise and fall pendant

Alm. Zugleuchte

150 dekor projektörü

Uygun objektiflerle klişelerin iyice ayrıntılı görüntülerini elde etmeyi sağlayan, düzgün yayılmış bir aydınlık elde etmek için tasarlanmış bir optik düzeni olan projeksiyon aygıtı.

Not: Klişeler devingen ya da durağan etkili olabilir.

CIE 845-10-47

Fr. appareil à effets; projecteur de décor

Ing. effects projector

Alm. Effekt-Scheinwerfer; Bühnenbildprojektor

151 delik rengi

Bir deliğe bakıldığında algılandığı gibi, derinlemesine bir belirlemede bulunulamayan (*uzaklığı ve yeri belirlenemeyen*) algılanmış renk.

CIE 845-02-21

Fr. couleur-ouverture

Ing. aperture colour

Alm. freie Farbe

152 deney uzaklığı (ışıkölçümsel ölçmeler için)

Işık kaynağı merkezi ile alıcı yüzeyi arasındaki uzaklık.

CIE 845-09-65

Fr. distance d'essai

Ing. test distance

Alm. Messabstand

153 dimmer

bkz. karartıcı

154 dip

Lambanın, bir duy ya da bir bağlayıcı aracılığı ile elektrik devresine bağlanmasına ve çoğunlukla da, lambayı duy içinde mekanik olarak tutmaya yarayan bölümü.

Not: Dip ve ona uygun duy genellikle harfler ile ve çoğu kez ölçüsünü yaklaşık olarak veren sayı ile belirlenmiştir. Bununla ilgili standartlaşmış kural için CIE nin 61 numaralı yayınına bakınız.

CIE 845-08-15

Fr. culot

Ing. cap; base (USA)

Alm. Sockel

155 dip tepesi

Lambanın, elektrik bağlantısını sağlayan kutuplarından birini oluşturan, dip gömleğinden yalıtılmış metal parça.

CIE 845-08-22

Fr. plot

Ing. contact plate; eyelet (USA)

Alm. Bodenkontakt; Kontaktplättchen

156 dip tırnağı

Özellikle süngü diplerde, dip gömleğinde, duydaki girintilere girerek lambayı sabitleştirmeye yarayan çıkıntılar.

CIE 845-08-21

Fr. ergot

Ing. bayonet pin

Alm. Bajonettstift

157 doğal aktiniksel etki

Doğal ışınım ile oluşan kimyasal değişim.

CIE 845-06-06

Fr. effet actinique naturel

Ing. natural actinic effect

Alm. natürlicher aktinischer Effekt

158 doğrudan kamaşma

bkz. dolaysız kamaşma

159 doğrultulu aydınlatma

Yararlı düzlemi, ya da bir nesneyi aydınlatan ışığı özel bir doğrultudan getirerek gerçekleştirilmiş aydınlatma.

CIE 845-09-19

Fr. éclairage dirigé

Ing. directional lighting

Alm. gerichtete Beleuchtung

160 doğrultusal yayımlayıcılık (ısısal bir ışıyıcının bir doğrultuda) ($\epsilon; \alpha(\theta, \varphi)$)

Verilmiş doğrultuda, ışıyıcının erkesel ışıklılığının, aynı sıcaklıkta bir Planck ışıyıcısının ışıklılığına oranı.

CIE 845-04-08

Fr. émissivité directionnelle

Ing. directional emissivity

Alm. gerichteter Emissionsgrad

161 doğrusal etki

bkz. Stiles-Crawford etkisi

162 dolaylı akı (bir yüzeyde)

Başka yüzeylerden yansdıktan sonra yüzeye düşen aydınlatma döşemi akısı.

CIE 845-09-45

Fr. flux indirect

Ing. indirect flux

Alm. indirekter Lichtstrom

163 dolaylı aktiniksel etki

Işıyan erkenin soğurulduğı bölgenin dışında oluşın aktiniksel etki.

CIE 845-06-05

Fr. effet actinique indirect

Ing. indirect actinic effect

Alm. indirekter aktinischer Effekt

164 dolaylı aydınlatma

Işık yeğniliği dağılımı, yayımlanan ışık akısının % 0~10 oranı, sınırsız varsayılan yararlı düzleme düşecek biçimde olan ışıklıklar ile yapılan aydınlatma.

CIE 845-09-18

Fr. éclairage indirect

Ing. indirect lighting

Alm. indirekte Beleuchtung

165 dolaylı-dolaysız aydınlatma

Işık yeğİnliği dağılımlı, yayımlanan ışık akısının %40~60 oranı, sınırsız varsayılan yararlı düzleme düşecek biçimde olan ışıklıklar ile yapılan aydınlatma.

CIE 845-09-16

Fr. éclairage direct-indirect

Ing. general diffused lighting

Alm. gleichförmige Beleuchtung

166 dolaysız akı (bir yüzeyde)

Doğrudan (*başka yüzeylerden yansımadan*) yüzeye düşen aydınlatma döşemi akısı.

CIE 845-09-44

Fr. flux direct

Ing. direct flux

Alm. direkter Lichtstrom

167 dolaysız aktiniksel etki

İşyan erkenin soğurulduğu bölgede oluşan aktiniksel etki.

CIE 845-06-04

Fr. effet actinique direct

Ing. direct actinic effect

Alm. direkter aktinischer Effekt

168 dolaysız aydınlatma

Işık yeğİnliği dağılımlı, yayımlanan ışık akısının % 90~100 oranı, sınırsız varsayılan yararlı düzleme düşecek biçimde olan ışıklıklar ile yapılan aydınlatma.

CIE 845-09-14

Fr. éclairage direct

Ing. direct lighting

Alm. direkte Beleuchtung

169 dolaysız güneş ışınlmı

Dünya dışından gelen güneş ışınlmının, atmosferdeki seçici azalmadan sonra paralel ışınlar biçiminde yeryüzüne inen bölümü.

CIE 845-09-79

Fr. rayonnement solaire direct

Ing. direct solar radiation

Alm. direkte Sonnenstrahlung

170 dolaysız kamaşma; doğrudan kamaşma

Görme alanı içinde ve özellikle bakma eksenine yakın bulunan, kendiliğinden ışıklı nesnelere oluşturulan kamaşma.

CIE 845-02-53

Fr. éblouissement direct

Ing. direct glare

Alm. Infeldblendung; direkte Blendung

171 dolaysız oran (bir iç aydınlatma döşeminde)

Aydınlatma döşeminin, yararlı düzlem üzerine dolaysız olarak düşen akısının, alt küresel akıya oranı.

CIE 845-09-46

Fr. rapport direct

Ing. direct ratio

Alm. Direktanteil

172 donukluk eşdeğer ışıklılığı (bir bozucu kamaşma ya da donuk yansımalar için)

Gözün uyduğu arka plan ışıklılığına ve nesne ışıklılığına, üst üste gelerek eklendiğinde, algılama eşliğini ya da algılama ayırmsal eşliğini, şu iki durumda eşitleyen ışıklılık.

1- Ek ışıklılık olmaksızın kamaşma varsa.

2- Kamaşmasız ek ışıklılık varsa.

CIE 845-02-58

Fr. luminance équivalente de voile

Ing. equivalent veiling luminance

Alm. äquivalente Schleierleuchtdichte

173 doymuşluk

bkz. bağıl doymuşluk; bağıl türsellik; türsel doymuşluk

174 doz (belirli tayfsal dağılımlı bir optik ışınımın)

Işınımlanma ile ilgili biyolojik, kimyasal ve otamaya (*tedaviye*) ilişkin olarak, ışınımlanma niceliğini belirtmek üzere kullanılan terim.

CIE 845-06-21

Fr. dose (d'un rayonnement optique de répartition spectrale spécifiée)

Ing. dose (of optical radiation of specified spectral distribution)

Alm. Dosis (optischer Strahlung mit vorgegebener spektraler Verteilung)

175 doz debisi

İşbiyolojiye, ışıkımyaya ve ışıotamaya ilişkin olarak kullanılan ve ışıınımsal gücü belirten terim.

CIE 845-06-25

Fr. débit de dose

Ing. dose rate

Alm. Dosisrate

176 döşeli lambaların yüzeylik akısı (iç aydınlatmada)

Bir aydınlatma döşeminin lambalarının tek tek ışık akılarının toplamının, döşeme alanına bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

CIE 845-09-47

Fr. flux surfacique des lampes installées

Ing. installed lamp flux density

Alm. flächenbezogener Lichtstrom der installierten Lampen

177 döşem indisi

bkz. yer indisi

178 durultucu; balast

Elektrik akımını gerekli değerde sınırlamaya yarayan ve boşalmalı lamba ya da lambalar ile, onları besleyen elektrik devresi arasına koyulan aygıt.

Not: Durultucu, bir transformatör (*gerilim değiştirici*) ya da güç çarpanı düzelticisi gibi başka parçalar da içerebilir ve yalnız başına ya da bir başlatıcı starter ile birlikte lambanın başlaması için gerekli koşulları da sağlar.

CIE 845-08-34

Fr. ballast

Ing. ballast

Alm. Vorschaltgerät

179 durultucu ışık akısı çarpanı

Belirli bir ticari balast (*piyasa balastı*) ile çalışan bir referans lambasının yayımladığı ışık akısının, aynı referans lambasının kendi referans balastı ile çalışması durumunda yayımladığı ışık akısına oranını gösteren çarpan.

CIE 845-09-63

Fr. facteur de flux (lumineux) d'un ballast

Ing. ballast lumen factor

Alm. Vorschaltgerät-Lichtstromfaktor

180 duvar uzaklığı (bir iç aydınlatma döşeminde)

Duvara en yakın ışıklık dizisindeki, ışık kaynağı merkezlerinin duvara uzaklığı.

CIE 845-09-67

Fr. proximité (dans une installation d'éclairage intérieur)

Ing. proximity (in an installation in an interior)

Alm. Wandabstand (in einer Innenraum-Beleuchtungsanlage)

181 duy

Lambayı mekanik olarak tutmaya yarayan nesne. Genellikle lambanın dibi duya takıldığından, duy aynı zamanda elektrik bağlantısını da sağlayabilir.

CIE 845-08-24

Fr. douille

Ing. lampholder

Alm. Fassung

182 duyarlılık (bir alıcının) [s]

Yanıtın, uyardıya bölünmesi ile elde edilen değer.

CIE 845-05-54

Fr. sensibilité (d'un récepteur)

Ing. responsivity; sensitivity (of a detector)

Alm. Empfindlichkeit (eines Empfängers)

183 duyulanma

Duyusal bir izlenimin zihinsel içeriğinden soyutlanan ve çözümleyici olarak indirgenemeyen kavram.

CIE -

Fr. sensation

Ing. sensation

Alm. Empfindung

184 duyulanma hızı

Bir uyardının başlamasıyla (*bir nesnenin belirmesiyle*) o uyardının doğurduğu duyulanmanın başlaması (*o nesnenin biçiminin algısı*) arasında geçen zamanın tersi.

Fr. vitesse de sensation

Ing. speed of sensation of light

Alm. Empfindungsgeschwindigkeit

185 dünya dışı güneş ışınımı

Dünya atmosferi üst sınırına gelen güneş ışınımı.

CIE 845-09-77

Fr. rayonnement solaire extraterrestre

Ing. extraterrestrial solar radiation

Alm. extraterrestrische Sonnenstrahlung

186 dürtülü yayım

Uyarılmış bir erkesel düzeyden, daha düşük bir erkesel düzeye kuantasal geçiş ile ışınım yayımlama süreci (prosesi). Bu süreç söz konusu kuantasal geçişin frekansı ile eşit frekanslı gelen bir ışınım ile tetiklenir (*başlatılır*).

CIE 845-04-38

Fr. émission stimulée

Ing. stimulated emission

Alm. stimulierte Emission

187 düz tel

Büklümsüz düz, ya da düz bölümlerden oluşmuş tel.

CIE 845-08-03

Fr. filament droit

Ing. straight filament

Alm. gestreckter (geradliniger) Leuchtdraht

188 düzgün geçirme çarpanı (τ)

Geçen toplam akının, düzgün geçme yapan bölümünün gelen akıya oranını gösteren çarpan.

CIE 845-04-61

Fr. facteur de transmission régulière

Ing. regular transmittance

Alm. Grad der gerichteten Transmission

189 düzgün geçme

Yayınmasız geçme. Optik geometrik kurallara uygun geçme.

bkz. geçme ile ilgili Not

CIE 845-04-46

Fr. transmission régulière

Ing. regular transmission; direct transmission

Alm. gerichtete Transmission

190 düzgün yansıma; aynasal yansıma

Yayınmasız yansıma, Optik geometrik kurallara uygun yansıma.

CIE 845-04-45

Fr. réflexion régulière; réflexion spéculaire

Ing. regular reflection; specular reflection

Alm. gerichtete Reflexion

191 düzgün yansıtma çarpanı (ρ_r)

Yansıyan toplam akının, düzgün yansıma yapan bölümünün, gelen akıya oranını gösteren çarpan.

CIE 845-04-60

Fr. facteur de réflexion régulière

Ing. regular reflectance

Alm. Grad der gerichteten Reflexion

E

---

192 el ışıklığı; el lambası

Tutulacak bir yeri ve yumuşak, bükülgen bir besleme kablosu olan, taşınabilir ışıklık.

CIE 845-10-22

Fr. (lampe) baladeuse

Ing. hand-lamp; trouble lamp (USA)

Alm. Handleuchte

193 elektriksel boşalma (gazda)

Ortamda var olan elektriksel alan tarafından oluşturulan ve sürüklenen yük taşıyıcıları aracılığı ile, gazlardan ve buharlardan elektrik akımı geçmesi.

Not: Bu olay, aydınlatma uygulamalarında esaslı bir rol oynayan elektromanyetik bir ışınım üretir.

CIE 845-07-11

Fr. décharge électrique (dans un gaz)

Ing. electric discharge (in a gas)

Alm. Gasentladung

194 elektro-ışılışıma

Bir gazda ya da katı bir özdekte, bir elektrik alanının etkisi ile oluşan ışıılışıma.

CIE 845-04-24

Fr. électroluminescence

Ing. electroluminescence

Alm. Elektrolumineszenz

195 elektro-ışılışıyıcı kaynak

İşığın elektro-ışılışıma yolu ile üretildiği ışık kaynağı.

CIE 845-07-48

Fr. source électroluminescente

Ing. electroluminescent source

Alm. Elektrolumineszenz-Lichtquelle

196 elektro-ışılışıyıcı lamba

İşığın elektro-ışılışıma yolu ile üretildiği lamba.

CIE 845-07-49

Fr. lampe électroluminescente

Ing. electroluminescent lamp

Alm. Elektrolumineszenz-Lampe

197 elektro-ışılışıyıcı levha

İşığın elektro-ışılışıma yolu ile üretildiği ışıklı levha.

CIE 845-07-50

Fr. plaque électroluminescente

Ing. electroluminescent panel

Alm. Elektrolumineszenz-Leuchtplatte

198 elektromanyetik ışım

Foton eşliğinde, elektromanyetik dalgalar biçiminde erke yayımı ya da taşınması.

CIE 845-01-01

Fr. rayonnement (électromagnétique); radiation (électromagnétique)

Ing. (electromagnetic) radiation

Alm. (elektromagnetische) Strahlung

199 elektromanyetik ışınım

Foton eşliğinde, elektromanyetik dalgalar biçiminde yayımlanan ya da taşınan ışınım.

CIE 845-01-01

Fr. rayonnement électromagnétique; radiation électromagnétique

Ing. electromagnetic radiation

Alm. elektromagnetische Strahlung

200 elektronik balast

bkz. yarıiletken durultucu

201 elektronik flaş lambası

Elektronik bir düzenle çalışan, çok kısa süreli ve yinelenen çok yeğin bir ışık veren boşalmalı lamba.

Not: Bu tip lamba, fotoğrafçılıkta, stroboskopik gözlemde ya da sinyalizasyonda kullanılmaktadır.

CIE 845-07-44

Fr. lampe à éclats

Ing. flash tube; electronic-flash lamp

Alm. Blitzröhre

202 emaylanmış ampul

Yarı geçirgen bir emay katmanı ile kaplanmış ampul.

CIE 845-08-12

Fr. ampoule émaillée

Ing. enamelled bulb

Alm. emaillierter Kolben

203 en yüksek renk uyarıları

bkz. optimal renk uyarıları

204 endüksiyon beslemeli ışıklık

Işıklığın gövdesi ile bütünleşmiş bir transformatörün, manyetik açık devresi yardımıyla şebekeden beslenen maden ocağı lambası.

CIE 845-10-59

Fr. luminaire à alimentation par induction

Ing. induction luminaire

Alm. Induktionsleuchte

205 engel

Bir yapının dışında, göğün, doğrudan görülmesini engelleyen, (*göğün dolaysız görünüşünü kapatan*) nesne.

CIE 845-09-101

Fr. obstruction

Ing. obstruction

Alm. Verbauung

206 erime frekansı (verilmiş koşullarda)

Uyarı değişkenlik frekansının erime sınırı. Bu frekansın üzerinde ışık titremeleri algılanamaz.

CIE 845-02-50

Fr. fréquence de fusion; fréquence critique de papillotement

Ing. fusion frequency; critical flicker frequency

Alm. Verschmelzungsfrequenz

207 erkesel akı; ışıyan güç (Φ_e ; Φ ; P)

Işınım biçiminde yayımlanan, taşınan ya da alınan güç.

CIE 845-01-24

Fr. flux énergétiques; puissance rayonnante

Ing. radiant flux; radiant power

Alm. Strahlungsleistung; Strahlungsfluss

208 erkesel akıcılık debisi

bkz. erkesel küresel aydınlık

209 erkesel aydınlık (bir yüzeyin bir noktasında) (E_e ; E)

Noktayı içeren bir yüzey elementine düşen erkesel akının, bu yüzeyin alanına bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

CIE 845-01-37

Fr. éclairnement énergétique

Ing. irradiance

Alm. Bestrahlungsstärke

210 erkesel düzey

Bir atomun, bir molekülün, ya da bir iyonun, ayırık kuantasal erke durumu.

CIE 845-04-16

Fr. niveau énergétique; niveau d'énergie

Ing. energy level

Alm. Energieniveau

- 211 erkesel ışıklılık; ışımlılık** (gerçek ya da sanal bir yüzeyin verilmiş bir noktasında, verilmiş bir doğrultuda) ($L_e; L$)

$$L_e = \frac{d\Phi_e}{dA \cdot \cos\theta \cdot d\Omega}$$

formülü ile tanımlanmış büyüklük. Bu formülde $d\Phi_e$, verilmiş noktadan geçen, ve verilmiş doğrultuyu içeren $d\Omega$ katı açısı içine yayımlanan elementsel demet ile iletilen erkesel akı; dA , verilmiş noktada bu demetin bir kesitinin alanı; θ , bu kesitin normali ile demet doğrultusu arasındaki açıdır.

CIE 845-01-34

Fr. luminance énergétique; radiance

Ing. radiance

Alm. Strahldichte

- 212 erkesel ışıklılık çarpanı** (kendiliğinden ışımayan bir ortamın bir yüzey parçasında, verilmiş bir doğrultu ve verilmiş bir ışımlama için) ($\beta_e; \beta$)

Verilmiş doğrultuda, yüzey elementinin erkesel ışıklılığının, aynı koşullarda ışımlanan, geçme ya da yansıma ile tam yayımlama yapan bir yayındırıcının kine oranını gösteren çarpan.

bkz. geçme ile ilgili Not; yansıma ile ilgili 3. Not

CIE 845-04-68

Fr. facteur de luminance énergétique

Ing. radiance factor

Alm. Strahldichtefaktor

- 213 erkesel ışıklılık katsayısı** (bir ortamın bir yüzey parçasında verilmiş bir doğrultuda ve verilmiş ışımlama koşulları için) ($q_e; q$)

Verilmiş doğrultuda, yüzey elementinin erkesel ışıklılığının, ortamın erkesel aydınlığına bölünmesi ile elde edilen katsayı.

CIE 845-04-70

Fr. coefficient de luminance énergétique

Ing. radiance coefficient

Alm. Strahldichtekoeffizient

214 erkesel küresel aydınlık; erkesel akıcılık debisi (bir noktada) ($E_{e,o}$; E_o)

Merkezi verilmiş noktada bulunan sonsuz küçük bir kürenin dış yüzeyine düşen tüm ışınımın erkesel akısının, bu kürenin bir büyük dairesinin alanına bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

Not: Işıksal küresel aydınlık ve fotonsal küresel aydınlık büyüklükleri de aynı biçimde ve erkesel akı yerine ışık akısı, ya da fotonsal akı koyularak tanımlanır.

CIE 845-01-40

Fr. éclairément sphérique énergétique; débit de fluence énergétique

Ing. spherical irradiance; radiant fluence rate

Alm. Raumbestrahlungsstärke; Energieflussdichte

215 erkesel silindirsal aydınlık (bir noktada, bir doğrultu için) ($E_{e,z}$; E_z)

Ekseni verilmiş doğrultuda olan ve verilmiş noktayı içeren sonsuz küçük bir silindirin eğri dış yüzeyine düşen tüm ışınımın erkesel akısının, bu silindirin ekseninden geçen bir düzlemdaki kesitinin alanının π sayısı ile çarpımına bölünmesinden elde edilen büyüklük.

Not: Işıksal silindirsal aydınlık ve fotonsal silindirsal aydınlık büyüklükleri de aynı biçimde ve erkesel akı yerine ışık akısı, ya da fotonsal akı koyularak tanımlanır.

CIE 845-01-41

Fr. éclairément cylindrique énergétique

Ing. cylindrical irradiance

Alm. zylindrische Bestrahlungsstärke

216 erkesel uyarıcılık (bir yüzeyin bir noktasında) (M_e ; M)

Noktayı içeren yüzeyin bir elementinden çıkan erkesel akının, bu elementin alanına bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

CIE 845-01-47

Fr. exitance énergétique

Ing. radiant exitance

Alm. spezifische Ausstrahlung

217 erkesel verim (bir ışınım kaynağının) (η_e ; η)

Yayımlanmış erkesel ışınım akısının, kaynak tarafından harcanmış olan güce oranı.

Not: Kaynak tarafından harcanan gücün, durultucu ve benzeri ek birimlerin harcamalarını da içerip içermediği belirtilmelidir.

CIE 845-01-54

Fr. rendement énergétique

Ing. radiant efficiency

Alm. Strahlungsausbeute

218 erkesel yeğlilik (bir kaynağın, verilmiş bir doğrultuda) ($I_e; I$)

Kaynağı terkeden ve verilmiş doğrultuyu içeren katı açı elementi içine yayımlanan erkesel akının, bu katı açı elementine bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

CIE 845-01-30

Fr. intensité énergétique

Ing. radiant intensity

Alm. Strahlstärke

219 eş yeğlilik diyagramı (bir kaynağın); **izokandela diyagramı** (eski terim)

Eşyeğlilik eğrileri demeti.

CIE 845-09-29

Fr. diagramme isointensité; diagramme isocandela

Ing. iso-intensity diagram; isocandela diagram

Alm. Diagramm gleicher Lichtstärke; Isocandela-Diagramm

220 eş yeğlilik eğrisi (bir kaynağın); **izokandela eğrisi** (eski terim)

Merkezi, kaynağın ışık merkezinde bulunan bir küre üzerine çizilmiş olan ve ışık yeğliliği aynı olan doğrultuları gösteren noktaları birleştiren eğri, ya da bu eğrinin düzlem izdüşümü.

CIE 845-09-28

Fr. courbe isointensité; courbe isocandela

Ing. iso-intensity curve; iso-intensity line ; isocandela curve or line

Alm. Kurve gleicher Lichtstärke; Isocandela-Kurve

221 eşaydınlık eğrisi; izolüks eğrisi (eski terim)

Bir yüzey üzerinde, aydınlık düzeylerinin aynı olduğu noktaların geometrik yeri.

CIE 845-09-57

Fr. courbe isoéclairement; courbe isolux

Ing. iso-illuminance curve; iso-illuminance line ; isolux curve or line

Alm. Isolux-Linie; Kurve gleicher Beleuchtungsstärke

222 eşdeğer ışıklılık (herhangi bir bağıl tayfsal dağılışı olan bir ışınım için, biçimi ve boyutları verilmiş bir alanın) (L_{eq})

Belirlenmiş ışıkölçümsel ölçme koşullarında, söz konusu alan ile aynı parlıltıda olan ve platinin donma sıcaklığındaki Planck ışıyıcısı ile aynı bağıl tayfsal dağılımı olan bir ölçüştürme alanının ışıklılığı; Ölçüştürme alanının belli boyutları ve belirlenmiş bir biçimi olmalıdır. Fakat bu boyutlar ve biçim, söz konusu alaninkiler ile aynı olmayabilir.

Not: Eğer aynı ölçme koşullarında eşdeğer ışıklılığı biliniyorsa, ışınımının bağıl tayfsal dağılımı, platinin donma sıcaklığında ($T = 2041,4$ K) bulunan Planck ışıyıcısının bağıl tayfsal dağılımı ile aynı olmayan bir ölçüştürme alanı da kullanılabilir.

CIE 845-01-58

Fr. luminance équivalente

Ing. equivalent luminance

Alm. äquivalente Leuchtdichte

223 eşdeğer karşıtlık (bir görsel işin, bir uğraşın)

Söz konusu işinki ile aynı ışıklılık düzeyi için, aynı görünürlüğü olan referans bir işin (uğraşın) ışıklılık karşıtlığı.

CIE 845-09-05

Fr. contraste équivalent (d'une tâche)

Ing. equivalent contrast (of a task)

Alm. äquivalenter Kontrast (einer Sehaufgabe)

224 eşerke tayfi

bkz. eşit erke tayfi

225 eşışıklılık eğrisi

Gözlemcinin ve kaynağın, ya da kaynakların bir yüzeye göre belirlenmiş bir konumu için, o yüzeyde, ışıklılıkları aynı olan noktaların geometrik yeri.

CIE 845-09-56

Fr. courbe isoluminance

Ing. isoluminance curve

Alm. Kurve gleicher Leuchtdichte

226 eşit erke tayfi; eşerke tayfi

Erkesel büyüklüğünün tayfsal yoğunluğu, tayfin görünür bölümünde, tüm eşit dalga boyu aralıklarında aynı olan bir ışınımın tayfi.

CIE 845-03-14

Fr. spectre d'égle énergie; spectre equiénergétique

Ing. equi-energy spectrum; equal energy spectrum (USA)

Alm. energiegleiches Spektrum

227 etkin doz

Söz konusu aktinik etkiyi oluşturmak için gerçekten etkili olan doz bölümü.

CIE 845-06-22

Fr. dose effective

Ing. effective dose

Alm. wirksame Dosis

F

---

228 filaman

bkz. tel

229 filtre

bkz. süzgeç

230 fiziksel ışıkölçme

Ölçme için, fiziksel alıcıların kullanıldığı ışıkölçme.

CIE 845-05-13

Fr. photométrie physique

Ing. physical photometry

Alm. physikalische Photometrie

231 fiziksel renkölçme

Ölçme için fiziksel alıcıların kullanıldığı renkölçme.

CIE 845-05-14

Fr. colorimétrie physique

Ing. physical colorimetry

Alm. physikalische Farbmessung

232 flaş lambası

Fotoğrafi çekilecek nesnelere aydınlatmak için, bir ampul içinde yanma ile, tek bir kez, oldukça kısa süreli çok yeğin bir ışık veren lamba.

CIE 845-07-43

Fr. lampe éclair (à combustion)

Ing. photoflash lamp

Alm. Blitzlampe

233 flüorışıl lamba; flüoresan lamba

Yayımlanan ışığın büyük bölümünün, boşalmanın morötesi ışınlarıyla uyarılan bir ya da bir kaç katman ışıltır özdek tarafından yayımlandığı, alçak basınçlı cıva buharlı lamba.

CIE 845-07-26

Fr. lampe fluorescente; lampe à fluorescence

Ing. fluorescent lamp

Alm. Leuchtstofflampe; Fluoreszenzlampe (CH)

234 flüorişma

Yayımlanan optik ışınının, erkesel ışık uyarılmışlık düzeyinden daha düşük bir düzeye, doğrudan geçişi ile oluşan ışıışma. Bu geçişler genellikle uyarılmayı izleyen 10 nanosaniye içinde (*saniyenin 100 milyonda biri içinde*) olur.

CIE 845-04-20

Fr. fluorescence

Ing. fluorescence

Alm. Fluoreszenz

235 flüorofor

bkz. ışıışır

236 fosfor

bkz. ışıışır

237 fosforışıma

Bir ara erke düzeyinde erkesel birikim ile geciken ışıışma.

Not: Bu terim, kimi zaman, öteki tür ışıışmaları da anlatmak üzere daha geniş anlamda da kullanılır.

CIE 845-04-23

Fr. phosphorescence

Ing. phosphorescence

Alm. Phosphoreszenz

238 fot

bkz. lüks; lümen bölü metrekaire

239 fotoğrafçı lambası

Fotoğrafı çekilecek nesnelere aydınlatmak için kullanılan, genellikle yansıtıcı ve renk sıcaklığı özellikle yükseltilmiş akkor lamba.

CIE 845-07-42

Fr. lampe pour photographie

Ing. photoflood lamp

Alm. Photo-Aufnahme-Lampe

240 foton akısı (Φ_p ; Φ)

Bir zaman parçası içinde yayımlanmış, taşınmış, ya da alınmış foton sayısının, bu zaman parçasına bölünmesi ile elde edilen değer.

CIE 845-01-26

Fr. flux photonique

Ing. photon flux

Alm. Photonenstrom

241 foton sayıcı

Işıkatottan yayımlanan elektronların sayımını, bir ışıelektrik alıcı ve bir elektronik düzen ile yapabilen aygıt.

CIE 845-05-43

Fr. compteur de photons

Ing. photon counter

Alm. Photonenzähler

242 foton sayısı (N_p ; Q_p ; Q)

Verilmiş bir süre içindeki fotonsal akının, zamana göre entegrali.

CIE 845-01-29

Fr. nombre de photons

Ing. number of photons; photon number

Alm. Photonenzahl

243 fotonlanma (verilmiş bir süre boyunca, bir yüzeyin bir noktasında) (H_p ; H)

Noktayı içeren bir yüzey parçacığına verilmiş süre içinde düşen foton sayısının, bu yüzey parçacığının alanına bölünmesi ile elde edilen değer.

Eşdeğer Tanım: Verilmiş noktada fotonsal aydınlığın, verilmiş süreye yayılmış olarak, zamana göre entegrali.

CIE 845-01-44

Fr. exposition photonique

Ing. photon exposure

Alm. Photonenbestrahlung

244 fotonsal aydınlık (bir yüzeyin bir noktasında) (E_p ; E)

Noktayı içeren bir yüzey parçacığına düşen fotonsal akının bu yüzey parçacığının alanına bölünmesi ile elde edilen değer.

CIE 845-01-39

Fr. éclairnement photonique

Ing. photon irradiance

Alm. Photonenbestrahlungsstärke

245 fotonsal ışıklılık (sanal ya da gerçek bir yüzeyin verilmiş bir noktasında, verilmiş bir doğrultuda) (L_p ; L)

$$L_p = \frac{d\Phi_p}{dA \cdot \cos \theta \cdot d\Omega}$$

formülü ile tanımlanmış büyüklük. Bu formülde, $d\Phi_p$, verilmiş noktadan geçen, ve verilmiş doğrultuyu içeren $d\Omega$ katı açısı içine yayımlanan elementsel demet ile iletilen fotonsal akı; dA , verilmiş noktada bu demetin bir kesitinin alanı; θ , bu kesitin normali ile, demet doğrultusu arasındaki açıdır.

CIE 845-01-36

Fr. *luminance photonique*

Ing. *photon radiance*

Alm. *Photonenstrahldichte*

246 fotonsal küresel aydınlık

bkz. erkesel küresel aydınlık ve ilgili Not

247 fotonsal silindirsel aydınlık

bkz. erkesel silindirsel aydınlık ve ilgili Not

248 fotonsal uyarıcılık (bir yüzeyin bir noktasında) (M_p ; M)

Noktayı içeren yüzeyin bir elementinden çıkan fotonsal akının, bu elementin alanına bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

CIE 845-01-49

Fr. *exitance photonique*

Ing. *photon exitance*

Alm. *spezifische Photonenausstrahlung*

249 fotonsal yeğlilik (bir kaynağın, verilmiş bir doğrultuda) (I_p ; I)

Kaynağı terkeden, ve verilmiş doğrultuyu içeren katı açı elementi içine yayımlanan fotonsal akının, bu katı açı elementine bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

CIE 845-01-32

Fr. *intensité photonique*

Ing. *photon intensity*

Alm. *Photonenstrahlstärke*

250 fotosel

bkz. ışığı gözcük

251 fototransistör

bkz. ışıktransistör

252 fotovoltaik gözcük

bkz. ışık pil

253 fovea; merkezel fovea

Ağtabakanın (*retinanın*) hemen hemen yalnızca konilerden oluşan ve en net görüşü sağlayan ince ve çökük (*çukur*) merkez bölümü.

Not: Foveanın görüş alanının açısı yaklaşık bir buçuk derecedir.

CIE 845-02-05

Fr. fovea; fovea centralis

Ing. fovea; fovea centralis

Alm. Netzhautgrube; Fovea centralis

254 foveola

Foveanın, konilerden başka alıcı içermeyen merkez bölgesi.

Not: Foveolanın görüş alanının açısı yaklaşık bir derecedir.

CIE 845-02-06

Fr. foveola

Ing. foveola

Alm. Foveola

255 Fresnel mercekli projektör

Fresnel merceği kullanan mercekli projektör.

CIE 845-10-45

Fr. projecteur à lentille de Fresnel

Ing. Fresnel spotlight

Alm. Stufenlinsen-Scheinwerfer; Fresnellinsen-Scheinwerfer

G

---

256 galeri ışıklığı

Şebeke tarafından beslenen ve maden ocaklarında yer altı galerilerini aydınlatmaya yarayan maden ocağı ışıklığı.

CIE 845-10-57

Fr. luminaire de galerie

Ing. haulageway luminaire

Alm. Streckenleuchte

257 gaz dolu (akkor) lamba

Işık kaynağı gazla dolu bir ampul içinde olan akkor lamba.

CIE 845-07-09

Fr. lampe (à incandescence) à atmosphère gazeuse

Ing. gas-filled (incandescent) lamp

Alm. gasgefüllte Lampe

258 gece görmesi

Normal bir gözün, yüzde birkaç kandela bölü metrekareden daha düşük ışıklılık düzeylerine uymuş olması durumundaki görme.

Not: Gece görmesinde, çalışan başlıca ışalıcılar sopacıklardır.

CIE 845-02-10

Fr. vision scotopique

Ing. scotopic vision

Alm. Nachtsehen; skotopisches Sehen

259 gece körlüğü

Gece görmesinin büyük oranda azalması, ya da tümüyle yok olması demek olan görme sapaklığı.

CIE 845-02-12

Fr. héméralopie; cécité scotopique

Ing. hemeralopia; night-blindness

Alm. Nachtblindheit; Hemeralopie

260 geç ışıalışma

Uyarma kesildikten sonra yavaş yavaş azalan ve süresi 100 milisaniyeden dakikalara kadar değişebilen ışıalışma.

CIE 845-04-21

Fr. postluminescence

Ing. afterglow

Alm. Nachleuchten

261 geçiricilik yoğunluğu

bkz. neperien tayfsal iç geçiricilik yoğunluğu; optik geçiricilik yoğunluğu; tayfsal iç geçiricilik yoğunluğu

262 geçirimsiz ortam

Söz konusu tayfsal bölgede ışınımı geçirmeyen ortam.

CIE 845-04-110

Fr. milieu opaque

Ing. opaque medium

Alm. lichtundurchlässiges Medium

263 geçirme

bkz. geçme ile ilgili Not

264 geçirme çarpanı (geometrik dağılışı, kutuplanması ve tayfsal bileşimi verilmiş, gelen bir ışınım için) (τ)

Verilmiş koşullarda, geçmiş olan ışınım ya da ışık akısının, gelen akıya oranını gösteren çarpan.

CIE 845-04-59

Fr. *facteur de transmission*

Ing. *transmittance*

Alm. *Transmissionsgrad*

265 geçme

Bir ışınımın, tektürel bileşenlerinin frekansları değişmeksizin, bir ortamdan geçişi.

Not: Tanımda verildiği gibi, olayı bildiren terim “geçme”dir. Bu olayın söz konusu olduğu ortamın yaptığı iş ise, “geçirme”dir. Bu neden ile yerine göre geçme ve geçirme terimleri kullanılır. Örneğin, ışınımdan söz ederken “geçme çarpanı”, ortamdaki söz ederken “geçirme çarpanı” terimlerinin kullanılması gerekir.

CIE 845-04-43

Fr. *transmission*

Ing. *transmission*

Alm. *Transmission*

266 geçme ile tam yayındırıcı

Geçme çarpanı 1 olan düşüncel izotrop yayındırıcı.

CIE 845-04-55

Fr. *diffuseur parfait par transmission*

Ing. *perfect transmitting diffuser*

Alm. *vollkommen mattweisses Medium bei Transmission*

267 gelişme süresi (bir alıcının)

Bir alıcının yanıtının, durağan bir uyarı birden bire uygulandığında, en yüksek değerin tanımlanmış düşük bir yüzdesinden, tanımlanmış daha yüksek bir yüzdesine ulaşması için gerekli olan süre.

Not: Genellikle, zayıf yüzde için en yüksek değerin %10 u ve yüksek yüzde için en yüksek değerin %90 ı alınır.

CIE 845-05-60

Fr. *temps de montée; temps de croissance (d'un récepteur)*

Ing. *rise time (of a detector)*

Alm. *Anstiegszeit (eines Empfängers)*

268 genel aydınlatma

Belli yerlerde özel gereksinimler dikkate alınmadan bir alanın bütünüyle aydınlatılması.

CIE 845-09-06

Fr. éclairage général

Ing. general lighting

Alm. Allgemeinbeleuchtung

269 geniş açılı ışıklık

Işık demeti tepe açısı geniş olan ışıklık.

Not: Geniş açılı ışıklığın aksi olan dar açılı ışıklık söz konusu olabilirdi, ancak buna projektör denmektedir.

CIE 845-10-04

Fr. luminaire extensif; luminaire à répartition extensive

Ing. wide angle luminaire

Alm. Weitwinkel-Leuchte; Breitstrahler

270 geometrik yaygınlık (bir ışın demetinin) [G]

Aşağıda eşdeğer formüller ile tanımlanmış olan dG elementsel büyüklüğünün, tüm demete yayılmış entegrali.

$$dG = \frac{dA \cdot \cos \theta \cdot dA' \cdot \cos \theta'}{l^2} = dA \cdot \cos \theta \cdot d\Omega$$

Bu formülde, dA ve dA' , bir demet elementinin, birbirinden l uzaklığında bulunan iki kesitinin alanları; θ ve θ' , bu elementsel demet doğrultusu ile dA ve dA' yüzeylerinin normalleri arasındaki açılar

$$d\Omega = \frac{dA' \cdot \cos \theta'}{l^2}$$

ise, dA nın bir noktasından dA' alanını gören katı açıdır.

Not: Ardi ardına yayındırıcı olmayan ortamlarda yayılan bir demet için, $G \cdot n^2$, değişmez bir büyüklüktür. Burda n kırılma indisidir. Bu değişmez büyüklüğe optik yaygınlık denir.

CIE 845-01-33

Fr. étendue géométrique (d'une faisceau de rayons)

Ing. geometric extent (of a beam of rays)

Alm. geometrischer Leitwert; geometrischer Fluss (eines Strahlenbündels)

271 geri yansıma

Gelen ışınının, geliş doğrultusuna yakın doğrultuda fakat ters yönde yansıması. Bu özellik gelen ışınının önemli doğrultu değişiklikleri için de geçerlidir.

CIE 845-04-92

Fr. rétroreflexion

Ing. retroreflection

Alm. Retroreflexion; Rückstrahlung (CH)

272 geri yansıma katsayısı (geri yansıtıcı düzlem bir yüzeyin) [R']

Geri yansıtıcı düzlem bir yüzeyin ışık yeğirliği katsayısının, o yüzeyin alanına bölünmesi ile elde edilen katsayı.

Not: Bu büyüklük, özellikle yaprak (*ince katman*) biçimindeki gereçlerde önem kazanır.

CIE 845-04-97

Fr. coefficient de rétroreflexion

Ing. coefficient of retroreflection

Alm. spezifischer Rückstrahlwert

273 geri yansımış ışıklılık katsayısı (geri yansıtıcı düzlem bir yüzeyin) [R_L]

Geri yansıtıcı yüzeyin, gözlem doğrultusundaki ışıklılığının, bu geri yansıtıcıdan geçen ve gelen ışık doğrultusuna dik olan bir düzlem üzerindeki aydınlığa bölünmesi ile elde edilen katsayı.

Not: Bu büyüklük özellikle yaprak (*ince katman*) biçimindeki gereçlerde önem kazanır.

CIE 845-04-98

Fr. coefficient de luminance rétrorefléchie

Ing. coefficient of retroreflected luminance

Alm. Leuchtdichtkoeffizient bei Retroreflexion

274 geri yansıtıcı

Yansıyan ışığın büyük bölümünün geri yansıma yaptığı düzen, ya da düzlem.

CIE 845-04-93

Fr. rétroreflecteur; catadioptré

Ing. retroreflector

Alm. Retroreflektor; Rückstrahler

275 giriş büyüklüğü (bir optik ışınım alıcısının)

Bir ışınım alıcısı kullanılarak alınan ya da ölçülen ışıkölçümsel ya da ışınımölçümsel büyüklük.

CIE 845-05-50

Fr. excitation, grandeur d'entrée

Ing. input

Alm. Eingangsgrösse

276 girişim

Işınım titreşimlerinin genliğinde, bölgesel bir güçlenme ya da zayıflama oluşturabilen koheran dalgaların üst üste binmesi.

CIE 845-01-12

Fr. interférence

Ing. interference

Alm. Interferenz

277 glob

bkz. karpuz

278 gök ışığı

Yayınık gök ışınımının görünen bölümü.

Not: Optik ışınımın aktinik etkileri söz konusu olduğunda, tayfin görünür ışınım bölgesi dışına taşan ışınım için de bu terim kullanılır (bkz. optik ışınım).

CIE 845-09-83

Fr. lumière du ciel

Ing. skylight

Alm. Himmelslicht

279 gömülü ışıklık

Taşıyıcı bir yüzeye tümüyle ya da bir bölümü ile gömülmüş ışıklık.

CIE 845-10-12

Fr. luminaire encastré

Ing. recessed luminaire

Alm. Einbauleuchte

280 gömülü tavan ışıklığı

Kubbesel, düzlemsel ya da bir başka biçimli, tavana gömülü ışıklık.

CIE 845-10-14

Fr. plafonnier encastré

Ing. coffer

Alm. Deckeneinbauleuchte

281 gömülü uzun ışıklık

Altı tavan yüzeyinde bulunan gömülü uzun tavan ışıklığı.

CIE 845-10-13

Fr. chemin lumineux encastré

Ing. troffer

Alm. Muldenleuchte

282 görme

Göze giren ışığın doğurduğu duyumsal izlerle dış çevredeki ayrıntıların algılanması.

bkz. akşam görmesi; birinci görmezlik; birinci sapaklık; gece görmesi; gündüz görmesi; ikinci görmezlik; ikinci sapaklık; renk görme sapaklığı; üçüncü görmezlik; üçüncü sapaklık

CIE -

Fr. vision

Ing. vision

Alm. Sehen

283 görme keskinliği

1- Nitel olarak: Çok küçük açısal bir ayrımı olan, çok ince ayrıntıları algılayabilme yeteneği.

2- Nicel olarak: Gözlemcinin ayrı olarak ancak ayırdedebildiği, biri birine yakın iki nokta, iki doğru, ya da özel başka bir uyarıtıyı ayıran, yay derecesi cinsinden açı değerinin tersi gibi, birçok uzaysal ayırdetme ölçülerinden biri.

CIE 845-02-43

Fr. acuité visuelle

Ing. visual acuity; visual resolution

Alm. Sehschärfe

284 görsel ışıkölçme

Işık uyarıtları arasındaki nicel karşılaştırma için insan gözünün kullanıldığı ışıkölçme.

CIE 845-05-11

Fr. photométrie visuelle

Ing. visual photometry

Alm. visuelle Photometrie

285 görsel performans

Görme sisteminin etkinlik derecesi. Örneğin, görsel bir ışın hangi hız ve hangi duyarlılıkta sona erdirilmiş olduğunun ölçülmesinde olduğu gibi.

CIE 845-09-04

Fr. performance visuelle

Ing. visual performance

Alm. Sehleistung

286 görsel renkölçme

Renk uyarıları arasındaki nicel karşılaştırma için insan gözünün kullandığı renkölçme.

CIE 845-05-12

Fr. colorimétrie visuelle

Ing. visual colorimetry

Alm. visuelle Farbmessung

287 görünen büyüklük (bir nesnenin)

Söz konusu nesnenin, merkezi göz olan ve yarı çapı göz ile nesne arasındaki uzaklığa eşit olan ve nesneden geçen kürenin, yüzeyi üzerindeki merkezsiz izdüşümü.

CIE -

Fr. -

Ing. -

Alm. -

288 görüntü geçiren ortam

bkz. saydam ortam

289 görünür büyüklük (bir gök nesnesinin) [m]

Aşağıdaki formül ile verilen ve bir yıldızın az ya da çok ışıklı görünüşü ile ilgili büyüklük.

$$m = m_0 - 2,5 \log_{10}(E / E_0)$$

Bu formülde E bakılan yıldızın görünen parlaklığı, E_0 ve m_0 belli referans yıldızların değerlerinden elde edilmiş değişmezlerdir.

CIE 845-01-60

Fr. magnitude apparente (d'un objet astronomique)

Ing. apparent magnitude (of an astronomical object)

Alm. scheinbare Grösse (eines astronomischen Objekts)

290 görünür ışınım

Doğrudan doğruya, bir görsel duyulanma oluşturabilen optik ışınım.

Not: Tayf alanında görünür ışınımın kesin bir sınırı yoktur. Bu sınır ağtabakaya (retinaya) ulaşan akıya ve gözlemcinin duyarlılığına bağlıdır. Alt sınır olarak genellikle 360~400 nm ve üst sınır olarak 760~830 nm dalga boyları alınır.

CIE 845-01-03

Fr. rayonnement visible

Ing. visible radiation

Alm. sichtbare Strahlung

291 gözlem açısı (bir geri yansıtıcının) (α)

Geri yansıtıcıyı görme doğrultusu ile (*geri yansıtıcı ve onu gören ve gözü birleştiren doğru ile*), geri yansıtıcıya gelen ışığın doğrultusu arasındaki açı.

CIE 845-04-94

Fr. angle de divergence (d'un rétroreflecteur)

Ing. observation angle (of a retroreflector)

Alm. Beobachtungswinkel (eines Retroreflektors)

292 Grassmann yasaları

Renk uyartılarının toplamsal karışımlarının eşlenmesini anlatan ampirik üç yasa:

- 1- Bir renk eşlemeyi belirleyebilmek için birbirinden bağımsız üç değişken gerekli ve yeterlidir.
- 2- Toplamsal bir renk uyartısı karışımında, tayfsal özellikler değil, yalnızca üçtürel bileşenler önemlidir.
- 3- Toplamsal bir renk uyartısı karışımında, eğer bu karışımın bir ya da bir kaç bileşeni aşamalı olarak değişirse, elde edilen üçtürel bileşenler de aşamalı olarak değişir.

Not: Grassman yasaları her gözlem koşulunda uygulanamaz.

CIE 845-03-17

Fr. lois de Grassmann

Ing. Grassmann's laws

Alm. Grassmannsche Gesetze

293 gri cisim

Yayımlayıcılığı 1 den aşağı olan ve seçici olmayan ısıdır.

CIE 845-04-12

Fr. corps gris

Ing. grey body; gray body (USA)

Alm. grauer Strahler; grauer Körper

294 gri kama

Yüzeyi üzerindeki bir doğru ya da eğri boyunca, geçirme çarpanı sürekli bir biçimde değişen seçmez süzgeç.

CIE 845-04-106

Fr. coin photométrique

Ing. neutral wedge

Alm. Graukeil

295 grizu güvenli ışıklık

Havasına kömür tozu, ya da grizu gazı karışmış olabilen bölgelerin aydınlatılması için oluşturulmuş ve denenmiş maden ocağı ışıklığı.

CIE 845-10-60

Fr. luminaire antigrisouteux

Ing. permissible luminaire

Alm. schlagwettergeschützte Grubenleuchte

296 güçlendirme çarpanı (bir ışıklığın, bir aygıtın)

Genellikle bir projektörün, ya da herhangi bir ışıklığın en büyük ışık yeğinliğinin, lambanın ortalama küresel yeğinliğine oranını gösteren çarpan.

CIE 845-09-43

Fr. facteur de multiplication

Ing. magnification ratio

Alm. Verstärkungszahl; Verstärkungsfaktor

297 gündüz görmesi

Normal bir gözün, en az birçok kandela bölü metrekaare ışıklılık düzeyine uymuş olması durumundaki görme.

Not: Gündüz görmesinde çalışan başlıca işahıcılar konilerdir.

CIE 845-02-09

Fr. vision photopique

Ing. photopic vision

Alm. Tagessehen; photopisches Sehen

298 güneş çarpanı; toplam (erkesel) geçirme çarpanı (bir camın) [g]

Bir camdan içeri giren toplam ısı niceliğinin, bu cama düşen ışıyan erke niceliğine oranını gösteren çarpan.

Not: Bu oran iki büyüklüğün toplamıdır.

1- Camın erkesel geçirme çarpanı.

2- Camdan, ışınım ve taşınım yolu ile içeri giren erke niceliğinin, cama düşen ışıyan güneş erkesi niceliğine oranı.

CIE 845-09-106

Fr. facteur solaire; facteur de transmission total (en énergie) (d'un vitrage)

Ing. solar factor; total (energy) transmittance (of glazing material)

Alm. Sonnenfaktor; Gesamt(energie)durchlassgrad (von Verglasungen)

299 güneş değışmezi ($E_{e,o}$)

Güneşe uzaklığı, dünya ile güneş arasındaki uzaklığın yarısı kadar olan bir noktada, güneş ışınlarına dik bir yüzey üzerinde güneş ışınımı ile oluşmuş erkesel aydınlık düzeyi.

Not: Bu değışmezin değeri $(1367 \pm 7) \text{ W/m}^2$ dir.

CIE 845-09-78

Fr. constante solaire

Ing. solar constant

Alm. Solarkonstante

300 güneş ışığı

Dolaysız güneş ışınımının görünür bölümü.

Not: Optik ışınımın aktinik etkileri söz konusu olduğunda, tayfin görünür ışınım bölgesi dışına taşan ışınım için de bu terim kullanılır (bkz. optik ışınım).

CIE 845-09-82

Fr. lumière solaire

Ing. sunlight

Alm. Sonnenlicht

301 güneş ışığı tedavisi

bkz. heliootama

302 güneş ışınımı

Güneşten gelen elektromanyetik ışınım.

CIE 845-09-76

Fr. rayonnement solaire

Ing. solar radiation

Alm. Sonnenstrahlung

303 güneş kırın

Güneş ışınımını engellemeye, azaltmaya ya da yayındırmaya yarayan düzen.

CIE 845-09-105

Fr. brise-soleil; écran solaire

Ing. shading

Alm. Sonnenschutzeinrichtung

304 güneş yanığı

Aşırı bir optik ışınlanma ile oluşan ve deri kızarmasının eşlik ettiği doku bozukluğu.

CIE 845-06-17

Fr. coup de soleil

Ing. sunburn

Alm. Sonnenbrand

305 güneşlenme süresi [S]

Yıl, ay, gün ve saat olarak verilmiş bir dönem süresince, güneş ışınımına dik bir düzlem üzerinde, bu ışınımın oluşturduğu erkesel aydınlık düzeyinin, metrekarede 200 W a eşit ya da daha yüksek olduğu zaman bölümlerinin toplamı.

CIE 845-09-93

Fr. durée d'enseillement

Ing. sunshine duration

Alm. Sonnenscheindauer

306 günışığı

Güneşin toplam ışınlımının görünür bölümü.

Not: Optik ışınlımın aktinik etkileri söz konusu olduğunda, tayfin görünür ışınlım bölgesi dışına taşan ışınlımlar için de bu terim kullanılır (bkz. optik ışınlım).

CIE 845-09-84

Fr. lumière du jour

Ing. daylight

Alm. Tageslicht

307 günışığı açıklığı

Bir iç mekana günışığının girmesine yarayan camlı ya da camsız açıklık.

CIE 845-09-102

Fr. prise de jour

Ing. daylight opening

Alm. Tageslichtöffnung

308 günışığı aydınlığı (toplam)

bkz. toplam günışıksal aydınlık

309 **günüşığı çarpanı [D]**

Işıklılık dağılımları bilinen, ya da varsayılan bir gökten dolaysız ya da dolaylı olarak gelen ışığın, verilmiş bir düzlemin bir noktasında oluşturduğu aydınlık düzeyinin, hiç engellenmemiş yarım küre biçimindeki gökten gelen ışığın, yatay düzlem üzerinde oluşturduğu aydınlık düzeyine oranını gösteren çarpan. Her iki aydınlık düzeyinde de dolaysız güneş ışığı hesaba katılmaz.

Not: 1- Bu tanım, camların, kirliliklerin ve benzerlerinin etkilerini içerir.

2- İç mekan aydınlatma hesaplarında dolaysız güneş ışığının katkısı ayrıca hesaplanmalıdır.

CIE 845-09-97

Fr. *facteur de lumière du jour*

Ing. *daylight factor*

Alm. *Tageslichtquotient*

310 **günüşığı çarpanının dış yansımış bileşeni [D_e]**

Işıklılık dağılımı bilinen, ya da varsayılan bir gökten, dolaysız ya da dolaylı olarak gelen ışıkla aydınlatılmış dış yüzeylerden yansıyarak doğrudan gelen ışık ile, bir iç mekanda, verilmiş bir düzlemin bir noktasında oluşan ışıksal aydınlık düzeyi bölümünün, hiç engellenmemiş yarım küre biçimindeki gökten gelen ışığın yatay düzlem üzerinde oluşturduğu ışıksal aydınlık düzeyine oranı. Dolaysız güneş ışığının, bu iki aydınlık düzeyine katkıları, bu tanımın dışında kalır.

CIE 845-09-99

Fr. *composante réfléchie externe du facteur de lumière du jour*

Ing. *externally reflected component of daylight factor*

Alm. *Aussenreflexionsanteil des Tageslichtquotienten*

311 **günüşığı çarpanının gök bileşeni [D_s]**

Işıklılık dağılımı bilinen ya da varsayılan bir gökten, doğrudan doğruya (*ya da renksiz saydam bir camdan geçerek*) gelen ışık ile, verilmiş bir düzlemin bir noktasında oluşan ışıksal aydınlık düzeyi bölümünün, hiç engellenmemiş yarım küre biçimindeki gökten gelen ışığın yatay düzlem üzerinde oluşturduğu ışıksal aydınlık düzeyine oranı. Dolaysız güneş ışığının, bu iki aydınlık düzeyine katkıları, bu tanımın dışında kalır.

CIE 845-09-98

Fr. *composante de ciel du facteur de lumière du jour*

Ing. *sky component of daylight factor*

Alm. *Himmelslichtanteil des Tageslichtquotienten*

312 günışığı çarpanının iç yansımış bileşeni [D_i]

İşıklılık dağılımı bilinen ya da varsayılan bir gökten dolaysız ya da dolaylı olarak gelen ışıkla aydınlatılmış iç mekan yüzeylerinden yansımış ışığın, bu iç mekanın verilmiş bir düzlemi üzerinde bir noktada, doğrudan doğruya oluşturduğu aydınlık düzeyi bölümünün, hiç engellenmemiş yarım küre biçimindeki gökten gelen ışığın yatay düzlem üzerinde oluşturduğu ışıksal aydınlık düzeyine oranı. Dolaysız güneş ışığının, bu iki aydınlık düzeyine katkıları bu tanım dışında kalır.

CIE 845-09-100

Fr. composante réfléchie interne du facteur de lumière du jour

Ing. internally reflected component of daylight factor

Alm. Innenreflexionsanteil des Tageslichtquotienten

313 günışığı ışıklayıcısı

Bağıl erke tayfı dağılımı, günışığının belli bir evresindeki ile aynı ya da ona çok yakın olan ışıklayıcı.

CIE 845-03-11

Fr. illuminant lumière du jour

Ing. daylight illuminant

Alm. Tageslichtart

314 günışığı lambası

Tayfsal bileşimi, belirlenmiş bir günışığınıninkine oldukça benzeyen bir ışık veren lamba.

CIE 845-07-45

Fr. lampe à lumière du jour

Ing. daylight lamp

Alm. Tageslichtlampe

315 günışıkları geometrik yeri

Bir türsellik diyagramında, değişik, yakın renk sıcaklıklarındaki günışığı evrelerinin türselliklerini gösteren noktaların geometrik yeri.

CIE 845-03-42

Fr. lieu des lumière du jour

Ing. daylight locus

Alm. Tageslichtkurvenzug

316 gürültü eşdeğer erke akısı (bir alıcının) (Φ_m)

Bir alıcı kullanılarak alınan ya da ölçülen değer eğer erkesel bir akı ise, gürültü ile eşdeğer uyartıya verilen ad.

CIE 845-05-63

Fr. flux (énergétique) équivalent au bruit (d'un récepteur)

Ing. noise equivalent power; NEP (abbreviation) (of a detector)

Alm. rauschäquivalente Leistung (eines Empfängers)

317 gürültü eşdeğer erkesel aydınlık (E_m)

Bir alıcı kullanarak alınan ya da ölçülen değer eğer tekdüze üniform bir erkesel aydınlık ise, gürültü ile eşdeğer uyartıya verilen ad.

CIE 845-05-64

Fr. éclairnement (énergétique) équivalent au bruit (d'un récepteur)

Ing. noise equivalent irradiance (of a detector)

Alm. rauschäquivalente Bestrahlungsstärke (eines Empfängers)

318 gürültü eşdeğer uyartısı (bir alıcının)

Belirlenmiş bir frekans, ve ölçme aletinin belirlenmiş bir frekans bandı için, çıkış gürültüsünün etkin değerine eşit bir yanıt üreten, alıcının uyarılma değeri.

CIE 845-05-62

Fr. excitation équivalente au bruit (d'un récepteur)

Ing. noise equivalent input (of a detector)

Alm. rauschäquivalente Eingangsgröße (eines Empfängers)

319 güvenlik aydınlatması

Yardım aydınlatmasının, uğraşları tehlikeler içeren kişilerin güvenliğini sağlamak üzere öngörülmüş olan bölümü.

CIE 845-09-12

Fr. éclairage de sécurité

Ing. safety lighting

*Alm. Sicherheitsbeleuchtung für Arbeitsplätze (mit besonderer Gefährdung);
Notbeleuchtung für Räume*

H

---

320 hacimde yansıma

bkz. yansıma ile ilgili 1. Not

321 halojen akkor lamba

Ampulünün içindeki gazda bir oranda halojenler ya da halojen bileşenleri bulunan tungsten telli akkor lamba.

Not: İyotlu lamba da bu sınıfa girer.

CIE 845-07-10

Fr. lampe (à incandescence) à halogènes

Ing. tungsten halogen lamp

Alm. Halogen-Glühlampe

322 hava basıncı jeneratörlü lamba

Hava basıncı ile çalışan bir elektrik jeneratörü ile beslenen ışıklık.

CIE 845-10-56

Fr. lampe électropneumatique

Ing. air-turbo lamp; compressed air luminaire (USA)

Alm. Druckluftleuchte

323 heliootama; güneş ışığı tedavisi

Hastalıkların, güneş ışınımını uygulaması ile otanması (*tedavisi*).

CIE 845-06-13

Fr. héliothérapie

Ing. heliotherapy

Alm. Heliotherapie

324 Helmholtz-Kohlrausch olayı

Gündüz görmesi alanında, ışıklılığı değiştirmeksizin, bir renk uyarısının aralığının yükselmesi ile, algılanan renkte oluşan parlaklık değişikliği.

CIE 845-02-34

Fr. phénomène d'Helmholtz-Kohlrausch

Ing. Helmholtz-Kohlrausch phenomenon

Alm. Helmholtz-Kohlrausch-Phänomen

I

---

325 ısı çifti; ısıelektrik çift (ışınölçme için)

Işınımın soğurulması ile elde edilen ısınmayı ölçmek için, tek bir ısıelektrik bitişmede (*junction*) oluşan elektromotor gücün kullanıldığı, optik ışınım ısısal alıcı.

CIE 845-05-46

Fr. couple thermoélectrique; thermocouple (pour la radiométrie)

Ing. (radiation) thermocouple

Alm. Strahlungsthermoelement

326 ısıelektrik çift

bkz. ısı çifti

327 ısıpıl; ısıelektrik pıl (ışınölçme için)

Işınım soğurulması ile elde edilen ısınmayı ölçmek için, bir çok ısıelektrik bitişmede (*junction*) oluşan elektromotor gücün kullanıldığı, optik ışınım ısı alıcısı.

CIE 845-05-47

Fr. *thermopile; pile thermoélectrique (pour la radiométrie)*

Ing. *(radiation) thermopile*

Alm. *Strahlungsthermosäule*

328 ısısal ışılışma

Önceden uyarılmış ışılışır bir özdeğın (*bir gereçın*) ısıtılması ile elde edilen ışılışma.

CIE 845-04-30

Fr. *luminescence thermiquement activée; thermoluminescence*

Ing. *thermally activated luminescence; thermoluminescence*

Alm. *thermisch stimulierte Lumineszenz; Thermolumineszenz*

329 ısısal ışıma

Özdeğın, atom, molekül, iyon gibi taneciklerinin, ısısal çalkantı erkesinden oluşan, ışıyan erke yayımı.

CIE -

Fr. -

Ing. -

Alm. -

330 ısısal ışınım

Özdeğın, atom, molekül, iyon gibi taneciklerinin ısısal çalkantı erkesinden oluşan, ışıyan erke.

CIE 845-04-02

Fr. *rayonnement thermique*

Ing. *thermal radiation*

Alm. *Temperaturstrahlung*

331 ısısal ışınım alıcısı

Işınımı soğuran bölümün ısınması ile oluşan ve ölçülebilen fiziksel bir olayın olduğu optik ışınım alıcısı.

CIE 845-05-44

Fr. *récepteur thermique (de rayonnement)*

Ing. *thermal detector of radiation; thermal (radiation) detector*

Alm. *thermischer Strahlungsempfänger*

332 ısısal ışığıcı

Isısal bir ışınım yayımlayan kaynak.

CIE 845-04-03

Fr. radiateur thermique

Ing. thermal radiator

Alm. Temperaturstrahler

333 ışığı çarpımıcı

Dinodların ya da anot ile ışık katot arasında yerleştirilmiş kanalların ikincil yayımını kullanan, bir ışık katot, bir anot ve bir elektron çarpımıcı düzen içeren ışık elektrik alıcı.

CIE 845-05-36

Fr. photomultiplicateur

Ing. photomultiplier

Alm. Photovervielfacher

334 ışığı biyoloji

Optik ışınımın canlılara (*canlı düzenlere*) uygulanması etkilerini inceleyen biyoloji dalı.

CIE 845-06-10

Fr. photobiologie

Ing. photobiology

Alm. Photobiologie

335 ışığı diod

İçinde, bir metal ve bir yarıiletken arasındaki bitişme (*junction*), ya da iki yarıiletken arasındaki bir p-n bitişmesi yakınlarında bir optik ışınımın soğurulması ile bir ışık elektrik akımının oluştuğu ışık elektrik alıcı.

CIE 845-05-39

Fr. photodiode

Ing. photodiode

Alm. Photodiode

336 ışığı direnç; ışığı letken gözcük

Bir optik ışınımın soğurulması ile elektriksel iletkenliğin değişmesini kullanan ışık elektrik düzen.

CIE 845-05-37

Fr. photorésistance; cellule photoconductrice

Ing. photoresistor; photoconductive cell

Alm. Photowiderstand; Photoleiter

337 ışıldönüm

Canlı organizmaların etkilendiği, doğal ya da yapay karanlık - aydınlık değişimleri çevrimi.

Not: Örneğin, doğal ışık çevrimi için, ilkbahar ve sonbahar ılımlarında (21 Mart, 21 Eylül), aydınlık süresi ($L = 12$ saat) karanlık süresi ($D = 12$ saat), $LD 12:12$ olarak söylenir.

CIE 845-06-27

Fr. photopériode

Ing. photoperiod

Alm. Photoperiode

338 ışıduyarlılaştırma

Bir özdek ya da bir sistemin, başka bir özdek ya da başka bir sistemin etkisi altında, ışısıl etkilere daha duyarlı duruma gelmesi süreci (*prosesi*).

CIE 845-06-08

Fr. photosensibilisation

Ing. photosensitization

Alm. Photosensibilisierung

339 ışıduyarsızlaştırma

Bir özdek ya da bir dizgenin (*sistemin*), başka bir özdek ya da başka bir dizgenin (*sistemin*) etkisi altında, ışısıl etkilere daha az duyarlı duruma gelmesi süreci (*prosesi*).

CIE 845-06-09

Fr. photodésensibilisation

Ing. photodesensitization

Alm. Photodesensibilisierung

340 ışıelektrik akım (I_{ph})

Bir ışıelektrik alıcının çıkış akımının, gelen ışınım ile oluşturulmuş bölümü.

Not: Işı çarpımcılarda, katot ışıelektrik akımı ile anot ışıelektrik akımını birbirinden ayırmak gerekir.

CIE 845-05-52

Fr. courant photoélectrique

Ing. photocurrent

Alm. Photostrom

341 ışielektrik alıcı

Işınım ve özdek arasındaki karşılıklı etkileşimi kullanarak fotonların soğurulmalarını, ve böylece elektronların denge durumlarından ayrılmalarını sağlayan optik ışınım alıcısı. Bu biçimde bir elektriksel gerilim farkı (*elektrik gerilimi*) ya da akımı, ya da elektriksel direnç değişimine neden olunur. Ancak, burada ısı değişimlerinin neden olduğu elektriksel olaylar bulunmaz.

CIE 845-05-33

Fr. récepteur photoélectrique

Ing. photoelectric detector

Alm. photoelektrischer Empfänger

342 ışietki

Optik ışınım ile özdek arasındaki karşılıklı etkileşim ile oluşan, fiziksel, kimyasal, ya da biyolojik değişim.

Not: Işielektriksel, ışioptik, ışıkimyasal, ışıbiyolojik değişimler, bu tür değişimlerden sayılır. Fakat ışınım ile ısınma, bir ışietki olarak kabul edilmez.

CIE 845-06-01

Fr. photoeffet

Ing. photoeffect

Alm. Photoeffekt

343 ışıiletken gözcük

bkz. ışıdirenç

344 ışık

Görünür ışınım. Doğrudan bir görsel duyulanma oluşturabilen optik ışınım.

Not: Görünür ışınımın tayfsal (*spektral*) alanının kesin sınırları yoktur. Bu sınırlar ağtabakaya gelen gelen erkesel akı ve gözlemcinin duyarlılığı ile ilgilidir. Bu sınırlar genelde 360 nm ve 400 nm ile 760 nm ve 830 nm arasında değişir. Yani örneğin 380 nm ile 780 nm arası gibi.

bkz. algılanmış ışık; görünür ışınım

CIE 845-01-06

Fr. lumière

Ing. light

Alm. Licht

345 ışık akısı

bkz. ışıksal akı

346 ışık akısı kalıcılık çarpanı (bir lambanın)

Belirlenmiş koşullarda çalışan bir lambanın, verilmiş bir zamandaki ışık akısının, lamba yeni iken (*ömrünün başında*) yayımladığı ışık akısına oranını gösteren çarpan.

Not: Bu oran normal olarak yüzde ile söylenir.

CIE 845-07-65

Fr. *facteur de conservation du flux lumineux (d'une lampe)*

Ing. *luminous flux maintenance factor; lumen maintenance (of a lamp)*

Alm. *Lichtstromverhältnis; Lichtstromfaktor*

347 ışık akısı ölçer

Genellikle bir Ulbricht küresi bulunan ve ışık akısı ölçmeye yarayan bir ışıkölçer.

CIE 845-05-25

Fr. *lumenmètre*

Ing. *integrating photometer*

Alm. *Lichtstrommessgerät*

348 ışık akısının çalkantı genliği (değişken akımla beslenen bir kaynağın)

Işık akısının en çok ve en az değerleri arasındaki ayrımın, bu değerlerin toplamına bölünmesi ile elde edilen oran. Bu oran yüzde ile söylenir.

CIE 845-07-66

Ing. *amplitude de fluctuation du flux lumineux (d'une source alimentée en courant alternatif)*

Ing. *amplitude of fluctuation of the luminous flux (of a source run on alternating current)*

Alm. *Amplitude der Lichtstromschwankung; Flicker (einer Lichtquelle im Wechselstrombetrieb)*

349 ışık geçiren ortam

Nesnelerin, bu ortamın arkasından net bir biçimde görülmediği, görünür ışınımı esas olarak yayınlık geçme ile geçiren ortam.

CIE 845-04-109

Fr. *milieu translucide*

Ing. *translucent medium*

Alm. *durchscheinendes Medium*

350 ışık kırıcı

bkz. kırıcı

351 ışık niceliği (Q_v ; Q)

Verilmiş bir süre boyunca, ışık akısının zamana göre entegrali.

CIE 845-01-28

Fr. quantité de lumière

Ing. quantity of light

Alm. Lichtmenge

352 ışık rengi

Birincil ışık kaynağı gibi ışık yayımlar görünen, ya da düzgün yansıma (*aynasal yansıma*) ile böyle bir ışığı yansıtıyormuş gibi görünen bir yüzeyin algılanmış rengi.

Not: Doğal çevreleri içinde görünen birincil ışık kaynakları, yukardaki tanıma uygun ışık rengi oluştururlar.

CIE 845-02-22

Fr. couleur-lumière (*perçue*)

Ing. luminous (*perceived*) colour

Alm. Lichtfarbe

353 ışık titremesi

bkz. titreme

354 ışık uyartısı

bkz. ışıksal uyartı

355 ışık yayımlayıcı diod; LED (kısaltma)

Bir elektrik akımı etkisi altında, optik ışınım yayımlayan p-n bitişmeli (*junction*) yarıiletken diod.

CIE 845-04-40

Fr. diode électroluminescente; DEL (*abréviation*); diode photoémettrice

Ing. light emitting diod; LED (*abbreviation*)

Alm. lumineszenzemittierende Diode; LED (*Abkürzung*)

356 ışık yeğİnliği bakışİmlı dağılımlı (bir kaynağın)

Işık yeğİnliği dağılımlının bir bakışİm eksenini, ya da en azından, bir bakışİm düzlemi olması durumu.

CIE 845-09-25

Fr. répartition symétrique de l'intensité lumineuse

Ing. symmetrical luminous intensity distribution

Alm. symmetrische Lichtstärkeverteilung

357 ışık yeğirliği dđnel dağılımlı (bir kaynağın)

Bir dđzlem içinde bulunan ve ışık yeğirliği dağılımlını gđsteren bir polar eğriyi, bu dđzlemin geçtiği bir eksen çevresinde dđndürerek elde edilebilen ışık yeğirliği dağılımlı.

CIE 845-09-26

Fr. répartition de révolution de l'intensité lumineuse

Ing. rotationally symmetrical luminous intensity distribution

Alm. rotationssymmetrische Lichtstärkeverteilung

358 ışık yeğirliği (düzlemsel) dağılımlı

Işık yeğirliği uzaysal dağılımlının belirlenmiş dđzlemler ile arakesiti.

bkz. ışık yeğirliği bakışımllı dağılımlı; ışık yeğirliği dđnel dağılımlı; ışık yeğirliği uzaysal dağılımlı.

359 ışık yeğirliği katsayısı (bir geri yansıtıcının) [R]

Geri yansıtıcı yüzeyin, gözlem doğrultusundaki ışık yeğirliğinin, bu yansıtıcıdan geçen, ve gelen ışık doğrultusuna dik olan bir dđzlem üzerindeki aydınlığa bölünmesi ile elde edilen katsayı.

CIE 845-04-96

Fr. coefficient d'intensité lumineuse

Ing. coefficient of luminous intensity

Alm. Rückstrahlwert

360 ışık yeğirliği uzaysal dağılımlı (bir kaynağın)

Kaynağın, ışık yeğirliği değerlerinin, uzayın doğrultuları fonksiyonunda, çizelgeler ya da eğrilerle gđsterilmesi.

CIE 845-09-24

Fr. répartition (spatiale) de l'intensité lumineuse

Ing. (spatial) distribution of luminous intensity

Alm. (räumliche) Verteilung der Lichtstärke

361 ışık zinciri

Aynı besleme kablosu üzerine seri ya da paralel olarak bağlanmış lamba dizisi.

CIE 845-10-24

Fr. guirlande (lumineuse)

Ing. lighting chain; lighting string (USA)

Alm. Leuchtkette

362 ışık katot

İşlektirik bir alıcıda kullanılan ve elektron ışıyayımı verimi iyi olan, yariletken ya da metal katman.

CIE 845-05-35

Fr. photocathode

Ing. photocathode

Alm. Photokathode

363 ışıklandırma

Bir nesnenin ya da bir görünümün, çevresine göre aydınlık düzeyini güçlü bir biçimde yükseltmek üzere, çoğu kez projektörler ile yapılan aydınlatma.

CIE 845-09-21

Fr. illumination

Ing. floodlighting

Alm. Flutlicht-Beleuchtung

364 ışıklandırma projektörü

İşıklandırma için kullanılan, genellikle yönlendirilebilen projektör.

CIE 845-10-28

Fr. projecteur d'illumination

Ing. floodlight

Alm. Flutlicht-Strahler; Flutlichtscheinwerfer

365 ışıklanma (verilmiş bir süre boyunca, bir yüzeyin bir noktasında) (H_v ; H)

Noktayı içeren bir yüzey parçacığının vermiş bir süre boyunca aldığı ışık niceliğinin, bu parçacığın alanına bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

bkz. ışık niceliği

CIE 845-01-43

Fr. exposition lumineuse; lamination (en un point d'une surface, pendant une durée donnée)

Ing. luminous exposure; light exposure (absolute) (at a point of a surface, for a given duration)

Alm. Belichtung (an einem Punkt einer Oberfläche, während einer gegebenen Zeit)

366 ışıklayıcı

Nesnelerin renklerinin algılanmasını etkileyebilecek dalga boylarında, bağıl tayfsal erke dağılımı tanımlanmış ışınım.

CIE 845-03-10

Fr. illuminant

Ing. illuminant

Alm. Lichtart

367 ışıklayıcı (algılanmış) renk çarpıklaması

Bir nesnenin algılanan renginin, gözlemcinin türsel uyması durumu ile ilgili tüm değişimler dışında, yalnızca ışıklayıcıdaki değişimlere bağlı olarak değişmesi.

CIE 845-02-67

Fr. distorsion de couleur (perçue) pour l'illuminant

Ing. illuminant (perceived) colour shift

Alm. Farbverzerrung

368 ışıklayıcı için renkölçümsel çarpıklama

Bir renk uyartısının, ışıklayıcı değişmesi sonucu uğradığı türsellik ve ışıklılık çarpanı değişmesi.

CIE 845-02-64

Fr. distorsion colorimétrique pour l'illuminant

Ing. illuminant colorimetric shift

Alm. farbmetrische Verzerrung

369 ışıklı çevre

Fizyolojik ve psikolojik (*ruh bilimsel*) etkileri ile dikkate alınmış aydınlatma.

CIE 845-09-03

Fr. ambiance lumineuse

Ing. luminous environment

Alm. -

370 ışıklı element; ışıklı parçacık

Bir lambanın ışık yayımlayıcı bölümü.

CIE 845-08-01

Fr. corps lumineux

Ing. luminous element

Alm. Leuchtkörper

371 ışıklı korniş

Tavana tutturulmuş, duvara paralel ışık geçirmeyen silme arkasına yerleştirilmiş lambalar ile duvar aydınlatması sağlayan düzen.

CIE 845-10-17

Fr. bandeau lumineux

Ing. cornice lighting

Alm. Wandbeleuchtung

372 ışıklı perdelik

Bir pencere üzerine tutturulmuş olan ve arkasındaki lambaları gizleyen, duvara paralel aydınlatma düzeni.

CIE 845-10-18

Fr. boîte à rideau lumineuse

Ing. valance lighting; pelmet lighting

Alm. Vorhangbeleuchtung

373 ışıklık; aydınlatma aygıtı (eski terim)

Lamba, ya da lambaların ışığının dağılımını düzenlemeye, süzmeye ya da değiştirmeye yarayan, lambaların dışında lambaları tutturucu, koruyucu tüm parçaları ve olası olarak, yan devreleri ve şebeke bağlantısını sağlayan parçaları da içeren aygıt.

bkz. asılı ışıklık; ayarlanabilir ışıklık; bakımsız ışıklık; değişken asılı ışıklık; el ışıklığı; geniş açılı ışıklık; gömülü ışıklık; gömülü tavan ışıklığı; gömülü uzun ışıklık; ışıklı korniş; ışıklı perdelik; korunmuş ışıklık; patlama korumalı ışıklık; sıradan ışıklık; taşınır ışıklık; toplayıcı tavan ışıklığı; yer ışıklığı.

CIE 845-10-01

Fr. luminaire

Ing. luminaire; lighting fitting (eski terim)

Alm. Leuchte

374 ışıklılık (verilmiş bir noktada, verilmiş bir doğrultuda)

Söz konusu noktayı çevreleyen sonsuz küçük bir yüzey parçacığının, verilmiş doğrultudaki ışık yoğunluğunun, bu yüzey parçacığının verilmiş doğrultuya dik bir düzlem üzerindeki işdüşümünün alanına bölümü.

bkz. donukluk eşdeğer ışıklılığı; erkesel ışıklılık; eşdeğer ışıklılık; fotonsal ışıklılık; ışıksal ışıklılık

CIE -

Fr. luminance

Ing. luminance

Alm. Leuchtdichte

375 ışıklılık ayrımsal eşiği (ΔL)

Algılanabilen en ufak ışıklılık ayrımı.

Not: Bu eşiğin değeri, ışıklılık düzeyine ve uyma olayını da içermek üzere gözlem koşullarına bağlıdır.

CIE 845-02-46

Fr. seuil différentiel de luminance

Ing. luminance difference threshold

Alm. Unterschiedsschwelle für Leuchtdichten

376 ışıklılık eşiği

Bir uyartının, onun algılanabilmesini sağlayan en az ışıklılığı.

Not: Bu değer, gözlem alanının boyutlarına, çevresine ve uyma olayını da içermek üzere, tüm gözlem koşullarına bağlıdır.

CIE 845-02-45

Fr. seuil de luminance

Ing. luminance threshold

Alm. Wahrnehmungsschwelle

377 ışıklılık sıcaklığı

bkz. tektürel ışıklılık sıcaklığı

378 ışıklılıkölçer

Işıksal ışıklılıkları ölçmeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-17

Fr. luminance mètre

Ing. luminance meter

Alm. Leuchtdichtemesser

379 ışıkölçer

Işıkölçümsel büyüklükleri ölçmeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-15

Fr. photomètre

Ing. photometer

Alm. Photometer

380 ışıkölçme

Verilmiş bir tayfsal bağıl ışık etkinliği fonksiyonuna, örneğin $V(\lambda)$ ya da $V'(\lambda)$, göre değerlendirilmiş ışınım ile ilgili büyüklüklerin ölçülmesi.

CIE 845-05-09

Fr. photométrie

Ing. photometry

Alm. Photometrie

381 ışıkölçümsel birincil ölçün

Işıkölçümsel temel birim olan kandelayı gerçekleştirmek için ortaya konan düzen.

CIE 845-05-01

Fr. étalon photométrique primaire

Ing. primary photometric standard

Alm. photometrisches Primärnormal

382 ışıkölçümsel çalışma ölçünü

Sıradan ışıkölçümsel ölçmeler için kullanılan ve ikincil bir ışıkölçümsel ölçün ile ölçülenmiş ışık kaynağı ya da aynı biçimde ölçülenmiş bir ışıkölçer.

CIE 845-05-03

Fr. étalon photométrique de travail

Ing. working photometric standard

Alm. photometrisches Arbeitsnormal

383 ışıkölçümsel ikincil ölçün

Işıkölçümsel birincil ölçüne göre ölçülenmiş ışık kaynağı ya da aynı biçimde ölçülenmiş ışıkölçer.

CIE 845-05-02

Fr. étalon photométrique secondaire

Ing. secondary photometric standard

Alm. photometrisches Sekundärnormal

384 ışıksal akı; ışık akısı (Φ_v ; Φ)

Işınının CIE nin ışıkölçümsel referans gözlemcisi üzerindeki etkisine göre değerlendirme ile, erkesel akıdan türetilmiş büyüklük.

CIE 845-01-25

Fr. flux lumineux

Ing. luminous flux

Alm. Lichtstrom

385 ışıksal aydınlık (bir yüzeyin bir noktasında) (E_v ; E)

Noktayı içeren yüzey parçacığına gelen ışık akısının, bu yüzey parçacığının alanına bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

CIE 845-01-38

Fr. éclaircement (lumineux) (en un point d'une surface)

Ing. illuminance (at a point of a surface)

Alm. Beleuchtungsstärke (an einem Punkt einer Oberfläche)

386 ışıksal ışıklılık (gerçek ya da sanal bir yüzeyin verilmiş bir noktasında, verilmiş bir doğrultuda) (L_v ; L)

Aşağıdaki formül ile tanımlanan büyüklük

$$L_v = \frac{d\Phi_v}{dA \cdot \cos\theta \cdot d\Omega}$$

Bu formülde, $d\Phi_v$ verilmiş doğrultuyu içeren $d\Omega$ katı açısı içine yayımlanan ve verilmiş noktadan geçen elementsel bir demet ile iletilen ışıksal akı; dA , verilmiş noktada bu demetin bir kesitinin alanı; θ , bu kesitin normali ile demetin doğrultusu arasındaki açıyı göstermektedir.

CIE 845-01- 35

- Fr.* *luminance (lumineuse); luminance visuelle (dans une direction donnée, en un point donné d'une surface réelle ou fictive)*
Ing. *luminance (in a given direction, at a given point of a real or imaginary surface)*
Alm. *Leuchtdichte (in einer gegebenen Richtung, in einem gegebenen Punkt einer realen oder imaginären Oberfläche)*

387 ışıksal ışıklılık çarpanı (kendiliğinden ışımayan bir ortamın bir yüzey parçasında, verilmiş aydınlatma koşullarında ve verilmiş bir doğrultuda) ($\beta_v; \beta$)

Yüzey parçasının, verilmiş doğrultuda ışıksal ışıklılığının, aynı koşullarda aydınlatılmış, geçme ya da yansıma ile bir tam yayıcının ışıklılığına oranını gösteren çarpan.

Not: Işıksal ışılişiyıcı ortamlarda, ışıksal ışıklılık çarpanı iki bölümün toplamıdır; yansıma ile ışıksal ışıklılık çarpanı, ve ışılişime ile ışıksal ışıklılık çarpanı.

CIE 845-04-69

Fr. *facteur de luminance (lumineuse)*

Ing. *luminance factor*

Alm. *Leuchtdichtefaktor*

388 ışıksal ışıklılık katsayısı (bir ortamın bir yüzey parçasında, verilmiş aydınlatma koşullarında ve verilmiş bir doğrultuda) ($q_v; q$)

Yüzey parçasının, verilmiş doğrultuda ışıksal ışıklılığının, ortamın ışıksal aydınlığına bölünmesi ile çıkan katsayı.

CIE 845-04-71

Fr. *coefficient de luminance (lumineuse)*

Ing. *luminance coefficient*

Alm. *Leuchtdichtekoeffizient*

389 ışıksal ışılişime

Optik ışınım soğurulması ile oluşan ışılişime.

CIE 845-04-19

Fr. *photoluminescence*

Ing. *photoluminescence*

Alm. *Photolumineszenz*

390 ışıksal ışılişime erkesel verimi

Işıksal ışılişime yapan bir özdeğin yayımladığı erkesel ışınımın akısının, bu özdeğin soğurduğu erkesel ışınım akısına oranı.

CIE 845-04-31

Fr. *rendement énergétique de photoluminescence*

Ing. *photoluminescence radiant yield*

Alm. *Photolumineszenz-Strahlungsausbeute*

391 ışıksal ışılişım kuantasal verimi

Işıksal ışılişım yapan bir özdeğın yayımladığı fotonsal ışılım akısının, bu özdeğın soğurduğu fotonsal ışılım akısına oranı.

CIE 845-04-32

Fr. rendement quantique de photoluminescence

Ing. photoluminescence quantum yield

Alm. Photolumineszenz-Quantenausbeute

392 ışıksal küresel aydınlık

bkz. erkesel küresel aydınlık ve ilgili Not

393 ışıksal merkez (bir kaynağın)

Işıkölçümsel ölçmeler ve hesaplar için esas alınan nokta.

CIE 845-09-64

Fr. centre lumineux

Ing. light centre

Alm. Lichtschwerpunkt

394 ışıksal silindirsel aydınlık

bkz. erkesel silindirsel aydınlık ve ilgili Not

395 ışıksal uyarıcılık (bir yüzeyin bir noktasında) (M_v ; M)

Noktayı içeren bir yüzey parçacığından çıkan (*ayrılan*) ışık akısının, bu yüzey parçacığı alanına bölünmesi ile elde edilen değır.

CIE 845-01-48

Fr. exitance lumineuse (en un point d'une surface)

Ing. luminous exitance (at a point of a surface)

Alm. spezifische Lichtausstrahlung (von einem Punkt einer Oberfläche)

396 ışıksal uyarıtı; ışık uyarıtısı

Göze giren ve bir ışık duyulanması oluşturan görünür ışılım.

CIE 845-01-21

Fr. stimulus lumineux; stimulus de lumière

Ing. light stimulus

Alm. Lichtreiz

397 ışıksal verim (bir ışılımın) (K)

Işık akısının, karşılığı olan ışılım akısına bölünmesi ile elde edilen değır.

CIE 845-01-56

Fr. efficacité lumineuse d'un rayonnement

Ing. luminous efficacy of radiation

Alm. photometrisches Strahlungsäquivalent

398 ışıksal verim (bir kaynağın) (η_v ; η)

Yayımlanan ışık akısının, kaynağın harcadığı güce bölünmesi ile elde edilen değer.

CIE 845-01-55

Fr. efficacité lumineuse d'une source

Ing. luminous efficacy of a source

Alm. Lichtausbeute einer Strahlungsquelle

399 ışıksal yeğlilik (bir kaynağın, verilmiş bir doğrultuda) (I_v ; I)

Kaynaktan çıkan (*ayrılan*) ve verilmiş doğrultuyu içeren katı açı elementi (*parçacığı*) içine yayımlanan ışık akısının, bu katı açı elementine bölünmesi ile elde edilen değer.

CIE 845-01-31

Fr. intensité lumineuse

Ing. luminous intensity

Alm. Lichtstärke

400 ışıldak; arama ışıklığı

İşığın çıkış açıklığı genelde 20 santimetreden büyük olan ve yaklaşık olarak paralel ışınlardan oluşmuş bir ışık demeti yayımlayan projektör.

CIE 845-10-26

Fr. -

Ing. searchlight

Alm. Suchscheinwerfer

401 ışıışı

İşıışıma yolu ile oluşan ışıını.

CIE -

Fr. -

Ing. -

Alm. -

402 ışıışıma

Bir özdeğın, parçacıklarının ısısal çalkantı erkesi dıışında, değışik erke türleri ile uyarılması sonucu, bu özdeğın atomları, molekülleri ya da iyonları ile, belli dalga boylarında, ya da tayfın belli bölümlerinde, özdeğın aynı sıcaklıkta ışıışal yayım ışıınımasına eklenen bir optik ışıınıma yayımlaması.

CIE 845-04-18

Fr. luminescence

Ing. luminescence

Alm. Lumineszenz

403 ışılsır boşalma

bkz. ışıltılı boşalma

404 ışılsır; fosfor; flüorofor

Işılsıyan özdek.

CIE 845-04-36

Fr. luminophore

Ing. luminophor; phosphor; fluorophor

Alm. Luminophor

405 ışıltı lambası

Işığ, katot önündeki bölgede oluşan eksi ışıltı ışınımı ile doğrudan ya da dolaylı (*flüorışma ile*) olarak oluşturulan boşalmalı lamba.

CIE 845-07-18

Fr. lampe à lueur

Ing. negative-glow lamp

Alm. Glimmlampe

406 ışıltılı boşalma; ışılsır boşalma

Katotun ikincil yayımının, ıselektronik yayıma göre çok daha baskın olduğu elektriksel boşalma.

CIE 845-07-12

Fr. décharge luminescente; décharge en lueur

Ing. glow discharge

Alm. Glimmentladung

407 ışıma

Parçacıklar ya da elektromanyetik dalgalar biçiminde erke yayımı ya da taşınması.

CIE -

Fr. rayonnement

Ing. radiation

Alm. Strahlung

408 ışımayan nesne rengi

İkincil ışık kaynağı gibi, ışığı yayınlık olarak yansıtır ya da geçiriyor görünen bir yüzeyin algılanmış rengi.

Not: Doğal çevreleri içinde görünen ikincil ışık kaynakları, yukardaki tanıma uygun ışık rengi oluştururlar.

CIE 845-02-23

Fr. couleur (perçue) d'un objet non lumineux

Ing. non-luminous (perceived) colour

Alm. Körperfarbe; Farbe eines Nichtselbstleuchters

409 ışınım

Parçacıklar ya da elektromanyetik dalgalar biçiminde yayımlanan ya da taşınan erke (*enerji*) ya da güç.

bkz. bakteri kırıcı ışınım; dolaysız ışınım; dünya dışı güneş ışınımı; elektromanyetik ışınım; güneş ışınımı; koheran ışınım; kutuplanmış ışınım; kızartıcı ışınım; kızılaltı ışınım; mikrop kırıcı ışınım; optik ışınım; tektürel ışınım; yayınık gök ışınımı.

CIE -

Fr. radiation

Ing. radiation

Alm. Strahlung

410 ışınımlanma (verilmiş bir süre boyunca bir yüzeyin bir noktasında) (H_e ; H)

Verilmiş süre boyunca, noktayı içeren bir yüzey parçacığına düşen ışıyan erkenin, bu yüzey parçacığının alanına bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

CIE 845-01-42

Fr. exposition énergétique

Ing. radiant exposure

Alm. Bestrahlung

411 ışınımlanmaölçer

Erkesel ışınımlanmayı ölçmeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-28

Fr. -

Ing. radiant exposure meter

Alm. Bestrahlungsmesser

412 ışınımlılık (bir yüzeyin bir noktasında, bir doğrultuda)

Bir noktayı çevreleyen sonsuz küçük bir yüzey parçacığının belirli doğrultudaki ışınım yeğniliğinin, bu yüzey parçacığının o doğrultuya dik bir düzlem üzerindeki izdüşümünün alanına bölümü.

bkz. ışıklılık

CIE -

Fr. luminance énergétique

Ing. radiant intensity per unit area (radiance)

Alm. Strahldichte

413 ışınımölçer

Işınımsal büyüklükleri ölçmeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-06

Fr. radiomètre

Ing. radiometer

Alm. Radiometer

414 ışınımölçme

Işıyan erke ile ilgili büyüklükleri ölçmeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-05

Fr. radiométrie

Ing. radiometry

Alm. Radiometrie

415 ışıtama

Hastalıkların, optik ışınım uygulanması ile otanması (*tedavisi*).

CIE 845-06-12

Fr. photothérapie

Ing. phototherapy

Alm. Phototherapie

416 ışıpatoloji

Optik ışınımların uygulanması ile ilgili olarak patolojik (*hastalıklbilimsel*) etkileri inceleyen tıb ve biyoloji dalı.

CIE 845-06-11

Fr. photopathologie

Ing. photopathology

Alm. Photopathologie

417 ışıpil; fotovoltaik gözcük

Optik bir ışınımın soğurulması ile oluşan elektromotor gücü kullanan, ışıelektrik alıcı.

CIE 845-05-38

Fr. photopile; cellule photovoltaïque

Ing. photoelement; photovoltaic cell

Alm. Photoelement

418 ışıtransistör; fototransistör

İçinde, ışıelektrik etkinin çift p-n bitişmesi (*junction*) (*p-n-p* ya da *n-p-n*) yakınlarında oluştuğu yarıiletkenlerin kullanıldığı, büyültücü özellikler taşıyan ışıelektrik alıcı.

CIE 845-05-41

Fr. phototransistor

Ing. phototransistor

Alm. Phototransistor

419 ışıyan erke (Q_e ; Q)

Verilmiş bir süre boyunca, erkesel akının, zamana göre entegrali.

CIE 845-01-27

Fr. *énergie rayonnante*

Ing. *radiant energy*

Alm. *Strahlungsenergie*

420 ışıyan güç

bkz. erkesel akı

421 ışıyıcı gözcük; fotosel

Optik bir ışınım ile oluşan elektron yayımını kullanan ışıelektrik alıcı.

CIE 845-05-34

Fr. *cellule photoémissive*

Ing. *photoemissive cell; phototube*

Alm. *Photozelle*

İ

---

422 iç yansıma

bkz. çoklu yansıma

423 iç yansıma çarpanı

bkz. çoklu yansıma çarpanı

424 iğne

Lambayı tutmak, ya da elektrik bağlantısını sağlamak, ya da her iki amacı birden gerçekleştirmek üzere, duydaki açıklıklara girecek biçimde dip ucuna tutturulmuş, genellikle silindirs metal parçalar.

CIE 845-08-23

Fr. *broche*

Ing. *pin; post*

Alm. *Stift*

425 iğneli dip

Bir ya da birkaç iğnesi olan dip. Uluslararası geçerliliği olan anlatım biçimine göre F bir iğneli G iki ya da daha çok iğneli anlamına gelir.

CIE 845-08-19

Fr. culot à broches

Ing. pin cap; pin base

Alm. Stiftsockel

426 ikili renk türü

bkz. ara renk türü

427 ikinci görmezlik

Yeşil rengi görmeme ile ıralanan çiftrenkçillik.

bkz. birinci görmezlik; üçüncü görmezlik

CIE -

Fr. deutéranopie

Ing. deuteranopia

Alm. Deuteranopie

428 ikinci sapaklık

Yeşil renge duyarlılığın azlığı ile ıralanan sapak üçrenkçillik.

bkz. birinci sapaklık; üçüncü sapaklık

CIE -

Fr. deutéranomalie

Ing. deuteranomalous vision

Alm. Deuteranomalie

429 ikincil ışık kaynağı

Kendiliğinden ışık yayımlamayan (*ışık üretmeyen*), üzerine düşen ışığın en az bir bölümünü yansıma ya da geçme ile geri veren yüzey ya da nesne.

CIE 845-07-02

Fr. source secondaire de lumière

Ing. secondary light source

Alm. Fremdleuchter; Sekundärlichtquelle

430 ikincil ölçün lamba

İkincil ışıkölçümsel ölçün olarak kullanılmak üzere oluşturulmuş lamba.

CIE 845-07-56

Fr. lampe étalon secondaire

Ing. secondary standard lamp

Alm. Sekundärnormallampe

431 indis

bkz. CIE 1974 genel renksel geriverim indisi; CIE 1974 özel renksel geriverim indisi; döşem indisi; karmaşık kırılma indisi; kırılma indisi; renksel geriverim indisi; tayfsal soğurma indisi; yer indisi.

432 iniş süresi (bir alıcının)

Alıcı yanıtının, durağan durumda bir uyarının birdenbire kesilmesi sonucu, en yüksek değerinin, belirlenmiş yüksek bir yüzdesinden, belirlenmiş düşük bir yüzdesine inmesi için gerekli zaman.

Not: Genelde yüksek yüzde için %90 ve düşük yüzde için %10 alınır.

CIE 845-05-61

Fr. temps de descente; temp de décroissance

Ing. fall time

Alm. Abfallzeit

433 izokandela diyagramı (eski terim)

bkz. eş yeğlilik diyagramı

434 izokandela eğrisi (eski terim)

bkz. eş yeğlilik eğrisi

435 izolüks eğrisi (eski terim)

bkz. eşaydınlık eğrisi

436 izotrop noktasal kaynak

bkz. noktasal kaynak ile ilgili Not

437 izotrop yayınlık geçme

Işınımın geçtiği yarı kürenin tüm doğrultularında, erkesel ya da ışıksal ışıklılığın aynı olmasını sağlayan bir uzaysal ışınım dağılımı oluşturan yayınlık geçme.

CIE 845-04-52

Fr. transmission diffuse isotrope; transmission diffuse uniforme

Ing. isotropic diffuse transmission

Alm. vollkommen gestreute Transmission; isotrope diffuse Transmission

438 izotrop yayınlık yansıma

Işınımın yansıdığı yarı kürenin tüm doğrultularında, erkesel ya da ışıksal ışıklılığın aynı olmasını sağlayan bir uzaysal ışınım dağılımı oluşturan yayınlık yansıma.

CIE 845-04-51

Fr. réflexion diffuse isotrope; réflexion diffuse uniforme

Ing. isotropic diffuse reflection

Alm. vollkommen gestreute Reflexion; isotrope diffuse Reflexion

---

K

---

439 kademeli geçirici gri süzgeç

Yüzeyin bir doğrusu ya da eğrisi boyunca, geçirme çarpanının kademeli olarak değiştiği seçmez süzgeç.

CIE 845-04-107

Fr. filtre neutre à transmission échelonnée

Ing. neutral step wedge

Alm. Graustufenfilter

440 kamaşma

Işıklılıkların uygun olmayan dağılımları ya da aşırı bir karşıtlık sonucu, nesnelerin ya da bunların ayrıntılarının ayırıldılmesinde bir yetenek eksikliği ya da bir güçlük, bir sıkıntıya yol açan görme koşulları.

CIE 845-02-52

Fr. éblouissement

Ing. glare

Alm. Blendung

441 kandela (cd)

SI ışık yeğlinliği birimi: Kandela, frekansı 540×10^{12} olan tektürsel bir ışınım yayımlayan ve verilmiş bir doğrultudaki erkesel yeğlinliği 1/683 watt bölü steradyan olan bir kaynağın, o doğrultudaki ışık yeğlinliğidir.

CIE 845-01-50

Fr. candela

Ing. candela

Alm. Candela

442 kandela bölü metrekare (cd/m^2) ($\text{cd} \cdot \text{m}^{-2}$)

SI nin ışıksal ışıklılık birimi.

Not: Bu birim kim zaman nit (nt) olarak söylenir. Bu önerilmemektedir. Öteki ışıksal ışıklılık birimleri metre sisteminde: lambert (L) = $(104/\pi) \text{ cd}/\text{m}^2$ (SI değil).
Metre sistemi dışında: footlambert (fL) = $3,426 \text{ cd}/\text{m}^2$.

CIE 845-01-53

Fr. candela par mètre carré

Ing. candela per square metre

Alm. Candela pro Quadratmeter

443 kapalı gök (CIE standardı)

bkz. standart kapalı CIE göğü

444 kapalılık; bulutluluk

Bulutları gören katı açılarının toplamının, göğün 2π steradyan açısına oranı.

CIE 845-09-92

Fr. nébulosité

Ing. total cloud amount

Alm. Gesamtbewölkungsgrad

445 kara cisim

bkz. Planck ışıyıcısı

446 kara cisimler yeri; Planck'ın geometrik yeri

Bir türsellik diyagramında, Planck ışıyıcısının, değişik sıcaklıklardaki ışınımının türselliklerini gösteren noktaların geometrik yeri.

CIE 845-03-41

Fr. lieu des corps noirs

Ing. Planckian locus

Alm. Planckscher Kurvenzug

447 kara ışık lambası; Wood ışığı lambası

Morötesi A ışınımı ve çok az görünür ışınım yayımlamak üzere oluşturulmuş lamba.

CIE 845-07-46

Fr. lampe à lumière noire; lampe (à lumière) de Wood

Ing. black light lamp; Wood's glass lamp

Alm. Schwarzglaslampe

448 karanlık

Düşük parlıltı düzeylerini anlatmak için kullanılan sıfat.

CIE 845-02-30

Fr. obscur

Ing. dim

Alm. dunkel

449 karanlık akımı (I_0)

Bir ışıelektrik alıcının ya da onun katotunun, gelen ışık olmadan oluşturduğu çıkış akımı.

CIE 845-05-53

Fr. courant d'obscurité

Ing. dark current

Alm. Dunkelstrom

450 karartıcı; dimmer

Bir aydınlatma düzeninde, lambaların ışık akısını değiştirmeyi sağlayan elektrik düzen.

CIE 845-08-37

Fr. gradateur ; variateur

Ing. dimmer

Alm. Lichtsteuergerät

451 karbon telli lamba

Işık kaynağı karbondan yapılmış olan akkor lamba.

CIE 845-07-05

Fr. lampe à filament de carbone

Ing. carbon filament lamp

Alm. Kohlefadenlampe

452 karışık geçme; yarı yayınlık geçme

Bir bölümü düzgün, bir bölümü yayınlık olan geçme.

CIE 845-04-50

Fr. transmission mixte; transmission semi-diffuse

Ing. mixed transmission

Alm. gemischte Transmission

453 karışık ışıklı lamba

Aynı ampul içinde, seri bağlanmış bir cıva buharı boşalma tüpü ve bir akkor lamba teli içeren lamba.

Not: Bu lambanın ampulü yayındırıcı, ya da flüorürl bir özdek ile kaplı olabilir.

CIE 845-07-21

Fr. lampe à lumière mixte

Ing. blended lamp; self-ballasted mercury lamp (USA)

Alm. Verbund-Lampe; Mischlichtlampe

454 karışık yansıma; yarı yayınlık yansıma

Bir bölümü düzgün, bir bölümü yayınlık olan yansıma.

CIE 845-04-49

Fr. réflexion mixte; réflexion semi-diffuse; réflexion semi-régulière

Ing. mixed reflection

Alm. gemischte Reflexion

455 karmaşık kırılma indisi (izotrop soğurucu bir gerecin) ($\hat{n}(\lambda)$)

$\hat{n}(\lambda) = n(\lambda) - i\kappa(\lambda)$ formülü ile tanımlanan büyüklük. Bu formülde $\kappa(\lambda)$, tayfsal soğurma indisi ve $i = \sqrt{-1}$ dir.

CIE 845-04-103

Fr. indice de réfraction complexe (d'un matériau absorbant isotrope)

Ing. complex refractive index (of an absorbing, isotropic material)

Alm. komplexe Brechzahl (eines absorbierenden, isotropen Materials)

456 karpuz; glob

Lambayı korumaya, ışığını yayındırmaya ya da rengini değiştirmeye yarayan, saydam, ya da yayındırıcı özdekten yapılmış kılıf.

CIE 845-10-36

Fr. globe

Ing. globe

Alm. Leuchtenglocke

457 karşılıklı değişim katsayısı (S_1 ve S_2 yüzeyleri arasında, eğer S_1 ve S_2 nin tüm noktalarında ve tüm doğrultularda erkesel ya da ışıksal ışıklılık aynı ise) [**g**]

S_1 (ya da S_2) yüzeyinin, S_2 (ya da S_1) yüzeyine yolladığı erkesel ya da ışıksal akının, S_1 (ya da S_2) yüzeyinin erkesel ya da ışıksal uyarıcılığına bölünmesi ile elde edilen katsayı.

CIE 845-09-71

Fr. coefficient d'échange (mutuel)

Ing. (mutual) exchange coefficient

Alm. (gegenseitiger) Austauschkoeffizient

458 karşıtlık

1- Algısal anlamda: Bakılan alanın, zaman içinde ya da mekan içinde, yan yana iki ya da çok sayıda bölümlerinin değişik görünümlerinin değerlendirilmesi (*Buna göre, parlıtlık karşıtlığı, açıklık karşıtlığı, renk karşıtlığı, eşzamanlı karşıtlık, art arda karşıtlık vb. karşıtlıklardan sözedilir*).

2- Fiziksel anlamda: Genellikle, söz konusu ışıklılık uyarılarını kullanan bir formül ile tanımlanan, algılanmış parlıtlık karşıtlığına bağlı büyüklük. Eşik ışıklılığı yakınlarında $\Delta L/L$, daha yüksek ışıklılıklarda L_1/L_2 formülü kullanılır.

CIE 845-02-47

Fr. contraste

Ing. contrast

Alm. Kontrast

459 karşıtlık duyarlılığı; ayrımsal duyarlılık [S_c]

Genellikle $L/\Delta L$ formülü ile verilen, algılanabilen en ufak fizik anlamdaki karşıtlığın tersi. Bu formülde L ortalama ışıklılık, ve ΔL ışıklılık ayrımsal eşiğidir.

Not: Karşıtlık duyarlılığı, uyma durumunu da içermek üzere gözlem koşullarına ve ışıklılık değerine bağlıdır.

CIE 845-02-48

Fr. *sensibilité au contraste; sensibilité différentielle*

Ing. *contrast sensitivity*

Alm. *Unterschiedsempfindlichkeit; Kontrastempfindlichkeit*

460 karşıtlık eşlemeli ışıkölçer

Aynı anda (*eşzamanlı*) görülen ölçüştürme bölümlerini, karşıtlık eşitliğine getirme esasına dayanan görsel ışıkölçer.

CIE 845-05-21

Fr. *photomètre à égalisation de contraste*

Ing. *equality of contrast photometer*

Alm. *Kontrastphotometer*

461 karşıtlık geriverim çarpanı (bir aydınlatmanın, bir iş için)

Belli bir aydınlık altında yapılan işin karşıtlığının, aynı işin, referans aydınlık altındaki karşıtlığına oranı olarak tanımlanan çarpan.

CIE 845-09-62

Fr. *facteur de rendu du contraste*

Ing. *contrast rendering factor*

Alm. *Kontrastwiedergabefaktor*

462 katar ardı ışıklık

Bir vagon dizisinin arkasına koyulan, akümülatör ile çalışan, kırmızı ışıklı, taşınabilir maden ocağı ışıklığı.

CIE 845-10-62

Fr. *feu arrière d'une rame*

Ing. *paddy lamp; trip lamp (USA)*

Alm. *Zugschlussleuchte*

463 katotsal düşüş

Katot yakınında bir alan yükünün varlığına bağlı potansiyel ayrımı.

CIE 845-07-13

Fr. *chute (de tension) cathodique*

Ing. *cathode fall; cathode drop*

Alm. *Kathodenfal*

464 katotsal ışıışma

Belli türden ışıışıyıcı özdeklere elektron çarpması ile oluşun ışıışma (*televizyon ekranında olduğu gibi*).

CIE 845-04-25

Fr. cathodoluminescence

Ing. cathodoluminescence

Alm. Kathodolumineszenz

465 katsayı

bkz. erkesel ışııklılık katsayısı; geri yansıma katsayısı; geri yansımış ışııklılık katsayısı; ışık yeğinliği katsayısı; ışıksal ışııklılık katsayısı; karşılıklı değişim katsayısı; Neperien tayfsal soğurma katsayısı; özdeğişim katsayısı; tayfsal çizgil soğurma katsayısı; tayfsal çizgil yayınma katsayısı; tayfsal çizgil zayıflama katsayısı; tayfsal kütesel zayıflama katsayısı.

466 kavanoz

Ampul biçimindeki cam kılıf. Lamba üretiminde ampullerin, lamba dibine yapıştırılmak üzere boyun bölümü ısıtılarak kesilmeden önceki biçimi için kullanılan terim.

CIE -

Fr. -

Ing. -

Alm. -

467 kaynak

bkz. birincil ışık kaynağı; CIE standart kaynakları; elektroışıışıyıcı kaynak; ikincil ışık kaynağı; noktasal kaynak

468 kırıcı; ışık kırıcı

Kırılma olayını kullanarak, bir kaynağın ışık akısının uzaysal dağılımını değiştirmeye yarayan düzen.

CIE 845-10-32

Fr. réfracteur

Ing. refractor

Alm. Refraktor

469 kırılma

İki ayrı ortamı ayıran yüzeyden geçerken, ya da bir yapımlı (homojen) olmayan bir ortam içinden geçerken, yayılma hızının değişmesi sonucu, ışınımın doğrultusunun değişmesi olayı.

CIE 845-04-100

Fr. réfraction

Ing. refraction

Alm. Brechung

470 kırılma indisi (bir ortamın, boşlukta dalga boyu λ olan tektürel bir ışınım için) ($n(\lambda)$)

Elektromanyetik dalgaların boşluktaki hızının, ortamda, tektürel ışınım dalgalarının faz hızına oranı.

CIE 845-04-101

Fr. indice de réfraction

Ing. refractive index

Alm. Brechzahl; Brechungszahl

471 kırınma

Dalgalarının bir engel ile sınırlanması durumunda, bir ışınımın yayılma doğrultusunda, bu ışınımın dalgasal doğası ile belirlenmiş sapma.

CIE 845-01-13

Fr. diffraction

Ing. diffraction

Alm. Beugung

472 kısa yay lambası

Elektrotlar arası uzaklığı 1~10 milimetre olan, genellikle çok yüksek basınçlı yay lambası.

Not: Kimi cıva buharı lambaları ile ksenon (*xenon*) lambası bu sınıfa girer.

CIE 845-07-34

Fr. lampe à arc court

Ing. short-arc lamp; compact-source arc discharge lamp

Alm. Kurzbogenlampe

473 kısıtlı kullanma çarpanı (bir referans yüzeyi için, bir döşemin)

Referans yüzeyi üzerindeki ortalama aydınlık düzeyinin, döşeli lambaların yüzeylik akısına oranını gösteren çarpan.

CIE 845-09-52

Fr. facteur d'utilisation réduit

Ing. reduced utilization factor

Alm. spezifischer Beleuchtungswirkungsgrad

474 kısıtlı yararlılık (bir referans yüzeyi için, bir döşemin)

Referans yüzeyi üzerindeki ortalama aydınlık düzeyinin, yüzeylik döşem akısına oranı.

CIE 845-09-54

Fr. utilance réduite

Ing. reduced utilance

Alm. spezifischer Raumwirkungsgrad

475 kızartıcı en az doz; KED (kısaltma)

Normal (*beyaz*) ve hiç ışınlanmamış bir deri üzerinde ancak görülebilen bir kızartı oluşturan aktinik doz.

Not: Bu büyüklük, tayfsal etkinliği en fazla olan, 295 nm dalga boyundaki tektüresel erkesel ışınım ile 100 jul/m² lik bir ışınlanmaya karşılık gelmektedir.

CIE 845-06-24

Fr. dose érythémale minimale; *DEM*

Ing. minimum erythema dose; *MED*

Alm. minimale Erythem-Dosis; *MED*

476 kızartıcı ışınım

Aktinik bir kızarma oluşturabilen optik ışınım.

CIE 845-06-16

Fr. rayonnement érythémal

Ing. erythematous radiation

Alm. erythemwirksame Bestrahlung

477 kızılaltı ışınım

Dalga boyu görünür ışınımından daha büyük olan optik ışınım.

Not: 780 nm ile 1 mm arasındaki bölgede, kızılaltı ışınım genellikle üçe ayrılır:

IR-A 780.....1400nm (nanometre)

IR-B 1.4 ..... 3µm (mikrometre)

IR-C 3µm.....1mm (milimetre)

CIE 845-01-04

Fr. rayonnement infrarouge

Ing. infrared radiation

Alm. infrarote Strahlung

478 kızılaltı lambası

Işık niteliğinin önemli sayılmadığı, daha çok kızılaltı ışınımın bakımından zengin yapay kaynak.

CIE 845-07-51

Fr. émetteur (à rayonnement) infrarouge; lampe à infrarouge

Ing. infrared lamp

Alm. Infrarot-Strahler; Infrarot-Lampe

479 kimyasal ışılşma

Bir kimyasal tepkime sırasında çıkan enerji ile oluşan ışılşma.

CIE 845-04-27

Fr. chimiluminescence

Ing. chemiluminescence

Alm. Chemilumineszenz

480 koheran ışınım

Elektromanyetik titreşimlerinin iki noktası arasındaki faz ilişkisi değişmeyen, tektürel ışınım.

CIE 845-01-11

Fr. rayonnement cohérent

Ing. coherent radiation

Alm. kohärente Strahlung

481 konektör

bkz. lamba bağlayıcı

482 konforsuz kamaşma

Nesnelerin görsel algılamasına zarar vermeksizin hoş olmayan bir duyulanma doğuran kamaşma.

CIE 845-02-56

Fr. éblouissement inconfortable

Ing. discomfort glare

Alm. psychologische Blendung

483 koniler

Ağtabakanın (*retinanın*), gündüz görmesinin esasını oluşturan, ışığa duyarlı pigmentler içeren ışılşıcılar.

CIE 845-02-02

Fr. cônes

Ing. cones

Alm. Zapfen

484 korniş aydınlatması

Işığı tavana ve duvarların üst bölümüne yönelten, arkasına lambalar gizlenmiş korniş biçiminde aydınlatma düzeni.

CIE 845-10-19

Fr. éclairage en corniche

Ing. cove lighting

Alm. Deckenbeleuchtung; Voutenbeleuchtung (CH)

485 koruma camı

Açık ya da kapalı bir ışıklığın lambasını ya da lambalarını, dokunmaya, toza, pisenmeye, sıvı, gaz ya da buharlara karşı koruyan saydam ya da yarı saydam bölüm.

CIE 845-10-39

Fr. verrine; verre de protection

Ing. protective glass

Alm. Schutzglas

486 koruma ızgarası

Işıklığın camını vuruşlara karşı koruyan ızgara biçiminde parça.

CIE 845-10-40

Fr. grille de protection

Ing. luminaire guard

Alm. Leuchtenschutzgitter

487 korunmuş ışıklık

Toz, nem ya da suyun belli bir giriş derecesine direnmek üzere oluşturulmuş ışıklık.

Not: CIE nin 598-1 numaralı yayını, ötekilerin yanısıra şu korunmuş ışıklıkları da saymaktadır.

- Toza karşı korunmuş ışıklık

- Toz geçirimsiz ışıklık

- Su damlalarına karşı korunmuş ışıklık

- Çamur vb. sıçramasına karşı korunmuş ışıklık

- Yağmura karşı korunmuş ışıklık

- Fıskıran suya karşı korunmuş ışıklık

- Su geçirimsiz ışıklık.

CIE 845-10-06

Fr. luminaire protégé

Ing. protected luminaire

Alm. geschützte Leuchte

488 kosinüs yasası

bkz. Lambert yasası

489 koyu

Düşük açıklık düzeylerini anlatmak için kullanılan sıfat.

CIE 845-02-33

Fr. *sombre*

Ing. *dark*

Alm. *dunkel*

490 kuantasal alıcı (seçmez)

Belirlenen tayf alanında, kuantasal verimi, dalga boyundan bağımsız olan optik ışınım alıcısı.

CIE 845-05-42

Fr. *récepteur quantique (non sélectif)*

Ing. *(non-selective) quantum detector*

Alm. *(aselektiver) Quantenempfänger*

491 kuantasal verim (bir alıcının) (η)

Alıcının yanıtına destek veren ilkel olay sayısının (*bir elektronun serbest duruma geçmesi gibi olaylar*) gelen foton sayısına oranı.

CIE 845-05-67

Fr. *rendement quantique (d'un récepteur)*

Ing. *quantum efficiency (of a detector)*

Alm. *Quantenausbeute (eines Empfängers)*

492 kullanma aydınlığı (bir alanın)

Söz konusu alan için, bir aydınlatma döşeminin kullanma süresi içindeki ortalama aydınlık düzeyi.

Not: Alan, yararlı alanın tümü için olduğu gibi, çalışma bölgeleri için de olabilir.

CIE 845-09-60

Fr. *éclairage en service*

Ing. *service illuminance*

Alm. *Betriebswert der Beleuchtungsstärke; Betriebsbeleuchtungsstärke*

493 kullanma çarpanı (bir referans yüzeyi için, bir döşemin)

Referans yüzeyine düşen ışık akısının, döşemdeki her bir lambanın ışık akılarının toplamına oranını gösteren çarpan.

CIE 845-09-51

Fr. *facteur d'utilisation*

Ing. *utilization factor; coefficient of utilization*

Alm. *Beleuchtungswirkungsgrad*

494 kurtarıcı lambası

Kurtarma işlemleri için yapılmış, erke kaynağı kendine bağlı taşınabilir maden ocağı lambası.

CIE 845-10-55

Fr. lampe de sauveteur

Ing. mine rescue luminaire

Alm. Rettungsleuchte für Grubenwehrmannschaften

495 kuşaksal akı (bir kaynağın, bir kuşak için)

Kuşağın üst ve alt sınırlarını gören katı açılardaki toplanık akılar arasındaki ayırım.

CIE 845-09-32

Fr. flux zonal

Ing. zonal flux

Alm. Zonenlichtstrom

496 kutuplanmış ışınım

Yayımlanma doğrultusuna dik olan elektromanyetik alanı, belli doğrultularda yönlendirilmiş olan ışınım.

Not: Kutuplama doğrusal, elipsel ya da dairesel olabilir.

CIE 845-01-10

Fr. rayonnement polarisé

Ing. polarized radiation

Alm. polarisierte Strahlung

497 küresel ışınımlanma (verilmiş bir süre için, bir noktada) ($H_{e,0}$; H_0)

Verilen noktada, erkesel küresel aydınlığın, zamana göre, verilmiş süreye yayılmış entegrali.

CIE 845-01-45

Fr. exposition sphérique énergétique; fluence énergétique

Ing. radiant spherical exposure; radiant fluence

Alm. Raumbestrahlung; Energiefluenz

L

---

498 lamba

Optik bir ışınım ve genelde görünür bir ışınım üretmek üzere oluşturulmuş olan kaynak.

Not: Bu terim kimi zaman belli ışıklık türlerini anlatmak için de kullanılır.

bkz. akkor elektrik lambası; akkor lamba; alçak basınçlı cıva buharlı lamba; alçak basınçlı sodyum buharlı lamba; alevli güvenlik lambası; başlatıcılı flüorışıl lamba; başlatıcısız flüorışıl lamba; boşalmalı lamba; boşluklu akkor lamba; dara lambası; el lambası; elektronik flaş lambası; elektroışıl ışığı lamba; flaş lambası; flüorışıl lamba; fotoğrafçı lambası; gaz atmosferli lamba; günışığı lambası; halojen akkor lamba; halojen lamba; hava basınçlı jeneratörlü lamba; ısıltı lambası; ikincil ölçün lamba; kara ışık lambası; karbon telli lamba; karışık ışıklı lamba; kurtarıcı lambası; kısa yay lambası; kızılaltı lambası; madenci lambası; merkez telli lamba; metal halojenürlü lamba; metal telli lamba; mikrop kırıcı lamba; morötesi lambası; ölçün çalışma lambası; ön ısıtmalı lamba; ön ısıtmasız lamba; optik düzenli lamba; projeksiyon lambası; projektör lambası; referans lambası; soğuk katotlu lamba; sıcak katotlu lamba; tanımlı ışık demeti lambası; tayf lambası; tungsten telli lamba; tungsten şeritli lamba; uzun yay lambası; Wood ışığı lambası; yansıtıcılı lamba; yay lambası; yüksek basınçlı cıva buharı lambası; yüksek basınçlı sodyum buharı lambası; yüksek yeğinlikli boşalmalı lamba; şapka lambası.

CIE 845-07-03

Fr. lampe

Ing. lamp

Alm. Lampe

499 lamba bağlayıcı

Uygun bir biçimde yalıtılmış ve yumuşak (*çok telli*) iletkenlere bağlanmış elektrik geçişlerini kapsayan ve lambanın, besleyici elektrik devresine bağlanmasını sağlayan, fakat mekanik bağlantıyı içermeyen düzen.

CIE 845-08-25

Fr. connecteur (de lampe)

Ing. (lamp) connector

Alm. (Lampen-) Anschlusselement

500 lamba gerilimi

bkz. yanma gerilimi

501 lambert

bkz. kandela bölü metrekaare.

502 Lambert yasası; kosinüs yasası

Erkesel ya da ışıksal ışıklılığın, yüzeyin üzerindeki yarı kürenin tüm doğrultuları için aynı kaldığı (*değişmediği*) bir yüzey parçacığı için $I(\theta) = I_n \cdot \cos \theta$ dir. Burda $I(\theta)$ ve I_n yüzey parçacığının normali ile θ açısı yapan bir doğrultudaki ve yüzeyin normali doğrultusundaki erkesel ya da ışıksal yeğinliklerdir.

CIE 845-04-56

Fr. loi (du cosinus) de Lambert

Ing. Lambert's (cosine) law

Alm. Lambertsches (Cosinus-) Gesetz

503 Lambert yüzeyi; tam mat yüzey

Yüzeyden gelen ışınımın, Lambert'in kosinüs yasasına uygun bir açısal dağılımı olan, düşüncel yüzey.

Not: Bir Lambert yüzeyi için $M = \pi L$ dir. Bu eşitlikte M erkesel ya da ışıksal uyarıcılık, ve L de erkesel ya da ışıksal ışıklılıktır.

CIE 845-04-57

Fr. surface lambertienne

Ing. lambertian surface

Alm. Lambertfläche; vollkommen matte Fläche

504 lazer

Uyarılmış yayımla oluşan, koheran optik bir ışınım yayımlayan kaynak.

CIE 845-04-39

Fr. laser

Ing. laser

Alm. Laser

505 LCD

bkz. sıvı kristal displey

506 LED

bkz. ışık yayımlayıcı diod

507 lüks (lux); lümen bölü metrekaare

Işıksal aydınlığın SI birimi: 1 m^2 yüzey üzerine düzgün dağılmış 1 lümen ışık akısının oluşturduğu aydınlık.

$1 \text{ lx} = 1 \text{ lm/m}^2$.

Not: Metre sistemine uymayan, amerikan «foot candle» biriminin büyüklüğü şöyledir: $1 \text{ fc} = 10,764 \text{ lx}$.

CIE 845-01-52

Fr. lux

Ing. lux

Alm. Lux

508 lüksmetre

bkz. aydınlıkölçer

509 lümen (lm)

Işıksal akının SI birimi: Lümen, ışık yeğirliği 1 kandela olan tekdüze (*üniform*) noktasal bir kaynağın, birim katı açısı (*steradyan*) içine yayımladığı ışık akısıdır.

CIE 845-01-51

Fr. lumen

Ing. lumen

Alm. Lumen

510 lümen bölü metrekare

bkz. lüks

511 lümenmetre

bkz. ışık akısı ölçer

M

---

512 maden ocağı ışıklığı

Bir yeraltı maden ocağının herhangi bir yerinde aydınlatmaya yarayan kılıflı ve olası olarak akümülatörlü ışıklık.

CIE 845-10-49

Fr. luminaire de mine

Ing. mine luminaire

Alm. Grubenleuchte

513 madenci lambası

Bir yeraltı maden ocağına inen her madenci için kullanılması zorunlu olan, erke kaynağı bitişik maden ışıklığı.

CIE 845-10-50

Fr. lampe de mineur

Ing. miner's (personal) lamp

Alm. (persönliche) Bergmannsleuchte

514 masa ışıklığı; masa lambası

Bir mobilya üzerine koyulmak için tasarlanmış kısa ayaklı, taşınabilir ışıklık.

CIE 845-10-21

Fr. luminaire de table; lampe de table; lampe portative

Ing. table lamp

Alm. Tischleuchte

515 masa lambası

bkz. masa ışıklığı

516 mekaniksel ışıışma

Mekanik güç etkisi ile oluşmuş ışıışma.

CIE 845-04-29

Fr. triboluminescence

Ing. triboluminescence

Alm. Tribolumineszenz

517 mercekli projektör

Işık demetinin açısıl büyüklüğü, bazan, lambanın ve merceğin bağıl yer değııştirmesi ile ayarlanabilen, yansıtıcılı ya da yansıtıcısız, basit mercekli projektör.

CIE 845-10-44

Fr. projecteur à lentille

Ing. lens spotlight

Alm. Linsen-Scheinwerfer

518 merkez telli lamba; ön odaklamalı lamba

Işık kaynağı, yapım sırasında, dip ile bütünleşmiş röperlere göre, belirlenmiş bir konuma getirilmiş olan akkor lamba.

CIE 845-07-36

Fr. lampe préfocus; lampe à filament centré

Ing. prefocus lamp

Alm. Prefocus-Lampe; Einstellampe

519 merkezsels fovea

bkz. fovea

520 metal halide lamba

bkz. metal halojenürlü lamba

521 metal halojenürlü lamba; metal halide lamba

Işığının büyük bölümü, bir metal buharı ve halojenür ayrışması ürünleri karışımının ışınımından oluşan yüksek yeğınlikli boşalmalı lamba.

Not: Ampulü ışılişiyıcı özdekle kaplı ya da saydam olan türleri için aynı terim kullanılır.

CIE 845-07-25

Fr. lampe aux halogénures métalliques

Ing. metal halide lamp

Alm. Metall-Halogenid-Lampe

522 metal telli lamba

Işık kaynağı, metal bir telden yapılmış akkor lamba. Tel biçimi düz, tek kıvrımlı ya da çift kıvrımlı olabilir.

CIE 845-07-06

Fr. lampe à filament métallique

Ing. metal filament lamp

Alm. Metalldrahtlampe

523 metamer renk uyarlıları

Tayfsal yapıları değışik, üçtürsel bileşenleri aynı olan renk uyarlıları.

Not: Bu özellik «metamerlik» olarak söylenir.

CIE 845-03-05

Fr. stimulus de couleur métamères; métamères

Ing. metameric colour stimuli; metamers

Alm. bedingt-gleiche Farbreize; metamere Farbreize

524 mikrop kırıcı ışınım

Hastalık yapan mikro organizmayı (*mikropları*) öldürebilen optik ışınım.

CIE 845-06-20

Fr. rayonnement germicide

Ing. germicidal radiation

Alm. keimtötende Strahlung

525 mikrop kırıcı lamba

Ampulü, mikrop kırıcı morötesi-C ışınımı geçiren alçak basınçlı cıva buharlı lamba.

CIE 845-07-53

Fr. lampe germicide

Ing. bactericidal lamp; germicidal lamp

Alm. Entkeimungslampe

526 morötesi ışınım

Dalga boyları görünür ışınımından daha kısa olan optik ışınım.

Not: Morötesi ışınımında 100~400 nm arası bölge üçe ayrılır:

UV-A 315....400nm

UV-B 280....315 nm

UV-C 100....280 nm.

CIE 845-01-05

Fr. rayonnement ultraviolet

Ing. ultraviolet radiation

Alm. ultraviolette Strahlung

527 morötesi lambası

Işık niteliğinin önemli sayılmadığı, daha çok morötesi ışınım bakımından zengin yapay kaynak.

Not: Bu lambanın, ışıbiyoloji, ışıkımya ve ışıtamada kullanılan değişik tipleri vardır.

CIE 845-07-52

Fr. émetteur (à rayonnement) ultraviolet; lampe à ultraviolet

Ing. ultraviolet lamp

Alm. Ultraviolett-Strahler; Ultraviolet-Lampe

N

528 neperien tayfsal iç geçiricilik yoğunluğu; neperien tayfsal soğuruculuk
(yayıcı olmayan bağdaşık (homojen) ince bir katmanın) $[A_n(\lambda); B(\lambda)]$

Tayfsal iç geçirme çarpanının tersinin neperien logaritması.

CIE 845-04-84

Fr. densité optique interne néperienne par transmission; absorbance spectrale néperienne

Ing. Nepierian spectral internal transmittance density; Nepierian spectral absorbance

Alm. spektrales natürliches Absorptionsmass

529 neperien tayfsal soğurma katsayısı (yayıcı olmayan bağdaşık (homojen) bir ortamın) $(a_n(\lambda))$

Bir ortamın bir katmanının, tayfsal iç geçirme çarpanının tersinin neperien logaritmasının, bu katmanı geçen bir ışınım demetinin, geçtiği bu yolun uzunluğuna bölünmesi ile elde edilen katsayı.

CIE 845-04-85

Fr. coefficient d'absorbition spectral néperien

Ing. Nepierian spectral absorption coefficient

Alm. spektraler natürlicher Absorptionskoeffizient

530 neperien tayfsal soğuruculuk

bkz. neperien tayfsal iç geçiricilik yoğunluğu (geçme ile)

531 nesne-renk

Bir nesneninmiş gibi algılanan renk.

CIE 845-02-19

Fr. couleur-objet

Ing. object-colour

Alm. gebundene Farbe

532 nit

bkz. kandela bölü metrekaare

533 nokta ışıklığı; spot

Işık çıkış açıklığı genellikle 20 santimetreyi geçmeyen, ışık demetinin tepe açısı 20° yi geçmeyen ve yoğun bir ışık demeti yayımlayan projektör.

CIE 845-10-27

Fr. spot

Ing. spotlight

Alm. Punktstrahler

534 noktasal aydınlatma

Yayınık aydınlıktan kaçınarak, sınırlı bir yüzeyin, ya da bir nesnenin aydınlık düzeyini, çevresine göre güçlü bir biçimde yükseltmeye yönelik aydınlatma.

CIE 845-09-22

Fr. éclairage ponctuel

Ing. spotlighting

Alm. Anstrahlung

535 noktasal kaynak

Kaynak ile ışınımladığı yüzey arasındaki uzaklığa oranla boyutu, ölçme ve hesaplarda önemsenemeyecek derecede küçük olan ışınım kaynağı.

Not: Tüm doğrultulara aynı yeğinlikte ışınım yayımlayan noktasal kaynağa “izotrop noktasal kaynak” ya da “tekdüze noktasal kaynak” denir.

CIE 845-01-19

Fr. source ponctuelle

Ing. point source

Alm. punktartige Strahlungsquelle

536 noktasal parıltı

Boyutu farkedilemeyecek derecede uzakta olan (*nokta gibi algılanan*) bir kaynağa, bir gözlemcinin doğrudan doğruya bakmasında ortaya çıkan büyüklük. Noktasal parıltı, bu ışık kaynağının, gözlemcinin gözbebeğinden geçen ve gözle kaynağı birleştiren doğruya dik olan düzlem üzerinde oluşturduğu aydınlık düzeyi ile ölçülür.

CIE 845-01-59

Fr. éclat apparent

Ing. point brilliance

Alm. Punkthelle

537 normal katotsal düşüş

Katotun etken yüzeyi üzerindeki akım yoğunluğu değişmezken, boşalma akımından bağımsız olan katotsal düşüş.

CIE 845-07-14

Fr. chute cathodique normale

Ing. normal cathode fall

Alm. normaler Kathodenfall

O

---

538 olanaklı güneşlenme süresi (verilmiş bir yerde)

Verilmiş bir dönemde, güneşin, dağlar, ağaçlar, yapılar ve benzeri engelleri de hesaba katan gerçek ufuk üzerinde bulunduğu zaman aralıklarının toplamı.

CIE 845-09-95

Fr. *durée possible d'enseillement*

Ing. *possible sunshine duration*

Alm. *mögliche Sonnenscheindauer*

539 opal ampul

Kalınlığının tümü ya da bir bölümü ışığı yayındıran özdekten yapılmış ampul.

CIE 845-08-09

Fr. *ampoule opale*

Ing. *opal bulb*

Alm. *Trübgaskolben; Opalglaskolben*

540 opalleştirilmiş ampul

İçten ya da dıştan ince bir yayındırıcı katman ile kaplanmış ampul.

CIE 845-08-10

Fr. *ampoule opalisée*

Ing. *coated bulb*

Alm. *beschichteter Kolben*

541 optik düzenli lamba

Ampulü, biri yansıtıcı görevini gören kalıplanmış belli bir optik düzen oluşturan, iki cam parçadan oluşmuş lamba.

CIE 845-07-38

Fr. *lampe à optique incorporée; lampe en verre pressé*

Ing. *pressed glass lamp*

Alm. *Pressglaslampe*

542 optik geçiricilik yoğunluğu (D_{τ})

Geçme çarpanının tersinin ondalık logaritması.

CIE 845-04-66

Fr. *densité optique par transmission*

Ing. *transmittance (optical) density*

Alm. *optische Dichte bei Transmission*

543 optik geriverim (bir ışıklığın)

Işıklığın toplam akısının, ışıklığın içinde bulunan lamba ya da lambaların, ışıklığın içindeyken yayımladıkları ışık akısı toplamına oranı.

Not: İçinde yalnızca akkor lamba bulunan ışıklıkların optik geriverimi ile standart geriverimi, uygulamasal olarak aynıdır.

CIE 845-09-38

Fr. rendement optique

Ing. optical light output ratio

Alm. Leuchtenwirkungsgrad; optischer Wirkungsgrad

544 optik ışınım

Dalga boyları yaklaşık olarak 1 nanometreden küçük olan x ışınimleri ile, dalga boyları yaklaşık olarak 1 milimetreden büyük olan radyoelektrik dalgaları arasında kalan elektromanyetik ışınım.

CIE 845-01-02

Fr. rayonnement optique

Ing. optical radiation

Alm. optische Strahlung

545 optik yansıtıcılık yoğunluğu [D_p]

Yansıtma çarpanının tersinin ondalık logaritması.

CIE 845-04-65

Fr. densité optique par réflexion

Ing. reflectance (optical) density

Alm. optische Dichte bei Reflexion

546 optik yansıtıcılık yoğunluk çarpanı [D_r]

Yansıtıcılık çarpanının tersinin ondalık logaritması.

CIE 845-04-67

Fr. -

Ing. reflectance factor (optical) density

Alm. optische Dichte für den Reflexionsfaktor

547 optik yaygınlık

bkz. geometrik yaygınlık ile ilgili Not

548 optimal renk uyarıları; en yüksek renk uyarıları

Hiç bir dalga boyu için, tayfsal ışıklılık çarpanlarından hiç biri, 1 den büyük olmamak üzere, her türsellik için ışıksal ışıklılık çarpanı, olanaklı en yüksek değerde olan nesnelere nesne-renk uyarıları.

Not: 1- Genelde bu uyarılar, tayfsal ışıklılık çarpanları 1 ve 0 dan başka değer almayan ve bu değerler arasında en çok iki geçişi bulunan nesnelere ilgilidir.

2- Bu uyarıların ışıklılık çarpanları ve üçtürsel koordinatları flüorışıl olmayan nesnelere ilgili renk katısını sınırlar.

3- Verilmiş bir ışıklılık çarpanı için, bu renk uyarıları, flüorışıl olmayan nesnelere en yüksek aralık derecesini belirler.

CIE 845-03-40

Fr. stimulus de couleur optimaux

Ing. optimal colour stimuli

Alm. Optimalfarben

549 ortalama küresel ışık yeğirliği (bir kaynağın)

Işık akısının, 4π steradyan katı açığa bölünmesi ile elde edilen, kaynağın tüm doğrultulardaki ışık yeğirliğinin ortalama değeri.

CIE 845-09-27

Fr. intensité lumineuse sphérique moyenne

Ing. mean spherical luminous intensity

Alm. mittlere räumliche Lichtstärke

550 ortalama ömür

Ömür denemesi yapılmış lambaların ömür süreleri ortalaması. Denemede lambalar, belirlenmiş koşullar altında yakılır ve ömürlerinin sona erdiği belli ölçütlere göre karşılaştırılır.

CIE 845-07-64

Fr. durée de vie moyenne

Ing. average life

Alm. mittlere Lebensdauer

Ö

---

551 ölçün (ışıkölçümsel)

bkz. ışıkölçümsel birincil ölçün; ışıkölçümsel çalışma ölçünü; ışıkölçümsel ikincil ölçün.

552 ölçün çalışma lambası

Işıkölçümsel çalışma ölçünü olarak yararlanmaya yarayan lamba.

CIE 845-07-57

Fr. lampe étalon de travail

Ing. working standart lamp

Alm. Arbeitsnormallampe

553 ömür (bir lambanın)

Belirlenmiş ölçütlere göre kullanılması sona eren ya da sona ermiş sayılan bir lambanın, bundan önceki yanma süresi

Not: Bir lambanın ömrü genelde saat türünden verilir..

CIE 845-07-61

Fr. durée de vie (d'une lampe)

Ing. life (of a lamp)

Alm. Lebensdauer (einer Lampe)

554 ön ısıtmalı lamba

Yanması için, elektrotlarının ön ısıtmasının gerekli olduğu sıcak katotlu lamba.

CIE 845-07-30

Fr. lampe à amorçage à chaud; lampe à préchauffage

Ing. preheat lamp; hot-start lamp

Alm. Glühstartlampe; Warmstartlampe

555 ön ısıtmasız lamba

Elektrotları önceden ısıtılmadan yanan boşalmalı lamba.

CIE 845-07-29

Fr. lampe à amorçage à froid; lamp sans préchauffage

Ing. cold-start lamp; instant-start lamp (USA)

Alm. Kaltstartlampe

556 önodaklamalı dip

Kendi duyuna takıldığında dip bölümü ile ilgili röperlere göre, ışık kaynağını belirli bir konuma getirmeye ve böylece her kullanışta yinelenen bir merkezlemeyi sağlamak üzere üretilmiş olan ve uluslararası anlatımda P harfi ile bildirilen dip.

CIE 845-08-20

Fr. culot préfocus; culot à précentrage

Ing. prefocus cap; prefocus base (USA)

Alm. Prefocus-Sockel; Einstellsocket

557 örtücü

Lambanın, belirlenmiş bir açı altında görülmesini önlemek üzere, yarı geçirgen ya da hiç ışık geçirmeyen parçacıkların bir geometrik etüd ile konumlandırılışından oluşmuş düzen.

CIE 845-10-38

Fr. paralume; écran-paralume

Ing. louvre; spill shield; louver

Alm. Abdeckung; Raster

558 özdeğişim katsayısı (bir yüzeyin, erkesel ya da ışıksal ışıklılık tüm nokta ve doğrultularda aynı ise) [g_s]

Bir yüzeyin erkesel ya da ışıksal akısının, kendi üzerine düşen bölümünün, yüzeyin erkesel ya da ışıksal uyarıcılığına oranı.

Not: Bir düzlem eğri ile sınırlanmış ve bu eğrinin içinde bulunduğu düzlemin yalnızca bir yanında bulunan bir yüzeyin özdeğişim katsayısı, yüzey alanından, sınırlayıcı eğri alanının çıkarılması ile bulunur. (*Tanımda ve notta, yüzeyin düzlem olmadığı düşünülmelidir*).

CIE 845-09-74

Fr. coefficient d'auto-échange

Ing. self-exchange coefficient

Alm. Eigenaustauschkoeffizient

559 özel stüdyo projektörü

Yarı yeğinlikte ışık demeti açısı 100° küçük olan ve toplam açısal genişliği belirlenmiş ışıklık.

CIE 845-10-42

Fr. réflecteur diffusant spécial

Ing. special studio floodlight

Alm. spezieller Studio-Scheinwerfer

560 özgüvenli ışıklık

Güvenliği, kendinden güvenli elektrik devrelerinin kullanılmış olmasından kaynaklanan maden ocağı ışıklığı.

CIE 845-10-61

Fr. luminaire de sécurité intrinsèque

Ing. intrinsically safe luminaire

Alm. eigensichere Leuchte

P

---

561 paralel elektrot ısınması (boşalmalı bir lambanın)

Ayrı devreler ile beslenen elektrotların yer aldığı bir boşalmalı lambada elektrotların ısınma biçimi.

CIE 845-07-72

Fr. chauffage en parallèle des électrodes

Ing. parallel cathode heating

Alm. Parallelheizung einer Kathode

562 paralel elektrot ön ısınması (boşalmalı bir lambanın)

Ayrı devreler ile beslenen elektrotların yer aldığı bir boşalmalı lambada elektrotların ön ısınma biçimi.

CIE 845-07-73

Fr. préchauffage en parallèle des électrodes

Ing. parallel cathode preheating

Alm. Parallelvorheizung einer Kathode

563 parıltı

Bir yüzeyin az ya da çok ışık yayımlar görünmesine bağlı görsel duyulanma verisi.

Not: Bu veri, öznel bir kavrama bağlı ve ışıkölçümsel bir büyüklük (*fiziksel bir büyüklük*) olan ışıklılığın yaklaşık ruhduyumsal (*psikosansoriyel*) karşılığıdır.

CIE 845-02-28

Fr. luminosité

Ing. brightness; luminosity

Alm. Helligkeit

564 parıltı eşlemeli ışıkölçer

Aynı anda (*eşzamanlı*) görülen bir ölçüştürme alanı bölümleri arasında parıltı eşlemesi ayarlamasının kullanıldığı görsel ışıkölçer.

CIE 845-05-20

Fr. photomètre à égalisation de luminosité

Ing. equality of brightness photometer

Alm. Gleichheitsphotometer

565 parıltılı

Yüksel parıltı değerlerini belirtmek için kullanılan sıfat.

CIE 845-02-29

Fr. lumineux

Ing. bright

Alm. hell

566 parlaklık (bir yüzeyin)

Yüzeyin seçici doğrultusal özelliklerinden ötürü, yüzeyde imiş gibi görünen ışıklı nesne görüntülerinin oluştuğu yüzey yansıtma özelliği.

CIE 845-04-73

Fr. brillant; luisance (d'une surface)

Ing. gloss (of a surface)

Alm. Glanz (einer Fläche)

567 parlaklıkölçer

Parlaklık özellikleri gösteren bir yüzeyin, değişik ışıkölçümsel özelliklerini ölçmeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-30

Fr. luisancemètre

Ing. glossmeter

Alm. Glanzmeter

568 patlama korumalı ışıklık

Patlama korumalı kılıfların özelliklerini belirleyen yönetmeliklere uygun olan ve patlama tehlikesi olan bölgelerde kullanılan ışıklık.

CIE 845-10-07

Fr. luminaire antidéflagrant

Ing. flameproof luminaire; explosion-proof luminaire (USA)

Alm. explosiongeschützte Leuchte

569 pencere

Bir yapının dış kabuğunda, günışığının girmesi için oluşturulmuş düşey ya da yaklaşık olarak düşey açıklıklar.

CIE 845-09-103

Fr. fenêtre

Ing. window

Alm. Fenster

570 piroelektrik alıcı

Kimi dielektrik özdeklerin ısısal değişim altında oluşturduğu anlık elektriksel kutuplaşma, ya da doğal olmayan biçimde oluşturulmuş uzun süreli kutuplaşma değişim hızını kullanarak çalışan optik ışınım ısısal alıcı.

CIE 845-05-49

Fr. récepteur pyroélectrique

Ing. pyroelectric detector

Alm. pyroelektrischer Empfänger

571 Planck ışıyıcısı; kara cisim

Gelen tüm ışınımları, dalga boyları, doğrultuları ve kutuplaşma durumları ne olursa olsun, tümüyle soğuran ısısal, düşüncel ışıyıcı. Bu, tüm dalga boyları ve tüm doğrultularda, verilmiş bir sıcaklıkta ve ısısal denge durumunda bir ısısal ışıyıcı için, erkesel tayfsal ışıklılık yoğunluğu en yüksek olan ısısal ışıyıcıdır.

CIE 845-04-04

Fr. radiateur de Planck; corps noir

Ing. Planckian radiator, blackbody

Alm. Planckscher Strahler; schwarzer Körper

572 Planck yasası

Dalga boyu ve sıcaklık fonksiyonunda, bir Planck ışıyıcısının erkesel tayfsal ışıklılık yoğunluğunu veren yasa.

CIE 845-04-05

Fr. loi de Planck

Ing. Planck's law

Alm. Plancksches Gesetz

573 Planck'ın geometrik yeri

bkz. kara cisimler yeri

574 polarize ışınım

bkz. kutuplanmış ışınım

575 pozölçer

Bir fotoğraf makinesinin poz verilerini doğru olarak belirlemeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-29

Fr. posemètre

Ing. exposure meter

Alm. Belichtungsmesser

576 profil projektörü

Kesin sınırlı ve bu sınırları, siluet oluşturan maskeler (*örtücüler*), kaşlar (*saklayıcılar*) ve özel diyaframlar ile değiştirilebilen ışık demeti veren projektör.

CIE 845-10-46

Fr. projecteur de silhouettes

Ing. profile spotlight

Alm. Profil-Scheinwerfer

577 projeksiyon lambası

Perde üzerinde, devingen ya da durağan görüntüler oluşturmayı sağlamak üzere bir optik düzen ile kullanılmaya elverişli, ışık kaynağı olabildiğince toplanarak yoğunlaştırılmış lamba.

CIE 845-07-41

Fr. lampe de projection

Ing. projection lamp

Alm. Projektionslampe

578 projektör

Sınırlı bir katı açı içinde yüksek bir ışık yeğİnliğı elde etmek üzere, ışığın yansımaları (yansıtıcı) ya da kırılmasından (*mercek*) yararlanılmış olan ışıklık.

bkz. aynalı projektör; dekor projektörü; Fresnel mercekli projektör; ışıklandırma projektörü; mercekli projektör; profil projektörü.

CIE 845-10-25

Fr. projecteur

Ing. projector

Alm. Scheinwerfer; Strahler (-Leuchte)

579 projektör lambası

Işık kaynağı, seçilmiş doğrultularda ışık yollamayı sağlayacak bir optik düzene uyacak biçimde oluşturulmuş lamba.

Not: Bu terim, ışıklandırmada, stüdyo ışıklıklarında vb. çeşİtli amaçlarla kullanılan değişik türden lambaları anlatır.

CIE 845-07-40

Fr. lampe pour projecteur

Ing. projector lamp

Alm. Lichtwurf Lampe

580 psikofizik renk

Üçtürsel üç bileşen gibi, deneysel olarak tanımlanmış değerlerle bir renk uyarıtısı belirlemesi.

Not: Sözün gelişinden anlam kesinleşiyorsa, renk sözcüğü yalnız kullanılabilir.

CIE 845-03-01

Fr. couleur (psychophysique)

Ing. (psychophysical) colour

Alm. Farbvalenz

581 Purkinje olayı

Büyük dalga boylarının baskın olduğu bir renk uyarıtısının parıltısında, küçük dalga boylarının baskın olduğu bir renk uyarıtısının parıltısına oranla, her iki uyarıtı ile ilgili tayfsal dağılımlar değişmeksizin ışıklılıkların aynı oranda azalması ile, bir azalma olması. Büyük dalga boylarının baskın olduğu bu renk uyarıtısı parıltısının bu görelî azalması, görsel algılamamanın gündüz görmesini, akşam görmesi ya da gece görmesi düzeyine geçirir.

Not: Gündüz görmesinden, akşam görmesi ya da gece görmesine geçiş, bağıl tayfsal ışıksal etkinlikte bir değişikliğe eşlik eder ve bu değişiklik ile en yüksek etkinlik dalga boyu, kısa dalga boylarına doğru yer değiştirir.

CIE 845-02-14

Fr. phénomène de Purkinje

Ing. Purkinje phenomenon

Alm. Purkinje-Phänomen

582 purpura uyarıtısı

Bir türsellik diyagramında, noktası, türsüz rengi gösteren nokta ile tayfsal yerin dalga boyları yaklaşık 380 ve 780 nanometre olan iki ucunun tanımladığı üçgen içinde bulunan uyarıtılar.

CIE 845-03-38

Fr. stimulus pourpre

Ing. purple stimulus

Alm. Purpurfarben

583 purpuralar sınırı

Dalga boyları 380 nm ve 780 nm olan tektürsel uyarıtıların toplamsal karışımlarını bir türsellik diyagramında gösteren çizgi ya da üçtürsel bileşenler uzayında gösteren düzlem.

CIE 845-03-39

Fr. limite des pourpres

Ing. purple boundary

Alm. Purpurlinie; Purpurgerade

584 puslu yansımalar

Bakılan nesne üzerinde oluşan ve karşılıkları azaltarak detayları tümüyle ya da bir oranda örten aynasal (*düzgün*) yansımalar.

CIE 845-02-55

Fr. réflexions-voile

Ing. veiling reflections

Alm. Schleierreflexionen

R

---

585 radyoışılışıma; X ışınımıyla ışılışıma

Radyoaktif bir ışınım ile ya da X ışınımı ile üretilmiş ışılışıma.

CIE 845-04-26

Fr. radioluminescence

Ing. radioluminescence

Alm. Radiolumineszenz

586 Rayleigh yayınması (bir ortamda)

Bir ışınımın, dalga boyundan daha ufak parçacıklar bulunan bir ortamdan geçmesiyle olan yayınma.

CIE -

Fr. diffusion de Rayleigh (dans un milieu)

Ing. Rayleigh scatter (in a medium)

Alm. Rayleigh-Streuung (in einem Medium)

587 referans aydınlatması

Kendi çevresinde bir ışın, standart A ışıklayıcısı ile, kutuplanmamış ve tam yayınlık aydınlatması.

CIE 845-09-61

Fr. éclairage de référence

Ing. reference lighting

Alm. (diffuse) Bezugsbeleuchtung

588 referans durultucusu

Standartlaştırılmış koşullarda, durultucuların denenmesi, ölçün lambaların seçilmesi, ve lambaların üretim sırasında denetlenmesi için bir standart ölçüştürme aygıtı oluşturmak üzere özel olarak yapılmış endüktif tipte durultucu.

CIE 845-08-36

Fr. ballast de référence

Ing. reference ballast

Alm. Referenz-Vorschaltgerät

589 referans ışıklayıcısı

Öteki ışıklayıcıların karşılaştırıldığı ışıklayıcı.

Not: Renklerin yeniden oluşturulması için kullanılan ışıklayıcılar durumunda, başka özel bir açıklama gerekebilir.

CIE 845-02-60

Fr. illuminant de référence

Ing. reference illuminant

Alm. Bezugslichtart

590 referans lambası

Durultucu denemesi için seçilmiş, boşalmalı lamba. Bu lambanın elektriksel özellikleri, belirlenmiş koşullarda, bir referans durultucusuna bağlandığında, buna özgü tanımlarda aranan değerlere yakın değerler alır.

CIE 845-07-55

Fr. lamp de référence

Ing. reference lamp

Alm. Referenzlampe

591 referans renk uyarıları; birincil renk uyarıları

Üçtürsel bir dizgenin dayandığı, bu dizgeye temel oluşturan üç renk uyarıtısı takımı.

CIE 845-03-21

Fr. stimulus de couleur de référence

Ing. reference colour stimuli

Alm. Primärvalenzen

592 referans yüzeyi

Üzerinde, aydınlığın ölçüldüğü, ya da belirlendiği, tanımlandığı yüzey.

CIE 845-09-49

Fr. surface de référence

Ing. reference surface

Alm. Bezugsfläche; Messfläche

593 renk

bkz. algılanmış renk; ana renk; ara renk; ayrı algılanmış renk; bağıl doymuşluk; bağıl renklilik; birlikte algılanmış renk; delik rengi; ışık rengi; ışımayan nesne rengi; nesne-renk; psikofizik renk; renk türü; türsel doymuşluk; türsel renk; türsüz renk; yüzey rengi.

594 renk atlası

Özel kurallar uyarınca tanımlanmış ve düzenlenmiş renk örnekleri koleksiyonu.

CIE 845-03-27

Fr. atlas des couleur

Ing. colour atlas

Alm. Farbatlas; Farbenkarte

595 renk çarpıklaşması

bkz. ışıklayıcı algılanmış renk çarpıklaşması; toplam algılanmış renk çarpıklaşması; uymada algılanmış renk çarpıklaşması.

596 renk denklemi

İki renk uyartısı arasındaki eşitliğin, cebirsel ya da vektöryel olarak gösterilmesi. Bu uyartılardan biri, örneğin, üç referans renk uyartısının toplamsal karışımı olabilir.

CIE 845-03-24

Fr. équation chromatique

Ing. colour equation

Alm. Farbabgleichung

597 renk eşleme

Bir renk uyartısını, verilmiş bir renk uyartısı ile aynı algılanmış rengi verecek duruma getirme eylemi.

CIE 845-03-16

Fr. égalisation de couleur

Ing. colour matching

Alm. Farbabgleich

598 renk görme sapaklığı

Renkleri, ya da bunlardan bazılarını ayırdetme yeteneğinin azlığı olarak beliren görme sapaklığı.

bkz. çiftrenkçillik; sapak üçrenkçillik; tekrenkçillik

CIE 845-02-13

Fr. vision anormale des couleur; dyschromatopsie

Ing. defective colour vision

Alm. Farbenfehlsichtigkeit

599 renk katısı

Yüzey renklerini içeren türsel uzay bölümü.

CIE 845-03-26

Fr. solide des couleur

Ing. colour solid

Alm. Farbkörper

600 renk körlüğü

bkz. tekrenkçillik

CIE -

Fr. achromatopsie

Ing. monochromatism

Alm. Achromatopsie

601 renk sıcaklığı (T_c)

Işınımı, verilmiş bir renk uyarıtısı ile aynı türsellikte bulunan, Planck ışıyıcısının sıcaklığı.

Not: "Ters renk sıcaklığı" deyimini de kullanılmaktadır.

CIE 845-03-49

Fr. température de couleur

Ing. colour temperature

Alm. Farbtemperatur

602 renk türü; tür

Bir yüzeyin, kırmızı, sarı, yeşil ya da mavi algılanmış renklerden birinde, ya da bunlardan, tümler olmayan ikisinin algılanmış karışımında görünmesi ile nitelenen görsel duyulanma verisi.

Not: Günlük dilde kullanılan renk sözcüğü ile aydınlatma dilinde kullanılan renk sözcüğü arasında önemli bir ayrım vardır. Aydınlatma dilinde renk, beyaz, gri ve siyahı da kapsar. Konuşma dilinde de siyah gri ya da beyaz renklerden sözedilir. Bu, yabancı dillerde de böyledir. Ancak aydınlatma dilinde beyaz, gri ve siyahta bulunmayan renksel bir özelliği ayrı bir sözcük ile anlatmak zorunludur. Bunun için aydınlatma ile ilgili çevrelerde kullanılan terim "renk türü" dür. Burdan yola çıkarak, türsel renkler ve türsüz renkler ayrımı yapılabilir.

Genel anlamda renk ile değil de, rengin yalnızca tür boyutu ile ilgili kavramları anlatan terimlerde de renk yerine "renk türü", "türsel renk" ya da kısaca "tür" sözcüğünün kullanılması gerekir. Örneğin, ışık tayfında yalnızca türsel renkler vardır ve bunları, birbirinden tür ayrımları ayırır. O halde tayfsal dağılım ayrımları etkisinin baskın olduğu duyartı etkileri ile oluşan uymaya, renksel uyma değil türsel uyma demek gerekir.

Bunun gibi, "tek renkli ışınım" yerine "tektürsel ışınım"; üç renksel koordinatlar yerine üçtürsel koordinatlar; renksel doymuşluk yerine türsel doymuşluk; renkellik yerine türsellik demek gerekir.

CIE 845-02-35

Fr. teinte; tonalité (chromatique)

Ing. hue

Alm. Bunnton

603 renk uyarı fonksiyonu; renk uyarı tayf eğrisi ($\phi_\lambda(\lambda)$)

Bir renk uyarısının, erkesel ışıklılık, ya da erkesel akı gibi bir erkesel büyüklüğün dalga boyu fonksiyonunda, tayfsal yoğunluğu ile anlatımı.

CIE 845-03-03

Fr. courbe spectrale d'un stimulus de couleur

Ing. colour stimulus function

Alm. Farbreizfunktion

604 renk uyarıları toplamsal karışımı

Değişik renk uyarısının, ağtabakada, ayrı ayrı algılanamayacak bir biçimde toplanarak, bir uyarı oluşturmaları.

CIE 845-03-15

Fr. mélange additif de stimulus de couleur

Ing. additive mixture of colour stimuli

Alm. additive Farbmischung

605 renk uyarısı

Göze girerek türsel ya da türsüz bir renk duyulanması oluşturan görünür ışınım.

CIE 845-03-02

Fr. stimulus de couleur

Ing. colour stimulus

Alm. Farbreiz

606 renk uyarısı bağıl tayf eğrisi

bkz. bağıl renk uyarı fonksiyonu

607 renkli ampul

Renkli camdan yapılmış ampul, ya da renksiz camdan yapılmış ve içi ya da dışı saydam ya da yayındırıcı renkli bir katman ile kaplanmış ampul.

CIE 845-08-13

Fr. ampoule colorée

Ing. coloured bulb

Alm. gefärbter Kolben

608 renkölçer

Bir renk uyarısının üçtürsel bileşenlerinin değerleri gibi, bir takım renkölçümsel büyüklükleri ölçmeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-18

Fr. colorimètre

Ing. colorimeter

Alm. Farbmessgerät

609 renkölçme

Renklerin, bir uzlaşmalar bütünü üzerine kurulu olarak ölçülmesi.

CIE 845-05-10

Fr. colorimétrie

Ing. colorimetry

Alm. Farbmessung

610 renkölçümsel arılık [pc]

$p_c = L_d / (L_n + L_d)$ ilişkisi ile tanımlanmış büyüklük. Burada L_d ve L_n , toplamsal karışım ile söz konusu renk uyarısına eşit bir uyarı oluşturacak olan tektürsel uyarı ve belirlenmiş türsüz uyarının ışıksal ışıklılıklarıdır. (L_d : tektürsel uyarı ışıklılığı).

Not: 1- Purpura uyarıları için, bkz. arılık 1. Not

2- CIE 1931 renkölçümsel referans dizgesinde renkölçümsel arılık p_c , uyarı arılığı p_e ye $p_c = p_e \cdot y_d / y$ eşitliği ile bağlanmıştır. Burada y_d ve y , y ekseninde tektürsel uyarı ve söz konusu renk uyarısının üçtürsel koordinatlarıdır.

3- CIE 1964 renkölçümsel referans dizgesinde, $p_{c,10}$ 2 numaralı notta verilen eşitlik ile tanımlanır. Bu durumda p_e , y_d ve y , $p_{e,10}$, $y_{d,10}$ ve y_{10} ile yer değiştirir.

CIE 845-03-47

Fr. pureté colorimétrique

Ing. colorimetric purity

Alm. spektraler Leuchtdichteanteil

611 renkölçümsel çarpıklaşma

bkz. ışıklayıcı için renkölçümsel çarpıklaşma; toplam renkölçümsel çarpıklaşma; uymada renkölçümsel çarpıklaşma

612 renkölçümsel fonksiyonlar (üçtürsel bir dizgenin)

Bir tektürsel uyarının, erkesel akısı aynı olan üçtürsel bileşenleri.

Not: 1- Dalga boyu verilmiş bir ışınım için, ışıkölçümsel üç fonksiyona “renkölçümsel katsayılar” denir. Bunlara daha önce “tayfsal üçtürsel bileşenler” deniyordu.

2- Renkölçümsel fonksiyonlar, bir renk uyarısının, tayfsal eğrisinden yola çıkarak, üçtürsel bileşenlerini hesaplamada kullanılabilir.

3- CIE renkölçümsel referans dizgesinde, renkölçümsel fonksiyonlar $\bar{x}(\lambda)$, $\bar{y}(\lambda)$, $\bar{z}(\lambda)$ ve $\bar{x}_{10}(\lambda)$, $\bar{y}_{10}(\lambda)$, $\bar{z}_{10}(\lambda)$ simgeleri ile gösterilir.

CIE 845-03-23

Fr. *fonctions colorimétriques*

Ing. *colour-matching functions*

Alm. *Spektralwertfunktionen*

613 renksel doymuşluk (eski terim)

Tüm duyulanma içinde arı tayfsal (*tektürsel*) renk oranını değerlendirmeyi sağlayan görsel duyulanma verisi.

Not: Bu veri, renkölçümsel bir büyüklük olan “tayfsal renk oranı”nın yaklaşık ruhduyumsal (*psikosansoriyel*) karşılığıdır.

bkz. tayfsal renk yoğunluğu

CIE -

Fr. *saturation*

Ing. *saturation*

Alm. *Sättigung*

614 renksel geriverim

Bir ışıklayıcının, aydınlattığı nesnelere, renk türü ile ilgili görünüşleri üzerindeki etkisi. Bu etki, bilinçli ya da bilinçsiz olarak, bir referans ışıklayıcısının aydınlatılma durumundaki renk türü görünüşleri ile karşılaştırılır.

CIE 845-02-59

Fr. *rendu des couleurs*

Ing. *colour rendering*

Alm. *Farbwiedergabe*

615 renksel geriverim indisi [R]

Deney sırasında kullanılan ışıklayıcı ile aydınlatılmış bir nesnenin psikofizik rengi ile, aynı nesnenin referans ışıklayıcısı ile aydınlatılması arasındaki türsel uyum derecesinin nicel ölçüsü.

CIE 845-02-61

Fr. *indice de rendu des couleurs*

Ing. *colour rendering index*

Alm. *Farbwiedergabe-Index*

616 renksel parlaklık (eski terim)

Renksel doymuşlukla parlaltının birlikte doğurduğu görsel duyulanma verisi.

Not: Parlaltısı ve renk türü aynı olan renkler için doymuşlukla renksel parlaklık aynı yönde değişirler. Eşit doymuşluk ve aynı renk türünde, renksel parlaklık azalan parlaltıyla azalır.

CIE -

Fr. -

Ing. *chroma*

Alm. -

617 retina; ağtabaka; ağ katman

Gözün içinde ve dip tarafında, ışıksal uyarılara duyarlı katman. Bu katman, koniler ve sopacıklar olarak anılan ışalıcılar ile bu ışalıcıların uyarılmaları sonucu oluşan işaretleri, optik sinirlere ileten sinirsel gözcüklerden oluşur.

CIE 845-02-01

Fr. *rétine*

Ing. *retina*

Alm. *Netzhaut; Retina*

618 rezonans çizgisi

Uyarılmış bir erkesel düzeyden, esas (*temel*) düzeye, ara düzeylerden geçmeksizin, doğrudan geçiş ya da tersine geçiş sonucu ortaya çıkan tayf çizgisi. (*Örnek: cıva için, $\lambda=253,7$ nm, sodyum için $\lambda = 589,0$ nm ve $\lambda = 589,6$ nm.*)

CIE 845-04-35

Fr. *raie de résonance*

Ing. *resonance line*

Alm. *Resonanzlinie*

S

---

619 salt ışımsal ısıölçer

Bir erkesel akıyı, bir elektriksel güç ile doğrudan doğruya ölçüştürmeyi sağlayan, optik ışınım ısısal alıcı.

CIE 845-05-45

Fr. *radiomètre absolu*

Ing. *absolute thermal detector; self-calibrating thermal detector*

Alm. *absoluter thermischer Empfänger; selbst-kalibrierender thermischer Empfänger*

620 sapak üçrenkçillik

Kırmızı, yeşil, mavi renklere duyarlı üç tür koniden birinin düzgülü (*normal*) çalışmaması sonucu bu üç renkten birini görmede zayıflık.

bkz. birinci sapaklık; ikinci sapaklık; üçüncü sapaklık

CIE -

Fr. *trichromatisme anormal*

Ing. *anomalous trichromatism*

Alm. *anomale Trichromasie*

621 sarı leke

Fovea bölgesinde, retinanın bir bölümünü kaplayan ışık kararlı (*photostable – photostabile*) pigment katmanı.

CIE 845-02-04

Fr. *tache jaune; macula lutea*

Ing. *yellow spot; macula lutea*

Alm. *gelber Fleck; Macula lutea*

622 saydam ampul

Görünür ışınım için saydam olan ampul.

CIE 845-08-07

Fr. *ampoule claire*

Ing. *clear bulb*

Alm. *Klarglaskolben*

623 saydam ortam; görüntü geçiren ortam

Söz konusu tayfsal alanda, geçmenin, temelde düzgün olduğu ve normal olarak, yüksek bir geçirme çarpanı olan ortam.

CIE 845-04-108

Fr. *milieu transparent*

Ing. *transparent medium*

Alm. *durchsichtiges Medium*

624 seçer alıcı (optik ışınımında)

Söz konusu tayf alanında, tayfsal duyarlılığı, dalga boyuna göre değişen optik ışınım alıcısı.

CIE 845-05-31

Fr. *récepteur sélectif (de rayonnement optique)*

Ing. *selective detector (of optical radiation)*

Alm. *selektiver Empfänger (optischer Strahlung)*

625 seçer ışığı

Söz konusu tayf alanında, tayfsal ışığı, dalga boyuna göre değişen ısısal ışığı.

CIE 845-04-10

Fr. radiateur sélectif

Ing. selective radiator

Alm. selektiver Strahler

626 seçer yayınma

bkz. yayınma ile ilgili Not

627 seçmez alıcı (optik ışınım)

Söz konusu tayf alanında, tayfsal duyarlılığı, dalga boyundan bağımsız olan optik ışınım alıcısı.

CIE 845-05-32

Fr. récepteur non sélectif (de rayonnement optique)

Ing. non-selective detector (of optical radiation)

Alm. aselektiver Empfänger (optischer Strahlung)

628 seçmez ışığı

Söz konusu tayf alanında, tayfsal ışığı, dalga boyundan bağımsız olan ısısal ışığı.

CIE 845-04-11

Fr. radiateur non sélectif

Ing. non-selective radiator

Alm. aselektiver Strahler

629 seçmez yayınma

bkz. yayınma ile ilgili Not

630 senkrotron ışınım

Yüksek ivme verilmiş elektrik yüklü serbest parçacıklarca üretilen yayım, örneğin dairesel yörüngelerde.

CIE 845-04-41

Fr. rayonnement synchrotron

Ing. synchrotron radiation

Alm. Synchrotron-Strahlung

631 seri katot ısınması; elektrotların seri ısınması (boşalmalı bir lambada)

Isıtma akımının, seri olarak bağlanmış elektrotlarda dolaştığı boşalmalı lambanın elektrotlarının ısınma biçimi.

CIE 845-07-70

Fr. chauffe en série des électrodes (d'une lampe à décharge)

Ing. series cathode heating (of a discharge lamp)

Alm. Serienheizung einer Kathode

632 seri katot ön ısınması; elektrotların seri ön ısınması (boşalmalı bir lambada)

Ön ısıtma akımının, seri olarak bağlanmış elektrotlarda dolaştığı bir boşalmalı lambada, elektrotların ön ısınma biçimi.

CIE 845-07-71

Fr. préchauffage en série des électrodes (d'une lampe à décharge)

Ing. series cathode preheating (of a discharge lamp)

Alm. Serienvorheizung einer Kathode

633 sert camlı ampul

Yumuşama sıcaklığı yüksel olan ve ısıl darbelere dayanıklı bir camdan yapılmış ampul.

CIE 845-08-14

Fr. ampoule en verre dur

Ing. hard glass bulb

Alm. Hartglaskolben

634 sıcak katotlu lamba

Işğın, bir yay boşalmasının artı sütununca (*kolonunca*) üretildiği boşalmalı lamba.

Not: Böyle bir lamba için genellikle özel bir başlatma devresi ya da düzeni gerekir.

CIE 845-07-28

Fr. lampe à cathode chaude

Ing. hot cathode lamp

Alm. Glühkathodenlampe

635 sıradan ışıklık

Toz ve rutubet girmesine karşı özel koruma önlemleri olmayan ışıklık.

CIE 845-10-05

Fr. luminaire ordinaire

Ing. ordinary luminaire

Alm. gewöhnliche Leuchte

636 sıvı kristal display; LCD

Elektriksel bir alan uygulanması ile yansıtma ya da geçirme çarpanları değiştirilebilen belli sıvı kristallerin kullanıldığı gösterge.

CIE 845-04-99

Fr. affichage à cristaux liquides

Ing. liquid crystal display; LCD

Alm. Flüssigkristallanzeige

637 silikalı ampul

bkz. opal ampul; opalleştirilmiş ampul; emaylanmış ampul

638 silindrsel dip

Uluslararası uzlaşma sonucu S harfi ile bildirilen ve düzgün silindrsel bir gömleği olan dip.

CIE 845-08-18

Fr. culot cylindrique

Ing. shell cap; shell base (USA)

Alm. Hülsensockel

639 silindrsel fotonlanma (verilmiş bir süre ve verilmiş bir doğrultu için, bir noktada)

Verilmiş noktada ve verilmiş doğrultu için, fotonsal silindrsel aydınlığın, zamana göre verilmiş süreye yayılmış entegrali.

CIE -

Fr. exposition cylindrique photonique

Ing. photon cylindrical exposure

Alm. zylindrische Photonenbestrahlung

640 silindrsel ışıklanma (verilmiş bir süre ve verilmiş bir doğrultu için, bir noktada)

Verilmiş noktada ve verilmiş doğrultu için, ışıksal silindrsel aydınlığın, zamana göre, verilmiş süreye yayılmış entegrali.

CIE -

Fr. exposition cylindrique lumineuse

Ing. luminous cylindrical exposure

Alm. zylindrische Belichtung

641 silindirsel ışımılama (verilmiş bir süre ve verilmiş bir doğrultu için, bir noktada) ($H_{e,z}$; H_z)

Verilmiş bir noktada ve verilmiş doğrultu için, erkesel silindirsel aydınlığın, zamana göre verilmiş süreye yayılmış entegrali.

CIE 845-01-46

Fr. exposition cylindrique énergétique

Ing. radiant cylindrical exposure

Alm. zylindrische Bestrahlung

642 siperlik

Kamaşmayı azaltmak üzere, lambaların ve ışıklılığı yüksek yüzeylerin doğrudan görülmelerini engellemek için kullanılan düzenler.

Not: Dış aydınlatmada, engelli, yarı engelli ve engelsiz ışıklıklardan söz edilir.

CIE 845-10-29

Fr. défilement

Ing. cut-off

Alm. Abschirmung

643 siperlik çıkış açısı (bir ışıklığın)

Siperlik engel açısının tümleri.

CIE 845-10-31

Fr. -

Ing. shielding angle

Alm. Ausstrahlungswinkel

644 siperlik engel açısı (bir ışıklığın)

Lambaların ve ışıklılığı yüksek yüzeylerin doğrudan görülmelerinin sona erdiği doğrultu ile yatay arasındaki açı.

CIE 845-10-30

Fr. angle de défilement

Ing. cut-off angle

Alm. Abschirmwinkel

645 skentilatör

Genellikle katı ya da sıvı olan ve az bir geç ışıışımının eşlik ettiği radyoışıışıma üreten ışıışır özdek.

CIE 845-04-37

Fr. scintillateur

Ing. scintillator

Alm. Szintillator

646 soğuk katotlu lamba

Işığın, bir ışılışır boşalmanın artı sütunu (*kolonu*) ile üretildiği boşalmalı lamba.

Not: Böyle bir lamba, genellikle, özel bir düzene gerek duyulmaksızın, yanmayı sağlayacak yeterli gerilimi oluşturan bir aygıt ile beslenir.

CIE 845-07-27

Fr. lampe à cathode froide

Ing. cold cathode lamp

Alm. Kaltkathodenlampe

647 soğurma

Işıyan erkenin, özdek ile ara etkileşimi sonucu, başka bir tür erkeye dönüşmesi olayı.

Not: Tanımdaki olayı anlatan terimin Türkçe'de "soğurulma" olması gerekir. "Soğurma" sözcüğü, soğurulma olayına neden olan özdeğin yaptığı işi belirtir. "Soğurma çarpanı" gibi terimler bununla ilgili olduğundan, terim bu biçimi ile benimsenmiştir.

CIE 845-04-74

Fr. absorption

Ing. absorption

Alm. Absorption

648 soğurma çarpanı (α)

Belirlenmiş koşullarda soğurulmuş erkesel ya da ışıksal akının, gelen akıya oranını gösteren çarpan.

CIE 845-04-75

Fr. facteur d'absorption

Ing. absorptance

Alm. Absorptionsgrad

649 soğurulma

bkz. soğurma ile ilgili Not

650 sopacıklar

Retinanın ışığa duyarlı bir pigment içeren ve gece görmesinde esası oluşturan ışı alıcıları.

CIE 845-02-03

Fr. bâtonnets

Ing. rods

Alm. Stäbchen

651 spektral

bkz. tayfsal

652 spektrum

bkz. tayf

653 spot

bkz. nokta ışıklığı

654 standart açık CIE göğü; açık gök (CIE standardı)

Bağıl ışıklılık dağılımı, CIE nin 1973 yılında yayınlanmış 22 numaralı yayınında anlatılmış olan bulutsuz gök.

CIE 845-09-91

Fr. ciel serein normalisé CIE

Ing. CIE standard clear sky

Alm. klarer Himmel nach CIE (genormt)

655 standart alıcılık (bir alıcının) [D*]

Alıcılık sisteminin iki önemli parametresi dikkate alınarak standartlaştırılmış olan alıcılık değeri. Bu parametreler alıcının duyarlı alanı ve ölçme bandı genişliğidir.

CIE 845-05-66

Fr. détectivité spécifique; détectivité normée (d'un récepteur)

Ing. normalized detectivity (of a detector)

Alm. normierte Detektivität (eines Empfängers)

656 standart alt geriverim (bir ışıklığın)

Bir ışıklığın, belirlenmiş pratik uygulamasal koşullarda kendi donanım ve lambaları ile verdiği alt yarı küresel ışık akısının, aynı donanım ile çalışan aynı lambaların, ışıklığın dışında iken, belirlenmiş koşullarda verdikleri ışık akısına oranı.

CIE 845-09-40

Fr. rendement normalisé inférieur

Ing. downward light output ratio

Alm. unterer Betriebswirkungsgrad

657 standart geriverim (bir ışıklığın)

Bir ışıklığın, belirlenmiş pratik (*uygulamasal*) koşullarda kendi donanım ve lambaları ile verdiği tüm ışık akısının, aynı donanım ile çalışan aynı lambaların, ışıklığın dışında ve belirlenmiş koşullarda verdikleri ışık akısına oranı.

CIE 845-09-39

Fr. rendement normalisé

Ing. light output ratio ; luminaire efficiency

Alm. Betriebswirkungsgrad

658 standart kapalı CIE göğü; kapalı gök (CIE standardı)

Ufkun üzerinde belli bir noktadaki ışıklılığı ile zenitteki (*başucundaki*) ışıklılığı arasındaki oran aşağıdaki formül ile verilmiş olan tam kapalı gök.

$$L_{\gamma} = L_z(1 + 2 \sin \gamma) / 3$$

Bu formülde L_{γ} göğün belli bir noktasının ışıklılığı, L_z , zenit noktasının ışıklılığı, γ noktanın ufuk ile yaptığı açıdır. (*Zenit, bulunulan yerdeki düşeyin, ufkun üstündeki gök yarıküresini deldiği noktadır.*)

CIE 845-09-90

Fr. ciel couvert normalisé CIE

Ing. CIE standard overcast sky

Alm. bedeckter Himmel nach CIE

659 starter

bkz. başlatıcı

660 Stefan-Boltzmann yasası

Planck ışıyıcısının sıcaklığı ile erkesel uyarıcılığı arasındaki ilişkiyi veren yasa.

CIE 845-04-07

Fr. loi de Stefan-Boltzmann

Ing. Stefan-Boltzmann's law

Alm. Stefan-Boltzmannsches Gesetz

661 steradyan (sr)

Katı açı SI birimi. Tepe noktası, bir kürenin merkezinde bulunan ve bu kürenin yüzeyinde, kürenin yarı çapının karesinin alanına eşit bir alan gören katı açı.

CIE 845-01-20

Fr. stéradian

Ing. steradian

Alm. Steradian

662 stilb

bkz. kandela bölü metrekare

663 Stiles-Crawford etkisi (birinci türden); doğrultusal etki

İnce bir ışık demetinin gözbebeğinden geçerken, göz merceği merkezinden giderek uzaklaşması ile, ışık uyarısının parlaltısının azalması.

Not: Eğer bu azalma parlaltı ile ilgili değil de renk türü ya da türsel doymuşluk ile ilgili olursa, bu etki “ikinci türden” olarak nitelenir.

CIE 845-02-15

Fr. effet Stiles-Crawford (de première espèce); effet directionnel

Ing. Stiles-Crawford effect (of the first kind); directional effect

Alm. Stiles-Crawford-Effekt (erster Art)

664 stroboskopi etkisi

Bir nesnenin gerçek deviniminin, bu devinimin devirsel olması ve buna uygun frekanslı bir değişken aydınlıkla aydınlanması durumunda, görünüşte değişmesi.

CIE -

Fr. effect stroboscopique

Ing. stroboscopic effect

Alm. stroboskopischer Effekt

665 stüdyo yayıcı projektörü

Yarı yeğnlikte ışık demeti tepe açısı 100 dereceyi aşan ve tüm ışık dağılım açısı 180 dereceden az olmayan projektör.

CIE 845-10-41

Fr. réflecteur diffusant de studio

Ing. studio floodlight

Alm. Studio-Scheinwerfer

666 süngü dip

Uluslararası uzlaşmaya göre B harfi ile bildirilen ve gömleğinde, duyun girintilerine girmeye yarayan çıkıntıları bulunan dip.

CIE 845-08-17

Fr. culot à baïonnette

Ing. bayonet cap; bayonet base (USA)

Alm. Bajonettsockel

667 süre

bkz. % X kayıplı ömür; astronomik güneşlenme süresi; bağıl güneşlenme süresi; gelişme süresi; güneşlenme süresi; iniş süresi; olanaklı güneşlenme süresi; ortalama ömür; ömür; yanıt süresi.

668 süre değişmezi (zamanla exponansiyel olarak yanıtı değişen bir alıcının)

Durağan bir uyardıdan durağan başka bir uyardıya ani geçiş sonucu, alıcının yanıtının, başlangıç değerinden, değişimin $(1 - 1/e)$ 'si kadar değişmesi için gerekli süre.

CIE 845-05-59

Fr. *constante de temps*

Ing. *time constant*

Alm. *Zeitkonstante*

669 süre testi; süre denemesi

Lambaların ömürlerini belirlemek için, süresi ve koşulları belirlenmiş biçimdeki çalışmaları ile ilgili olarak, elektriksel ve ışıkölçümsel deneylerin, belirlenmiş zaman aralıklarında yapılabilen denemesi.

CIE 845-07-62

Fr. *essai de durée*

Ing. *life test*

Alm. *Lebensdauerprüfung*

670 sürekli tümler yapay aydınlatma; tümler yapay aydınlatma (sürekli); yardımcı yapay aydınlatma (sürekli) (iç mekanlarda)

Bir iç mekanda, günışığı ile aydınlatmanın yetersiz olduğu, ya da belli sakıncaları bulunduğu durumlarda, tamamlayıcı, yardımcı olarak sürekli bir biçimde kullanılan yapay aydınlatma.

Not: Bu tür aydınlatma, İngilizce adının baş harflerinden oluşturulmuş olan PSALI kısaltması ile anılır.

CIE 845-09-09

Fr. *éclairage artificiel complémentaire permanent*

Ing. *permanent supplementary artificial lighting*

Alm. *Tageslichtergänzungsbeleuchtung*

671 süzgeç; optik süzgeç

Geçen ışınının erkesel ya da ışıksal akısını, ya da bağıl tayfsal dağılımını, ya da ikisini birden değiştirmeye yarayan, düzgün geçirici gereç.

Not: Seçici ya da seçmez süzgeçler, yansız ya da gri-yansız süzgeçler vardır. Bunlar ışınının tayfsal bağıl dağılımını değiştirip değiştirmediklerine göre adlandırılırlar. Seçici bir süzgeç gelen ışınının türselliğini büyük oranda değiştiriyorsa, ona renkli süzgeç denir. Seçici bir süzgeç ışınının tayfsal dağılımını değiştiriyor fakat metamerlik nedeni ile geçen ışınının türselliği geleninkine yakın oluyorsa, ona gri süzgeç denir.

CIE 845-04-105

Fr. *filtre (optique)*

Ing. *(optical) filter*

Alm. *(optische) Filter*

Ş

---

672 şapka lambası

Bir maden işçisi kaskına takılmak üzere biçimlendirilmiş maden işçisi ışıklığı.

CIE 845-10-51

Fr. lampe au chapeau; lampe-casque

Ing. cap lamp

Alm. Kopfleuchte; persönliches Geleucht

673 şapka lambası projektörü

Bir maden işçisi kaskına takılan, bir ya da bir kaç ışık kaynağı içeren, şapka lambası parçası.

CIE 845-10-52

Fr. projecteur de lampe au chapeau

Ing. headpiece

Alm. Kopfstück

T

---

674 taban ışıklığı

bkz. yer ışıklığı

675 Talbot yasası

Eğer retina, ışıkölçümsel değeri, erime frekansından daha yüksek frekanslı devirsel değişimler gösteren bir ışık uyarıtısı ile uyarılıyorsa, oluşan görsel duyulanma, değişken uyarıtının bir devir süresi içindeki ortalamasına eşit değişmez bir uyarıtının oluşturduğu duyulanma ile aynıdır (*idantiktir*).

CIE 845-02-51

Fr. loi de Talbot

Ing. Talbot's law

Alm. Talbotsches Gesetz

676 tam mat yüzey

bkz. Lambert yüzeyi

677 tam yayındırıcı

bkz. yayındırıcı ile ilgili Not

678 tanımlı ışık demeti lambası

Tanımlanmış özellikleri olan bir ışık demeti vermesini sağlayacak optik bir düzeni bulunan lamba.

CIE 845-07-39

Fr. lampe monobloc

Ing. sealed beam lamp

Alm. -

679 taşınır ışıklık

Besleyen elektrik devresine bağlı kalarak yeri kolayca değiştirilebilen ışıklık.

CIE 845-10-09

Fr. luminaire mobile; luminaire portatif

Ing. portable luminaire

Alm. ortsveränderliche Leuchte

680 taşınır maden ocağı ışıklığı

Erke kaynağı üzerinde bulunan ya da bulunmayan ve taşınırken (*yer değiştirme sırasında*) ışık yayımlamayı sürdüren maden ocağı ışıklığı.

CIE 845-10-54

Fr. luminaire de mine portatif

Ing. portable mine luminaire

Alm. tragbare Grubenleuchte

681 tavan uzaklığı (bir iç mekandaki ışıklığın)

Işıklıkların ışık kaynaklarının tavana uzaklığı.

CIE 845-09-68

Fr. distance au plafond; hauteur de suspension

Ing. suspension length

Alm. Pendellänge

682 tavan uzaklığı oranı (bir iç aydınlatma döşeminde)

Bir aydınlatma döşeminde, ışıklıkların tavana olan uzaklıklarının, tavanın yararlı düzleme uzaklığına oranı.

CIE 845-09-69

Fr. rapport (de hauteur) de suspension

Ing. suspension factor

Alm. Pendellängenverhältnis

683 tayf; spektrum (bir ışınımın)

Söz konusu ışınımın, tek türsel bileşenlerinin belirlenmesi ya da gösterilişi.

Not: Çizgisel tayflar (*tayf çizgileri*), sürekli tayflar, ve bunların birlikte olanları vardır.

CIE 845-01-08

Fr. spectre (d'un rayonnement)

Ing. spectrum (of a radiation)

Alm. Spektrum (einer Strahlung)

684 tayf çizgisi

1- İki erkesel düzey arasındaki geçiş sırasında yayımlanan ya da soğurulan tektürsel ışınım.

2- Bu ışınımın bir tayfta gösterilmesi.

CIE 845-01-09

Fr. raie spectrale

Ing. spectral line

Alm. Spektrallinie

685 tayf lambası

Işınımı iyi belirlenmiş tayf çizgilerinden oluşan ve süzgeçler aracılığı ile tek türsel bir ışınım elde edilmesine yarayan boşalmalı lamba.

CIE 845-07-54

Fr. lampe spectrale

Ing. spectroscopic lamp

Alm. Spektrallampe

686 tayfsal; spektral

Bir elektromanyetik ışınımın ilişkin X büyüklüğüne uygulandığında, onun aşağıdaki gibi belirlemelerini sağlayan niteleyici.

- eğer X , dalga boyunun bir fonksiyonu ise: $X(\lambda)$

- eğer söz konusu büyüklük X in tayfsal yoğunluğu ise: $X_\lambda = dX / d\lambda$

CIE 845-01-16

Fr. spectral

Ing. spectral

Alm. Spektral

687 tayfsal bağıl ışık etkinliği (dalga boyu λ olan tek türsel bir ışınının)(gündüz görmesi için: $V(\lambda)$, gece görmesi için: $V'(\lambda)$)

Dalga boyu λ_m olan erkesel akının, her iki ışınının da belirlenmiş ışıkölçümsel koşullarda aynı yeğinlikte ışıksal duyulanmalar oluşturmaları ve λ_m , λ_m/λ oranının en yüksek değeri 1 e eşit olacak biçimde seçilmiş olmak üzere, dalga boyu λ olan akıya oranı.

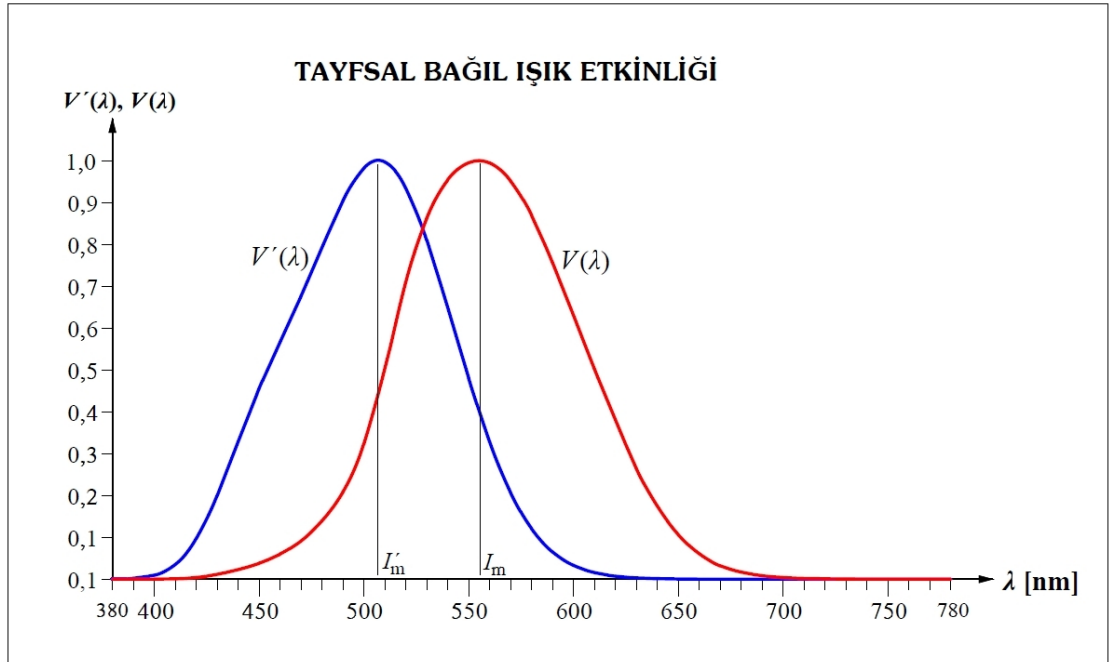
Not: Bu oranlar dalga boyu fonksiyonunda, gündüz görmesi ve gece görmesi için aşağıda verilmiştir.

CIE 845-01-22

Fr. efficacité lumineuse relative spectrale

Ing. spectral luminous efficiency

Alm. spektraler Hellempfindlichkeitsgrad

Dalga Boyu λ [nm]	Gündüz Görmesi $V(\lambda)$	Gece Görmesi $V'(\lambda)$
380	0,000 0	0,000 589
390	0,000 1	0,002 209
400	0,000 4	0,009 29
410	0,001 2	0,034 84
420	0,004 0	0,096 6
430	0,011 6	0,199 8
440	0,023	0,328 1
450	0,038	0,455
460	0,060	0,567
470	0,091	0,676
480	0,139	0,793
490	0,208	0,904
500	0,323	0,982
510	0,503	0,997
520	0,710	0,935
530	0,862	0,811
540	0,954	0,650
550	0,995	0,481
560	0,995	0,328 8
570	0,952	0,207 6
580	0,870	0,121 2
590	0,757	0,065 5
600	0,631	0,033 15
610	0,503	0,015 93
620	0,381	0,007 37
630	0,265	0,003 335
640	0,175	0,001 497
650	0,107	0,000 677
660	0,061	0,000 312 9
670	0,032	0,000 148 0
680	0,017	0,000 071 5
690	0,008 2	0,000 035 33
700	0,004 1	0,000 017 80
710	0,002 1	0,000 009 14
720	0,001 05	0,000 004 78
730	0,000 52	0,000 002 546
740	0,000 25	0,000 001 379
750	0,000 12	0,000 000 760
760	0,000 06	0,000 000 425
770	0,000 03	0,000 000 241
780	0,000 015	0,000 000 139

688 tayfsal çizgil soğurma katsayısı (paralelimsi bir ışınım demeti için soğurucu bir ortamın bir noktasında) ($a(\lambda)$)

Paralele yakın ışınlardan oluşmuş bir ışınım demetinin, verilmiş bir noktada, elementsel bir geçişte, erkesel akısının tayfsal yoğunluğunun soğurulması ile bağıl azalmasının, bu geçiş yolu uzunluğuna bölünmesi ile elde edilen katsayı.

CIE 845-04-78

Fr. coefficient d'absorption linéique spectral

Ing. spectral linear absorption coefficient

Alm. spektraler Absorptionskoeffizient

689 tayfsal çizgil yayınma katsayısı (paralelimsi bir ışınım demeti için yayındırıcı bir ortamın bir noktasında) ($s(\lambda)$)

Paralele yakın ışınlardan oluşmuş bir ışınım demetinin, verilmiş noktada, elementsel bir geçişte, erkesel akısının tayfsal yoğunluğunun yayınma ile bağıl azalmasının, bu geçiş yolu uzunluğuna bölünmesi ile elde edilen katsayı.

CIE 845-04-77

Fr. coefficient de diffusion linéique spectral

Ing. spectral linear scattering coefficient

Alm. spektraler Streukoeffizient

690 tayfsal çizgil zayıflama katsayısı (paralelimsi bir ışınım demeti için yayındırıcı ve soğurucu bir ortamın bir noktasında) ($\mu(\lambda)$)

Paralele yakın ışınlardan oluşmuş bir ışınım demetinin, verilmiş noktada, elementsel bir geçişte, erkesel akısının tayfsal yoğunluğunun aynı zamanda hem yayınma, hem de soğurulma ile bağıl azalmasının, bu geçiş yolu uzunluğuna bölünmesi ile elde edilen katsayı.

CIE 845-04-76

Fr. coefficient d'atténuation linéique spectral

Ing. spectral linear attenuation coefficient

Alm. spektraler Schwächungskoeffizient

691 tayfsal dağılım

bkz. tayfsal yoğunluk

692 tayfsal duyarlılık (bir alıcının) [$s(\lambda)$]

Alıcının yanıtının, bu alıcının belli dalga boyu aralığında, dalga boyu fonksiyonunda tektürel uyarılmasına oranı.

CIE 845-05-56

Fr. sensibilité spectrale (d'un récepteur)

Ing. spectral responsivity; spectral sensitivity (of a detector)

Alm. spektrale Empfindlichkeit (eines Empfängers)

693 tayfsal geçiricilik (soğurucu bir ortamın) ($\tau_{i,o}(\lambda)$)

Işınımın geçiş yolunun bir referans uzunluğu olduğu ve gereğin sınırlarının hiç bir etkisinin bulunmadığı koşullarda, bir gereç katmanının tayfsal iç geçirme çarpanı.

Not: Referans uzunluk belirlenmelidir. İlk referans uzunluktan k kez daha büyük yeni bir referans uzunluk kullanılırsa $\tau_{i,o}(\lambda)$, $\tau'_{i,o}(\lambda)$ olur. $\tau'_{i,o}(\lambda) = [\tau_{i,o}(\lambda)]^k$.

CIE 845-04-87

Fr. *transmissivité spectrale*

Ing. *spectral transmissivity*

Alm. *spektrale Transmissivität*

694 tayfsal ışıkölçer

Dalga boyları aynı olan ışınımölçümsel bir büyüklüğün, iki değeri arasındaki oranı ölçmeye yarayan aygıt.

Not: Işıkölçer, ışınımölçer gibi terimler ile bunların tanımları ve tanımlarının sınırları konusunda gerek tek bir dilde gerek değişik diller arasında tam bir uyum ya da uzlaşma sağlanamamıştır.

CIE 845-05-08

Fr. *spectrophotomètre*

Ing. *spectrophotometer*

Alm. *Spektralphotometer*

695 tayfsal ışınımölçer

Verilmiş bir tayfsal bölgede, dar dalga boyu aralıklarında ışınımölçümsel büyüklükleri ölçmeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-07

Fr. *spectoradiomètre*

Ing. *spectroradiometer*

Alm. *Spektralradiometer*

696 tayfsal iç geçiricilik yoğunluğu; tayfsal soğuruculuk (yayıcı olmayan bağdaşık (homojen) ince bir katmanın) [$A_i(\lambda)$]

Tayfsal iç geçirme çarpanının tersinin ondalık logaritması.

CIE 845-04-83

Fr. *densité optique interne spectrale par transmission; absorbance spectrale*

Ing. *spectral internal transmittance density; spectral absorbance*

Alm. *spektrales dekadisches Absorptionsmass; dekadische Extinktion*

697 tayfsal iç geçirme çarpanı (yayıcı olmayan tek yapımlı (homojen) ince bir katmanın) ($\tau(\lambda)$)

Tek yapımlı (*homojen*) ince bir katmanın, çıkış yüzeyi içine ulaşan tayfsal erke akısının, giriş yüzeyini geçmiş ve katman kalınlığına girmemiş tayfsal akıya oranını gösteren çarpan.

Not: Verilmiş bir katman için, tayfsal iç geçirme çarpanı, ışınımın, katman içinde geçtiği yolun uzunluğuna, yani ışınımın geliş açısına bağlıdır.

bkz. tayfsal geçiricilik

CIE 845-04-81

Fr. *facteur de transmission interne spectral*

Ing. *spectral internal transmittance*

Alm. *spektraler Reintransmissionsgrad*

698 tayfsal iç soğurma çarpanı (yayıcı olmayan ince bir katmanın) ($\alpha_i(\lambda)$)

Katmanın giriş ve çıkış yüzeylerinin iç yanları arasında soğurulan tayfsal erke akısının, giriş yüzeyini geçmiş ve katman kalınlığına girmemiş olan tayfsal akıya oranını gösteren çarpan.

Not: Verilmiş bir katman için, tayfsal iç soğurma çarpanı, ışınımın, katman içinde geçtiği yolun uzunluğuna, yani ışınımın geliş açısına bağlıdır.

CIE 845-04-82

Fr. *facteur d'absorption interne spectral*

Ing. *spectral internal absorptance*

Alm. *spektraler Reinabsorptionsgrad*

699 tayfsal kütleli zayıflama katsayısı

Tayfsal çizgil zayıflama katsayısının, ortamın, hacimsel kütesine bölünmesi ile elde edilen katsayı.

CIE 845-04-79

Fr. *coefficient d'atténuation massique spectral*

Ing. *spectral mass attenuation coefficient*

Alm. *spektraler Massenschwächungskoeffizient*

700 tayfsal optik derinlik

bkz. tayfsal optik kalınlık

701 tayfsal optik kalınlık; tayfsal optik derinlik (verilmiş bir dalga boyu için, bir ortamın) [$\mathcal{D}(\lambda)$]

Atmosfer ve okyanus fiziğinde kullanılan bir büyüklük.

CIE 845-04-80

Fr. *épaisseur optique spectrale; profondeur optique spectrale*

Ing. *spectral optical thickness; spectral optical depth*

Alm. *spektrale optische Dicke; spektrale optische Tiefe*

702 tayfsal renk yoğunluğu (eski terim)

Tayfsal renk yoğunluğu (*renkölçümsel arılık*) p_c aşağıdaki formülle bulunur.

$$p_c = p_e \frac{Y_d}{Y}$$

Bu formülde p_c : Tayfsal renk oranı (*renksel uyarma arılığı*), y_d : Rengin baskın dalga boyunun üçrenksel koordinatı, y : Rengin üçrenksel koordinatı.

bkz. doymuşluk

CIE -

Fr. *facteur de pureté colorimétrique; pureté colorimétrique*

Ing. *colorimetric purity*

Alm. *spektrale Farbdichte; spektraler Leuchtdichteanteil*

703 tayfsal soğurma indisi (çok soğurucu bir gereçin) [$\kappa(\lambda)$]

$$\kappa(\lambda) = \frac{\lambda}{\pi} a(\lambda)$$

formülü ile verilen büyüklük. Bu formülde $a(\lambda)$, tayfsal, çizgil soğurma katsayısıdır.

CIE 845-04-102

Fr. *indice d'absorption spectral*

Ing. *spectral absorption index (of a heavily absorbing material)*

Alm. *spektraler Absorptionsindex (eines stark absorbierenden Materials)*

704 tayfsal soğuruculuk (soğurucu bir ortamın) ($\alpha_{i,o}(\lambda)$)

Işınımın geçiş yolunun bir referans uzunluğu olan ve gereçin sınırlarının hiç bir etkisinin bulunmadığı koşullarda bir gereç katmanının iç soğurma çarpanı.

Not: Referans uzunluk belirlenmelidir. İlk referans uzunluktan k kez daha büyük yeni bir referans uzunluk kullanılırsa $\alpha_{i,o}(\lambda)$, $1 - \tau_{i,o}(\lambda)$ olur.

$$\alpha'_{i,o}(\lambda) = 1 - [\tau_{i,o}(\lambda)]^k.$$

CIE 845-04-88

Fr. *absorptivité spectrale (d'un matériau absorbant)*

Ing. *spectral absorptivity*

Alm. *spektrale Absorptivität*

705 tayfsal soğuruculuk

bkz. tayfsal iç geçiricilik yoğunluğu

706 tayfsal uyartı

bkz. tektürel uyartı

707 tayfsal üçtürsel koordinatlar

Tektürsel uyartıların üçtürsel koordinatları $(x(\lambda), y(\lambda), z(\lambda))$ ve $x_{10}(\lambda), y_{10}(\lambda), z_{10}(\lambda)$

CIE 845-03-36

Fr. coordonnées trichromatiques spectrales

Ing. spectral chromaticity coordinates

Alm. Spektralwertanteile

708 tayfsal yer; tayfsal geometrik yer

Üçtürsel bileşenler uzayında, ya da bir türsellik diyagramında, tektürsel uyartıları gösteren noktaların geometrik yeri.

Not: Üçtürsel bileşenler uzayında, tayfsal yer, tayfsal koni denen bir konidir.

CIE 845-03-37

Fr. lieu spectral

Ing. spectrum locus

Alm. Spektralfarbenzug

709 tayfsal yoğunluk; tayfsal dağılım (ışıkşal ya da ışıköşsel bir erkesel

büyükülüğün $X(\lambda)$ (X_λ)

λ dalga boyunu çevreleyen, $d\lambda$ dalga boyu aralığındaki, $dX(\lambda)$ fotonsal, ışıkşal ya da erkesel büyükülüğün, bu aralığa bölünmesi ile çıkan değer.

$$X_\lambda = \frac{dX(\lambda)}{d\lambda}$$

Not: $X_\lambda(\lambda)$ fonksiyonu özel bir dalga boyu değil de geniş bir dalga boyu aralığı ile ilgili ise, tayfsal dağılım terimi yeğlenmelidir.

CIE 845-01-17

Fr. densité spectrale; répartition spectrale

Ing. spectral concentration; spectral distribution

Alm. spektrale Dichte; spektrale Verteilung

710 tayfsal yutuculuk

bkz. tayfsal soğuruculuk

711 tek kıvrımlı tel

Tek kıvrımlı olarak oluşturulmuş tel.

CIE 845-08-04

Fr. filament à simple boudinage; filament spirale

Ing. single-coil filament

Alm. Einfachwendel; Wendel

712 tekdüze noktasal kaynak

bkz. noktasal kaynak ile ilgili Not

713 tekdüze türsel uzay; üniform tür uzayı

Algılanmış renk ayırım eşikleri ya da eşik ötesi aralıkları ile tür uzayı uzaklıklarının birbirine yakın olduğu tür uzayı.

CIE 845-03-51

Fr. espace chromatique uniforme

Ing. uniform colour space

Alm. gleichförmiger Farbenraum

714 tekdüze türsellik diyagramı

Koordinatların, tüm diyagramda, eşit uzaklıkların, olabildiğince yakınlıkla, aynı ışıklılıktaki renk uyarıları için eşit renk ayırdetme aşamalarını tanımladığı iki boyutlu diyagram.

CIE 845-03-52

Fr. diagramme de chromaticité uniforme

Ing. uniform-chromaticity-scale diagram; UCS diagram

Alm. gleichförmige Farbtafel; UCS-Farbtafel

715 tekrenkçillik

Kırmızı, yeşil, mavi renklere duyarlı üç tür koniden iki türün çalışmaması sonucu renk değil, yalnızca ışıklılıkları algılama durumu; renk körlüğü (*daltonizm*).

bkz. renk görme sapaklıkları

CIE -

Fr. achromatopsie

Ing. monochromatism

Alm. Achromatopsie

716 tektürsel ışıklılık sıcaklığı (belirlenmiş dalga boyu için ısısal bir ışıyıcının)

Belirlenmiş dalga boyu için, söz konusu ısılışıyıcı ile aynı erkesel ışıklılık tayf yoğunluğu olan Planck ışıyıcısı sıcaklığı.

CIE 845-04-13

Fr. température de luminance (monochromatique)

Ing. (monochromatic) radiance temperature

Alm. spektrale Strahlungstemperatur

717 tektürsel ışınım

Tek bir frekansla nitelenen ışınım. Uygulamada, çok ufak bir frekans bölgesine yayılmış olan ve bir frekansın bildirilmesi ile nitelenebilen ışınım da pratik olarak tektürsel ışınım denmektedir.

Not: Tektürsel bir ışınımı nitelemek için, boşlukta ya da hava içindeki dalga boyu da kullanılmaktadır.

CIE 845-01-07

Fr. radiation monochromatique; rayonnement monochromatique

Ing. monochromatic radiation

Alm. monochromatische Strahlung

718 tektürsel uyartı; tayfsal uyartı

Tektürsel bir ışınımdan oluşmuş uyartı.

CIE 845-03-08

Fr. stimulus monochromatique; stimulus spectral

Ing. monochromatic stimulus; spectral stimulus

Alm. spektraler Farbreiz

719 tel; filaman

Elektrik akımının geçmesi ile akkor duruma gelen, genellikle tungsten metalinden yapılmış, tel biçiminde iletken.

CIE 845-08-02

Fr. filament

Ing. filament

Alm. Leuchtdraht

720 titreme; ışık titremesi

Işıklılığının, ya da tayfsal dağılımın, zaman içinde dalgalanmasından doğan, görsel duyulanmanın durağan olmaması izlenimi.

CIE 845-02-49

Fr. papillotement

Ing. flicker

Alm. Flimmern

721 titremeli ışıkölçer

Gözlemcinin, karşılaştırılacak iki kaynak tarafından, renk ölçüştürmesi için erime frekansının üzerinde, parlıtlı ölçüştürmesi için erime frekansının altında seçilecek uygun bir frekansta, ya ardı ardına aydınlatılan tek bir yüzey bölümünü, ya da bir yüzeyin birbirine bitişik ve bir biri, bir öteki aydınlatılan iki bölümünü gördüğü, görsel ışıkölçer.

CIE 845-05-19

Fr. photomètre à papillotement

Ing. flicker photometer

Alm. Flimmerphotometer

722 toplam akı (bir kaynağın)

4π steradyanlık katı açı için, kaynağın toplam akısı.

CIE 845-09-33

Fr. flux total

Ing. total flux

Alm. Gesamtlichtstrom

723 toplam (algılanmış) renk çarpıklığı

Işıklıyıcı için algılanmış renk çarpıklığı ile uyma ile renk çarpıklığı bileşimi.

CIE 845-02-69

Fr. distorsion totale de couleur (perçue)

Ing. resultant (perceived) colour shift

Alm. Farbverschiebung

724 toplam bulanıklık çarpanı (Linke'ye göre) [T]

Güneş tayfının tamamı için, gerçek bir atmosferin düşey optik kalınlığının, temiz ve kuru atmosferin (*Rayleigh atmosferi*) düşey optik kalınlığına oranını gösteren çarpan.

CIE 845-09-87

Fr. facteur total de trouble

Ing. total turbidity factor

Alm. Trübungs faktor

725 toplam geçirme çarpanı (erkede) (bir camın)

bkz. güneş çarpanı

726 toplam güneş ışınımı

Güneşin dolaysız ışınımı ve göğün yayınık ışınımının toplamı.

CIE 845-09-81

Fr. rayonnement solaire global

Ing. global solar radiation

Alm. Globalstrahlung

727 toplam (ışıksal) aydınlık; (toplam) günışığı aydınlığı (E_g)

Yerde, yatay bir yüzey üzerinde günışığının oluşturduğu ışıksal aydınlık.

CIE 845-09-89

Fr. éclairement (lumineux) global

Ing. global illuminance

Alm. Globalbeleuchtungsstärke

728 toplam renkölçümsel çarpıklaşma

Işıklıyıcı için renkölçümsel çarpıklaşma ile uymada renkölçümsel çarpıklaşmanın vektörsel toplamı.

CIE 845-02-66

Fr. distorsion colorimétrique totale

Ing. resultant colorimetric shift

Alm. farbmetrische Verschiebung

729 toplamsal renk karışımı

bkz. renk uyartıları toplamsal karışımı

730 toplamık akı (bir katı açı için, bir kaynağın)

Çalışma koşullarında, ışık kaynağı tarafından, bir katı açıyı gören ve ekseni düşey olan, aşağıya bakan bir dönел koni içine yayımlanan akı.

CIE 845-09-31

Fr. flux cumulé

Ing. cumulative flux

Alm. kumulierter Zonenlichtstrom

731 toplayıcı tavan ışıklığı

Genellikle tavana gömülü olan ve ışığı aşağıya doğru toplayan ufak ışıklık.

CIE 845-10-15

Fr. plafonnier intensif; spot de plafond

Ing. downlight

Alm. -

732 troland [Td]

Bir ışık uyarısınca, retina üzerinde oluşturulan aydınlık düzeyi ile orantılı bir büyüklüğü anlatmak için kullanılan birim. Göz, ışıklılığı düzgün yayılmış bir yüzeye baktığında, troland sayısı, doğal ya da yapay gözbebeğinin milimetre kare (mm^2) cinsinden alanının, yüzeyin kandela bölü metre kare cinsinden ışıklılığı ile çarpımı sonucu elde edilen sayıya eşittir: gözbebeği alanı (mm^2) $\times$ ışıklılık (cd/m^2).

Not: Retina üzerindeki gerçek aydınlığın hesabında, ışığın yansımalarını, yayınmasını, soğurulmasını ve söz konusu gözün boyutlarını ve Stiles-Crawford etkisini de dikkate almak gerekir.

CIE 845-02-16

Fr. troland

Ing. troland

Alm. Troland

733 tungsten şeritli lamba

Işık kaynağı tungstenden bir şerit ile oluşturulmuş akkor lamba.

Not: Bu tip lamba özellikle tayfsal ışınımölçmede ve yüksek ısı ölçümünde ölçün olarak kullanılır.

CIE 845-07-47

Fr. lampe à ruban de tungstène

Ing. tungsten ribbon lamp; strip lamp (USA)

Alm. Wolframband-Lampe

734 tungsten telli lamba

Işık kaynağı tungsten tel olan akkor lamba.

CIE 845-07-07

Fr. lampe à filament de tungstène

Ing. tungsten filament lamp

Alm. Wolframdrahtlampe

735 tümler dalga boyu (bir renk uyarısının) (λ_c)

Söz konusu renk uyarısına, uygun oranlarda toplamsal olarak karıştırıldığında, belirlenmiş türsüz renk uyarısını veren tektürsel uyarının dalga boyu.

CIE 845-03-45

Fr. longueur d'onde complémentaires

Ing. complementary wavelength

Alm. kompensative Wellenlänge

736 tümler renk uyartıları

Eğer iki renk uyartısının uygun oranlarda toplamsal karışımı ile belirlenmiş türsüz bir renk uyartısının üçtürsel bileşenleri elde edilebiliyorsa, bu iki renk uyartısı tümlerdir.

CIE 845-03-09

Fr. stimulus de couleur complémentaires

Ing. complementary colour stimuli

Alm. komplementäre Farbreize

737 tümler renkler (eski terim)

Uygun oranda karışımları bir belirli renksiz ışık veren renkli iki ışığın renkleri.

CIE -

Fr. couleur complémentaires

Ing. additive complementary colours

Alm. Kompensationsfarbe; kompensative Farbe

738 tür uzayı

Türlerin, uzayda, genellikle üç boyutlu olarak, geometrik anlatımı.

CIE 845-03-25

Fr. espace chromatique

Ing. colour space

Alm. Farbenraum

739 türsel doymuşluk; türsellik düzeyi

Bir yüzey renginin, türsel doymuşluğunun az ya da çok olduğunu anlatan görsel duyulanma verisi.

Not: Türsel doymuşluğu verilmiş bir renk uyartısı için, birlikte algılanmış renk durumunda ve verilmiş bir ışıklılık çarpanında, eğer bu ışıklılık yükselir ise, rengin türsellik düzeyi de yükselir. Eğer parıltı değeri çok yüksek ise bu paralel yükseliş gerçekleşmez.

CIE 845-02-40

Fr. chromie; niveau de coloration

Ing. chromaticness; colour fullness

Alm. -

740 türsel renk uyartısı

Var olan uyma koşullarında, algılanmış türsel bir renge neden olan uyartı.

Not: Nesne-renklerin renkölçümü için, aralıkları sıfırdan yukarı olan uyartılar genellikle türsel renk uyartısı sayılır.

CIE 845-03-07

Fr. stimulus chromatique

Ing. chromatic stimulus

Alm. bunter Farbreiz

741 türsel uyma

Bağıl tayfsal dağılım ayrımları etkisinin baskın olduğu uyartı etkileri ile oluşan uyma.

CIE 845-02-08

Fr. adaptation chromatique

Ing. chromatic adaptation

Alm. Farbumstimmung

742 türsellik

Bir renk uyartısının üçtürsel koordinatları ile tanımlanmış, ya da baskın dalga boyu (ya da tümüleri) ve arılığının toplamı ile tanımlanmış renk uyartı verisi.

CIE 845-03-34

Fr. chromaticité

Ing. chromaticity

Alm. Farbart

743 türsellik diyagramı

Renk uyartılarının türselliğini gösteren ve üçtürsel koordinatları ile tanımlanmış olan noktaların düzlem diyagramı.

CIE 845-03-35

Fr. diagramme de chromaticité

Ing. chromaticity diagram

Alm. Farbtafel

744 türsüz algılanmış renk

1- Algısal anlamda: Türü olmayan algılanmış renk. Bu renkler için beyaz, gri, siyah ve eğer saydam nesnelere söz konusu ise, renksiz deyimleri günlük konuşmada kullanılır.

2- Psikofizik anlamda: bkz. Türsüz renk uyartısı.

CIE 845-02-26

Fr. couleur (perçue) achromatique

Ing. achromatic (perceived) colour

Alm. unbunte Farbe

745 türsüz renk uyartısı

Var olan uyma koşullarında, algılanmış türsüz bir renge neden olan uyartı.

Not: Nesne-renklerin renkölçmelerinde, tam yansıtıcı ya da tam geçirici yayındırıcıların rengi, kaynağı açıkça yüksek türsellikli görünenler dışında, tüm ışıklayıcılar için türsüz uyartı olarak kabul edilirler.

CIE 845-03-06

Fr. stimulus achromatique

Ing. achromatic stimulus

Alm. unbunter Farbreiz

U

746 Ulbircht küresi

İç yüzeyi, olabildiğince az seçici ve yayınık yansıma yapan içi boş küre.

Not: Ulbricht küresi çoğu zaman bir ışıkölçer ya da ışınımölçer ile birlikte kullanılır.

CIE 845-05-24

Fr. sphère d'Ulbricht; sphère intégrante

Ing. integrating sphere; Ulbricht sphere

Alm. Ulbrichtsche Kugel

747 uyarıcılık

bkz. fotonsal uyarıcılık; ışıksal uyarıcılık; ışınımsal uyarıcılık

748 uyarma

Atomların, moleküllerin ya da iyonların erkesel düzeylerini daha yüksek erkesel düzeylere çıkarma.

CIE 845-04-17

Fr. excitation

Ing. excitation

Alm. Anregung

749 uyarma tayfı (yayımlanan ışınının dalga boyu λ olan, belirlenmiş bir tektürel bileşeni için)

Gelen, ve aynı uyarma gücünde olan tektürel ışınının dalga boyu fonksiyonunda, bir ışıksal ışılışıyan özdek tarafından yayımlanmış, belirli yayım dalga boyu λ daki, erkesel ya da fotonsal akınının tayfsal yoğunluğu.

CIE 845-04-33

Fr. spectre d'excitation

Ing. excitation spectrum

Alm. Anregungsspektrum

750 uyartı aralığı [P_e]

CIE 1931 ya da 1964 renkölçümsel referans dizgelerinin türsellik diyagramında, aynı doğru üzerinde ölçülmüş NC ve ND uzunluklarının NC/ND oranı ile tanımlanmış büyüklük. Burada C, söz konusu renk uyartısını gösteren nokta, N ise, belirlenmiş türsüz uyartıyı gösteren noktadır. D ise, söz konusu renk uyartısının tayfsal geometrik yer üzerindeki dalga boyunu gösteren noktadır. Bu tanım aşağıdaki eşitliklere götürür:

$$p_e = \frac{y - y_n}{y_d - y_n} \quad \text{ya da} \quad p_e = \frac{x - x_n}{x_d - x_n}$$

Burada, (x,y) , (x_n,y_n) , (x_d,y_d) sırası ile C,N ve D noktalarının üçrenksel koordinatlarıdır.

- Not: 1- Purpura uyarıları için bkz: aralık altındaki 1. not.
2- x ve y anlatımları eşdeğerdir. Fakat, paydada en yüksek değeri veren, daha yüksek bir duyarlılık sağlar.
3- Uyarı aralığı p_e ile renkölçümsel aralık p_c arasında $p_e = p_c \cdot y/y_d$ ilişkisi vardır.

CIE 845-03-48

Fr. pureté d'excitation

Ing. excitation purity

Alm. spektraler Farbanteil

751 uyma

Değişik ışıklılıklar, değişik tayfsal dağılımlar ve değişik açısal genişlikler ile ilgili uyarıların etkisinde kalan bir görsel sistemin durum değiştirme süreci.

Not: Işığa ve karanlığa uymadan sözedilir. Uyarıların ışıklılıkları metrekarede en az bir kaç kandela olduğunda ışığa uyma ve uyarıların ışıklılıkları metrekarede bir kaç yüzde bir kandela olduğunda da karanlığa uyma söz konusu olur.

CIE 845-02-07

Fr. adaptation

Ing. adaptation

Alm. Adaptation

752 uymada (algılanmış) renk çarpıklaşması

Yalnızca, türsel uymadaki değişimin etkisi ile, bir nesnenin algılanmış rengindeki değişim.

CIE 845-02-68

Fr. distorsion de couleur (perçue) pour l'adaptation

Ing. adaptive (perceived) colour shift

Alm. Farbwandlung

753 uymada renkölçümsel çarpıklaşma

Türsel uymadaki değişimle ilgili matematik ayarlama.

CIE 845-02-65

Fr. distorsion colorimétrique pour l'adaptation

Ing. adaptive colorimetric shift

Alm. Farbumstimmungs-Adaptation

754 uyum

Verilmiş bir uzaklıkta bulunan bir nesnenin görüntüsünün, retinanın üzerinde netleşmesini sağlamak üzere, göz merceğinin, yakınsaklığını ayarlaması.

CIE 845-02-44

Fr. accommodation

Ing. accomodation

Alm. Akkomodation

755 uzun yay lambası

Elektrotlar arası uzaklığı fazla olan, genellikle yüksek basınçlı yay lambası. Bu lambada yay, içine kapatılmış olduğu tüp alanınca durağanlaştırılır.

CIE 845-07-35

Fr. lampe à arc long

Ing. long-arc lamp

Alm. Langbogenlampe

Ü

---

756 üçrenkçillik

Kırmızı, yeşil, mavi renklere duyarlı üç tür koninin de düzgülü (*normal*) bir biçimde çalışır olması durumu.

bkz. çiftrenkçillik; tekrenkçillik

CIE -

Fr. trichromatisme

Ing. trichromatism

Alm. Trichromasie

757 üçtürsel bileşenler (bir renk uyartısının)

Verilmiş bir üçtürsel dizgede söz konusu renk uyartısı ile aynı uyartıyı oluşturabilmek için gerekli olan, üç referans ışık uyartısının nicelikleri.

Not: CIE nin renkölçümsel referans dizgesinde, üçtürsel bileşenler X, Y, Z ve X_{10}, Y_{10}, Z_{10} simgeleri ile gösterilir.

CIE 845-03-22

Fr. composants trichromatiques (d'un stimulus de couleur)

Ing. tristimulus values (of a colour stimulus)

Alm. Farbwerte (einer Farbvalenz)

758 üçtürsel dizge

Renklerin, uygun bir biçimde seçilmiş üç referans renk uyartısının toplamsal karışımları ile eşitlenmesi üzerine kurulmuş olan, renk uyartılarının üçtürsel bileşenler ile belirlenmesi dizgesi.

CIE 845-03-20

Fr. système trichromatique

Ing. trichromatic system

Alm. trichromatisches System

759 üçtürsel koordinatlar

Üçtürsel bileşenlerden her birinin, üçünün toplamına oranı.

Not: 1- Üçtürsel üç koordinatın toplamı 1 e eşit olduğundan, bunlardan ikisinin bilinmesi bir türselliği belirlemek için yeterlidir.

2- CIE nin renkölçümsel referans dizgesinde, üçtürsel koordinatlar x , y , z ve x_{10} , y_{10} , z_{10} simgeleri ile verilir.

CIE 845-03-33

Fr. *coordonnées trichromatiques*

Ing. *chromaticity coordinates*

Alm. *Farbwertanteile*

760 üçüncü görmezlik

Mavi rengi görmeme ile ıralanan çiftrenkçillik.

bkz. birinci görmezlik; ikinci görmezlik

CIE -

Fr. *tritanopie*

Ing. *tritanopia*

Alm. *Tritanopie*

761 üçüncü sapaklık

Mavi renge duyarlılığın azlığı ile ıralanan sapak üçrenkçillik.

bkz. birinci sapaklık; ikinci sapaklık

CIE -

Fr. *tritanomalie*

Ing. *tritanomalous vision*

Alm. *Tritanomalie*

762 üçüzlü akı (bir kaynağın)

Bir kaynağın döşeminin dolaysız oran hesaplarında kullanılan ve kaynağın aşağı doğru, $\pi/2$, π , ve $3\pi/2$ steradyanlık katı açılardaki toplanık akı oranları değerleri topluluğu.

CIE 845-09-37

Fr. *triplet de flux (d'une source)*

Ing. *flux triplet (of a source)*

Alm. *... (einer Lichtquelle)*

763 üniform tür uzayı

bkz. tekdüze türsel uzay

764 üst (yarı küresel) akı (bir kaynağın)

Toplam akıdan, alt yarı küresel akı çıkarılarak elde edilen akı.

CIE 845-09-35

Fr. flux (hémisphérique) supérieur

Ing. upward flux

Alm. oberer halbräumlicher Lichtstrom

V

---

765 verim

bkz. erkesel verim; ışık ışılişyan erkesel verim; ışıksal ışılişıma kuantasal verimi; kuantasal verim; optik geriverim; standart alt geriverim; standart geriverim

766 vidalı dip

Uluslararası uzlaşmaya göre, E harfi ile gösterilen vida gibi bir gömleği olan ve duya vidalanır gibi takılan dip.

CIE 845-08-16

Fr. culot à vis

Ing. screw cap; screw base (USA)

Alm. Schraubsockel; Gewindesockel

767 von Kries'in geçerlilik yasası

Belli bir uyma koşulları topluluğunda kurulmuş olan renk uyartıları eşitliğinin, öteki tüm koşullar topluluğunda da kalıcı olduğunu bildiren ampirik yasa.

Not: von Kries'in geçerlilik yasası tüm koşullarda uygulanamaz.

CIE 845-03-18

Fr. loi de persistance (de von Kries)

Ing. (von Kries') persistence law

Alm. Persistenzsatz (nach von Kries)

W

---

768 Wien'in ışı nım yasası; Wien yasası

λT nin 0,002 m·K dan daha küçük değ erleri için, binde birden daha iyi bir yaklaşımı veren, Planck yasasının yaklaşık biçimi.

CIE 845-04-06

Fr. loi (du rayonnement) de Wien

Ing. Wien's law (of radiation)

Alm. Wiensches Strahlungsgesetz

769 Wood ışığı lambası

bkz. kara ışık lambası

X

---

770 X ışı nımıyla ışı lış ıma

bkz. Radyoışı lış ıma

Y

771 yanıt

bkz. çıkış büyüklüğü

772 yanıt süresi (bir alıcının)

Alıcının çıkış büyüklüğü değişiminin, durağan bir uyarının birden bire değişmesinden sonra, son değerinin belirlenmiş bir yüzdesine ulaşması için geçmesi gerekli olan süre.

CIE 845-05-58

Fr. temps de réponse (d'un récepteur)

Ing. response time (of a detector)

Alm. Ansprechzeit (eines Empfängers)

773 yanma gerilimi; lamba gerilimi (boşalmalı bir lambanın)

Durağan rejimde çalışan lambanın elektrotları arasındaki elektriksel gerilim. Bu gerilim, değişken akım durumunda efektif değer olarak verilir.

CIE 845-07-68

Fr. tension fonctionnement (d'une lampe à décharge)

Ing. lamp voltage (of a discharge lamp)

Alm. Brennspannung (einer Entladungslampe)

774 yansıma

Bir ışınının, üçtürsel bileşenlerinin frekansı değişmeksizin, bir yüzey ya da bir ortam tarafından geri yollanması olayı.

Not: 1- Bir ortama düşen ışınının bir bölümü, bu ortamın yüzeyinden yansır. Buna "yüzeyde yansıma" denir. Öteki bölümü, ortamın içinde geri yayındırılabilir. Buna "hacimde yansıma" denir.

2- Frekansın değişmez kalması koşulu, ışığın yansıdığı yüzeyin devingen olmasından ötürü bir Doppler etkisinin bulunmaması durumu için geçerlidir.

3- Tanımda verildiği gibi, olayı bildiren terim "yansıma"dır. Bu olaya neden olan yüzey ya da ortamın yaptığı iş ise "yansıtma"dır. Örneğin, yansıma çarpanı değil, doğru terim "yansıtma çarpanı"dır. Çünkü bu çarpan yansıtıcı nesne özelliğine bağlı olup onunla değişir.

bkz. çoklu yansıma; düzgün yansıma; izotrop yayınlık yansıma; karışık yansıma; puslu

CIE 845-04-42

Fr. réflexion

Ing. reflection

Alm. Reflexion

775 yansıma ile tam yayındırıcı

Yansıma çarpanı 1 olan izotrop düşüncel yayındırıcı.

CIE 845-04-54

Fr. diffuser parfait par reflexion

Ing. perfect reflecting diffuser

Alm. vollkommen mattweisses Medium bei Reflexion

776 yansımaölçer

Yansıma ile ilgili büyüklükleri ölçmeye yarayan aygıt.

CIE 845-05-26

Fr. réflectomètre

Ing. reflectometer

Alm. Reflektometer

777 yansımaölçümsel değer [R']

Özel bir yansımaölçer aracılığı ile ölçülen değer.

Not: Ölçülen yansımaölçümsel değer, yansımaölçerin geometrik özelliklerine, ışıklayıcıya, alıcının tayfsal duyarlılığına, kullanılıyorsa süzgeçlerin etkisine, ve kullanılan referans ölçününe bağlı olduğundan, kullanılan yansımaölçer ayrıntılı bir biçimde belirtilmelidir.

CIE 845-04-72

Fr. valeur réflectométriques

Ing. reflectometer value

Alm. Reflektometerwert

778 yansımayla kamaşma

Özellikle bakılan nesne ile aynı, ya da yakın doğrultuda, yansıma ile oluşan görüntülerde söz konusu olan, yansımalarla ortaya çıkan kamaşma.

CIE 845-02-54

Fr. éblouissement par réflexion

Ing. glare by reflection

Alm. Reflexblendung

779 yansımış (toplam) güneş ışınımı

Toplam güneş ışınımının, yerden ve bu ışınımı alan tüm yüzeylerden yansıması ile oluşan ışınım.

CIE 845-09-85

Fr. rayonnement solaire (global) réfléchi

Ing. reflected (global) solar radiation

Alm. reflektierte Globalstrahlung

780 yansıtıcı

Yansıma olayını kullanarak, bir ışık kaynağının ışık akısının uzaysal dağılımını değiştirmeye yarayan nesne ya da düzen.

CIE 845-10-33

Fr. réflecteur

Ing. reflector

Alm. Reflektor

781 yansıtıcı ampul

Işık yayımının, kimi ayrıcalıklı doğrultularda güçlenmesine yarayan içten ya da dıştan yansıtıcı bir katmanla bir bölümü kaplanmış ampul.

Not: Bu tür katmanlar, kimi ışınım ve özellikle kızılaltı ışınım için saydam olabilir.

CIE 845-08-11

Fr. ampoule réfléchissante

Ing. reflectorized bulb

Alm. verspiegelter Kolben

782 yansıtıcı lamba

Işığı yöneltmek üzere, ampulüne özel bir biçim verilmiş ve bir bölümü yansıtıcı bir katmanla kaplanmış ampulü olan lamba.

CIE 845-07-37

Fr. lampe à réflecteur

Ing. reflector lamp

Alm. Reflektorlampe

783 yansıtıcı projektör

bkz. aynalı projektör

784 yansıtıcılık (bir özdeğin, bir maddenin) (ρ_{∞})

Bir özdek katmanının yansıtma çarpanı. Bu katmanın kalınlığının değişmesi ile yansıtma çarpanının değişmemesi bu kavramın temel özelliğidir.

CIE 845-04-86

Fr. réflectivité (d'un matériau)

Ing. reflectivity (of a material)

Alm. Eigenreflexionsgrad (eines Materials)

785 yansıtıcılık çarpanı [R] (bir yüzey parçasında, tepesi bu parçada olan verilmiş bir koni içine girmiş yansımış ışınım bölümü için ve geometrik dağılışı, kutuplanışı ve tayfsal bileşimi verilmiş, gelen bir ışınım için)

Verilmiş bir koni ile sınırlı doğrultularda yansımış erkesel ya da ışıksal akının, bir tam yansıtıcının, ışınımlanma ya da aydınlanma sonucu, aynı doğrultulara yansıttığı akıya oranını gösteren çarpan.

Not: 1- Eğer kaynağın yansımış görüntüsü, verilmiş koni içinde bulunuyorsa, küçük bir katı açı ile ışınımlanmış ya da aydınlanmış düzgün yansıma yapan yüzeyler için, yansıtıcılık çarpanı 1 den çok daha büyük olabilir.

2- Koninin katı açısının 2π steradyana yaklaşması durumunda, yansıtıcılık çarpanı, aynı ışınımlanma ya da aydınlanma koşulları için, yansıtma çarpanına yaklaşır.

3- Koninin katı açısının sıfır steradyana yaklaşması durumunda, yansıtıcılık çarpanı, aynı ışınımlanma koşulları için, erkesel ya da ışıksal ışıklılık çarpanına yaklaşır.

CIE 845-04-64

Fr. -

Ing. reflectance factor

Alm. Reflexionsfaktor

786 yansıtıcılık yoğunluğu

bkz. optik yansıtıcılık yoğunluğu

787 yansıtıcılık yoğunluk çarpanı

bkz. optik yansıtıcılık yoğunluk çarpanı

788 yansıtma

bkz. yansıma ile ilgili 3. Not

789 yansıtma çarpanı (geometrik dağılışı, kutuplanışı ve tayfsal bileşimi verilmiş, gelen bir ışınım için) (ρ)

Verilmiş koşullarda, yansımış erkesel ya da ışıksal akının, gelen akıya oranını gösteren çarpan.

Not: Yansıtma çarpanı, yayınık yansıtma çarpanı ile düzgün yansıtma çarpanının toplamına eşittir.

bkz. yansıma ile ilgili 3. Not

CIE 845-04-58

Fr. facteur de réflexion

Ing. reflectance

Alm. Reflexionsgrad

790 yapay oluşturulmuş aktiniksel etki

Denetimli koşullarda, optik ışınım larca oluşturulmuş kimyasal değişim.

Not: Örnek olarak, zaman içinde programlanmış aydınlatma ile bitkilerin gelişmesinin etkilenmesi, daha fazla yumurta elde etmek için kümeslerin aydınlatılması, özel lambalarla otama çalışmaları verilebilir.

CIE 845-06-07

Fr. effet actinique produit artificiellement

Ing. artificially induced actinic effect

Alm. künstlich erzeugter aktinischer Effekt

791 yararlı akı

Ölçme yüzeyine düşen ışık akısı.

CIE -

Fr. flux utile

Ing. utilized flux

Alm. Nutzlichtstrom

792 yararlı düzlem; çalışma düzlemi

Üzerinde genellikle herhangi bir çalışma yapılan bir düzlemden oluşmuş referans yüzeyi.

Not: İç aydınlatmada, tersine bir belirleme yoksa, bu düzlem, döşemeden 85 cm yüksekte ve duvarlarla sınırlanmış yatay düzlemdir. Düzlemin döşemeden yüksekliği Rusya'da 80 cm, Amerika Birleşik Devletlerinde 76 cm olarak alınır.

CIE 845-09-50

Fr. plan utile; plan de travail

Ing. work plane; working plane

Alm. Nutzebene

793 yararlılık (bir referans yüzeyi için, bir döşemin) [U]

Referans yüzeyine düşen ışık akısının, aydınlatma döşeminin ışıklıklarının toplam akısına oranı.

CIE 845-09-53

Fr. utilance

Ing. utilance

Alm. Raumwirkungsgrad

794 yardım aydınlatması

Elektrik kesilmesi sonucu normal aydınlatmanın aksaması durumunda kullanılmak üzere öngörölmüş aydınlatma.

CIE 845-09-10

Fr. éclairage de secours

Ing. emergency lighting

Alm. Notbeleuchtung

795 yarı değer açısı (geçme ya da yansıma ile yayıcı bir yüzey için) (γ)

Yüzeye dik gelen bir ışıkla aydınlanmış yüzey için, yüzeyin yayındırdığı ışığın oluşturduğu ışıklılığın, yüzeye dik doğrultudaki ışıklılık değerinin yarısına eşit olduğu doğrultunun, yüzeyin normali ile yaptığı açı.

Not: Yüzeyin yayındırma durumunu belirtmek için, çok yayındırıcı yüzeylerde yayındırma çarpanının, az yayındırıcı yüzeylerde yarı değer açısının verilmesi önerilmektedir.

CIE 845-04-90

Fr. angle de demi-valeur

Ing. half-value angle

Alm. Halbwertswinkel

796 yarı dolaylı aydınlatma

Işık yeğniliği dağılımı, yayımlanan ışık akısının %10~40 oranı, sınırsız varsayılan yararlı düzleme düşecek biçimde olan ışıklıklar ile yapılan aydınlatma.

CIE 845-09-17

Fr. éclairage semi-indirect

Ing. semi-indirect lighting

Alm. vorwiegend indirekte Beleuchtung

797 yarı dolaysız aydınlatma

Işık yeğniliği dağılımı, yayımlanan ışık akısının %60~90 oranı, sınırsız varsayılan yararlı düzleme düşecek biçimde olan ışıklıklar ile yapılan aydınlatma.

CIE 845-09-15

Fr. éclairage semi-direct

Ing. semi-direct lighting

Alm. vorwiegend direkte Beleuchtung

798 yarı küresel yayımlayıcılık (bir ısısal ışıyıcının) (ϵ , a_h)

Bir ışıyıcının erkesel uyarıcılığının, aynı sıcaklıktaki Planck ışıyıcısınıninkine oranı.

CIE 845-04-09

Fr. émissivité (hémisphérique) (d'une radiateur thermique)

Ing. (hemispherical) emissivity (of a thermal radiator)

Alm. halbräumlicher Emissionsgrad (eines Temperaturstrahlers)

799 yarı yayınık geçme

bkz. karışık geçme

800 yarı yayınık yansıma

bkz. karışık yansıma

801 yarıiletken durultucu; elektronik balast

Doğru ya da değişken akımla beslenen ve bir ya da birçok boşalmalı lambanın değişken akımda çalışmasını sağlayan, yarıiletken parçaları ve stabilizatör elementleri içeren birim.

CIE 845-08-35

Fr. ballast à semiconducteurs

Ing. semiconductor ballast

Alm. Halbleiter-Vorschaltgerät

802 yatay pencere

bkz. çatı penceresi

803 yay boşalması (gazda ya da buharda)

İşlişiyen bir boşalmada oluşana göre, zayıf bir katot sal düşüş ile nitelenen elektriksel boşalma.

CIE 845-07-16

Fr. décharge en arc (dans un gaz ou dans une vapeur)

Ing. arc discharge; electric arc (in a gas or in a vapour)

Alm. Bogenentladung (in einem Gas)

804 yay lambası

İşığın, bir yay boşalması ve/veya elektrotlar ile yayımlandığı boşalmalı lamba.

CIE 845-07-33

Fr. lampe à arc

Ing. arc lamp

Alm. Bogenlampe

805 yayıcı

Bir kaynağın ışıksal akısının uzaysal dağılımını, esas olarak yayınma olayını kullanarak değiştirmeye yarayan nesne.

CIE 845-10-34

Fr. diffuseur

Ing. diffuser

Alm. Diffusor; lichtstreuender Körper

806 yayım (ışınım yayımı)

İşiyen erke bırakma olayı.

CIE 845-04-01

Fr. émission (de rayonnement)

Ing. emission (of radiation)

Alm. Emission (von Strahlung)

807 yayım tayfı (ışılışmanın)

Belirlenmiş bir uyarma için ışılişyan bir özdeğin yayımladığı ışınımın tayfsal dağılımı.

CIE 845-04-34

Fr. spectre d'émission (de luminescence)

Ing. (luminescence) emission spectrum

Alm. (Lumineszenz-) Emissionsspektrum

808 yayımlatıcı (özdek)

Metal bir elektrot üzerine, elektron yayımını yoğunlaştırmak için uygulanmış özdek.

CIE 845-08-29

Fr. matière émissive

Ing. emissive material

Alm. Emitter (material)

809 yayımlayıcılık

bkz. doğrultusal yayımlayıcılık; yarı küresel yayımlayıcılık

810 yayındırıcı

Işınımın uzaysal dağılımını, esas olarak yayınma olayını kullanarak değiştirmeye yarayan düzen.

Not: Yayındırıcının yansıttığı ve geçirdiği ışınımın tümü düzgün geçme ve düzgün yansıma olmaksızın yayılmışsa, bu tür yayındırıcıya, geçme ya da yansıma izotrop olsa da olmasa da, “tam yayındırıcı” denir.

CIE 845-04-53

Fr. diffuseur

Ing. diffuser

Alm. Diffusor

811 yayındırma

bkz. yayınma ile ilgili 2. Not

812 yayınık aydınlatma

Yararlı düzleme düşen ya da bir nesneyi aydınlatan ışığın, ayrıcalıklı bir doğrultudan gelmediği aydınlatma.

CIE 845-09-20

Fr. éclairage diffusé

Ing. diffused lighting

Alm. diffuse Beleuchtung; gestreute Beleuchtung

813 yayınlık geçirme çarpanı (τ_d)

Geçen toplam akının, yayınarak geçen bölümünün, gelen akıya oranını gösteren çarpan.

Not: 1- Yayınlık geçirme çarpanı ile düzgün geçirme çarpanının toplamı geçirme çarpanına eşittir.

2- Yayınlık geçirme çarpanı ve düzgün geçirme çarpanı ölçmelerinin sonuçları kullanılan teknik ve aygıtlara bağlıdır.

bkz. geçme ile ilgili Not

CIE 845-04-63

Fr. *facteur de transmission diffuse*

Ing. *diffuse transmittance*

Alm. *Grad der gestreuten Transmission*

814 yayınlık geçme

İçinde, düzgün geçmenin büyük ölçekte bulunmadığı, geçme ile yayınma.

CIE 845-04-48

Fr. *transmission diffuse*

Ing. *diffuse transmission*

Alm. *gestreute Transmission; diffuse Transmission*

815 yayınlık gök ışınımı

Güneş ışınımının, havanın molekülleri, bulutlar ve havada asılı duran parçacıklar tarafından yayındırıldıktan sonra yeryüzüne inen yayınlık bölümü.

CIE 845-09-80

Fr. *rayonnement diffus du ciel*

Ing. *diffuse sky radiation*

Alm. *diffuse Himmelsstrahlung*

816 yayınlık yansıma

İçinde, düzgün yansımanın büyük ölçekte bulunmadığı, yansıma ile yayınma.

CIE 845-04-47

Fr. *réflexion diffuse*

Ing. *diffuse reflection*

Alm. *gestreute Reflexion, diffuse Reflexion*

817 yayınik yansıtma çarpanı (ρ_d)

Yansıyan toplam akının, yayınarak yansıyan bölümünün, gelen akiya oranını gösteren çarpan.

- Not: 1- Yayınik yansıtma çarpanı ile düzgün yansıtma çarpanının toplamı yansıtma çarpanına eşittir.
2- Yayınik yansıtma çarpanı ve düzgün yansıtma çarpanı ölçmelerinin sonuçları, kullanılan ölçme teknik ve aygıtına bağlıdır.

bkz. yansıma ile ilgili 3. Not

CIE 845-04-62

Fr. *facteur de réflexion diffuse*

Ing. *diffuse reflectance*

Alm. *Grad der gestreuten Reflexion*

818 yayınma

Bir ışınım demetinin uzaysal dağılımının, bir yüzey ya da bir ortam tarafından, tektürsel bileşenlerinin frekanslarında bir değişim olmaksızın, pek çok doğrultuya saptırılması olayı.

- Not: 1- Yayınma özellikleri, gelen ışınımın dalga boyundan bağımsız ise, bu tür yayınmaya “seçmez yayınma”, yayınma özellikleri gelen ışınımın dalga boyuna bağlı ise, bu tür yayınmaya “seçer yayınma” denir.
2- Tanımda verildiği gibi, olayı bildiren terim “yayınma”dır. Bu olaya neden olan yüzey ya da ortamın yaptığı iş ise “yayındırma”dır.

CIE 845-04-44

Fr. *diffusion*

Ing. *diffusion; scattering*

Alm. *Streuung*

819 yayınma çarpanı (geçme ya da yansıma ile yayındırıcı bir yüzeyin) [σ]

Yüzeye dik gelen bir ışıkla aydınlanmış yüzeyin, normali ile 20 derece ve 70 derece açı yapan doğrultularda ölçülmüş ışıksal ışıklılık değerleri ortalamasının, yüzeyin normali ile 5 derece açı yapan doğrultuda ölçülmüş ışıksal ışıklılık değerine bölünmesi ile elde edilen çarpan.

- Not: 1- Yayınma çarpanı, izotrop yayıcılar için, geçme ya da yansıma çarpanları ne olursa olsun 1 e eşittir.
2- Yayınma çarpanının bu tanımı, yayındırma biçimi, normal kullarımdaki opal camlardan fazla uzaklaşmayan özdekler için geçerlidir.

bkz. yarı değer açısı ve ilgili Not

CIE 845-04-89

Fr. *facteur de diffusion*

Ing. *diffusion factor*

Alm. *Streuvermögen*

820 yayınma göstericisi (gelen belirli bir demet için)

Yansıtma ya da geçirme ile yayındırıcı bir ortamın bir yüzey parçacığının, (*bağlı*) erkesel ya da ışıksal yeğninliğinin, ya da (*bağlı*) erkesel ya da ışıksal ışıklılığının açısız dağılımının, uzayda, polar koordinatlı bir yüzey biçiminde gösterilmesi.

Not: 1- Gelen ışınımın, ince bir demet biçiminde olması durumunda, yayınma göstericisinin karteziyen koordinatlı olması daha uygundur. Eğer açısız dağılım dönele bakışımı ise, yüzeyin bir orta (*meridyen*) kesiti yeterli olur.

2- Kimi zaman, göstericiden, bir yüzey yerine, söz konusu yüzey parçacığının normalindeki bir düzlemin aynı biçimde elde edilmiş eğrisi anlaşılır.

CIE 845-04-91

Fr. *indiatrice de diffusion*

Ing. *indicatrix of diffusion; scattering indicatrix*

Alm. *Streuindikatritz*

821 yedek aydınlatma

Normal etkinlikleri büyük bir değişiklik olmadan yürütebilmek için öngörölmüş yardım aydınlatması.

CIE 845-09-13

Fr. *éclaiage de remplacement*

Ing. *stand-by lighting*

Alm. *Ersatzbeleuchtung*

822 yeğnlik

bkz. erkesel yeğnlik; fotonsal yeğnlik; ışık yeğnliği bakışımı dağılımı; ışık yeğnliği dönele dağılımı; ışık yeğnliği uzaysal dağılımı; ışıksal yeğnlik; ortalama küresel ışık yeğnliği

823 yer ışıklığı; taban ışıklığı

Yatay ya da düşey bir yüzey üzerine doğrudan doğruya tutturulmak üzere oluşturulmuş, tıkız (*kompakt*) ve korunmuş ışıklık.

CIE 845-10-16

Fr. *hublot*

Ing. *bulkhead luminaire*

Alm. *Bodenleuchte*

824 yer indisi; döşem indisi [K]

Kullanma çarpanı ve yararlılık hesaplarında kullanılan ve iç mekanın, yararlı düzlem ve ışıklıkların düzlemi ile ilgili geometrik özelliklerini veren sayı.

Not: 1- Tersine bir belirleme yoksa, yer indisi $K = a \cdot b / h \cdot (a + b)$ formülü ile verilir. Burda a ve b iç mekanın eni ve boyu, h yararlı düzlem ile ışıklıkların bulunduğu düzlem arasındaki uzaklıktır.

2- İngiltere’de aynı formül, h ışıklıkların tavana olan uzaklığı olarak kullanılır.

CIE 845-09-55

Fr. indice du local; indice d’installation

Ing. room index; installation index

Alm. Raum-Index

825 yoğunlukölçer

Geçme ya da yansıma ile optik yoğunlukları ölçmeye yarayan ışıkölçer.

CIE 845-05-27

Fr. densitomètre

Ing. densitometer

Alm. Densitometer

826 yumuşak yayıcı

Yumuşak (sınırları kesin olmayan) gölge oluşturacak derecede büyük boyutlu yayıcı ışıklık.

CIE 845-10-48

Fr. (appareil) diffuseur

Ing. softlight

Alm. -

827 yutma

bkz. soğurma

828 yutma çarpanı

bkz. soğurma çarpanı

829 yüksek basınçlı cıva buharlı lamba

Işığ, dolaylı ya da dolaysız olarak en çok cıva buharının ışınımı ile oluşmuş olan ve yanma durumunda, bölümsel (*kısmi*) buhar basıncı 100.000 paskal üzerinde bulunan yüksek yeğİnlikli boşalmalı lamba.

Not: Bu tür lambalar, saydam ampullü, flüorışıl özdek kaplı ampullü ve karışık ışıklı lambaları içerir. Flüorışıl özdek kaplı ampullü (*flüorışıl balonlu*) lambalarda ışığın bir bölümü cıva buharınca, bir bölümü de bu cıva buharı ışınımında bulunan morötesi ışınımca uyarılmış flüorışıl özdek tarafından üretilir.

CIE 845-07-20

Fr. lampe à (vapeur de) mercure à haute pression

Ing. high pressure mercury (vapour) lamp

Alm. Quecksilberdampf-Hochdrucklampe

830 yüksek basınçlı sodyum buharlı lamba

Işığ, başlıca sodyum buharının ışınımı ile üretilmiş olan ve bölümsel (*kısmi*) basıncı, yanma durumunda 10.000 paskal dolaylarında bulunan yüksek yeğİnlikli boşalmalı lamba.

Not: Bu lambanın ampulü saydam ya da yayıcı olabilir.

CIE 845-07-23

Fr. lampe à (vapeur de) sodium à haute pression

Ing. high pressure sodium (vapour) lamp

Alm. Natriumdampf-Hochdrucklampe

831 yüksek yeğİnlikli boşalmalı lamba

Boşalma tüpü yüzey yükü santimetre karesinde 3W üzerinde bulunan ve ışık üreten yayı, boşalma tüpünün ısısal etkisi ile durultulmuş, boşalmalı lamba.

Not: Bu tür lamba topluluğ, yüksek basınçlı cıva buharlı, yüksek basınçlı sodyum buharlı ve metal halojenürlü lambaları içerir.

CIE 845-07-19

Fr. lampe à décharge à haute intensité; lampe DHI

Ing. high intensity discharge lamp; HID lamp

Alm. Hochdruckentladungslampe; HID-Lampe

832 yüzey rengi

Işığın yansıdığı ya da yayınık olarak yayımlandığı bir yüzeyinmiş gibi görünen, algılanmış renk.

CIE 845-02-20

Fr. couleur de surface

Ing. surface colour

Alm. Aufsichtfarbe

833 yüzeyde yansıma

bkz. yansıma ile ilgili 1. Not

834 yüzeylik akı

bkz. döşeli lambaların yüzeylik akısı; yüzeylik döşem akısı

835 yüzeylik döşem akısı (iç aydınlatmada)

Bir aydınlatma döşeminin ışıklıklarının tek tek ışık akılarının toplamının, döşeme alanına bölünmesi ile elde edilen büyüklük.

CIE 845-09-48

Fr. flux surfacique de l'installation

Ing. installation flux density

Alm. flächenbezogener Lichtstrom der Beleuchtungsanlage

DİZİNLER

FRANSIZCA DİZİN - FRANÇAIS

A	
abat-jour	2
absorbance spectrale	696
absorbance spectrale népérienne	528
absorption	647
absorptivité spectrale	704
accommodation	754
achromatopsie	600
achromatopsie	715
actinique	16
actinisme	20
acuité visuelle	283
adaptation	751
adaptation chromatique	741
affichage à cristaux liquides	636
alychne	32
ambiance lumineuse	369
amorçeur	48
amplitude de fluctuation du flux lumineux	348
ampoule	36
ampoule claire	622
ampoule colorée	607
ampoule dépolie	114
ampoule émaillée	202
ampoule en verre dur	633
ampoule opale	539
ampoule opalisée	540
ampoule réfléchissante	781
angle d'éclairage	53
angle de défilement	644
angle de demi-valeur	795
angle de divergence	291
appareil à effets	150
appareil diffuseur	826
atlas des couleur	594

B	
ballast	178
ballast à semiconducteurs	801
ballast de référence	588
bande d'amorçage	90
bandeau lumineux	371
bâtonnets	650
bioluminescence	102
boîte à rideau lumineuse	372
bolomètre	103
brillant	566
brise-soleil	303
broche	424
bronzage	111

C	
candela	441
candela par mètre carré	442
catadioptré	274
cathodoluminescence	464
cécité scotopique	259
cellule photoconductrice	336
cellule photoémissive	421
cellule photovoltaïque	417
centre lumineux	393
champ du regard	78
champ périphérique	136
caractéristiques assignées	63
chauffage en parallèle des électrodes	561
chauffage en série des électrodes	631
chemin lumineux encastré	281
chimiluminescence	479
chroma	75
chromaticité	742
chromie	739
chute (de tension) cathodique	463
chute cathodique anormale	38
chute cathodique normale	537
ciel couvert normalisé CIE	658
ciel serein normalisé CIE	654
clair	5
clarté	7
code de flux	12
coefficient d'absorbtion spectral népérien	529
coefficient d'absorption linéique spectral	688
coefficient d'atténuation linéique spectral	690
coefficient d'atténuation massique spectral	699
coefficient d'auto-échange	558
coefficient d'échange (mutuel)	457
coefficient d'intensité lumineuse	359
coefficient de diffusion linéique spectral	689
coefficient de luminance (lumineuse)	388
coefficient de luminance énergétique	213
coefficient de luminance rétroréfléchie	273
coefficient de rétroréflexion	272
coin photométrique	294
colorimètre	608
colorimétrie	609
colorimétrie physique	231
colorimétrie visuelle	286
composante de ciel du facteur de lumière du jour	311
composante réfléchie externe du facteur de lumière du jour	310
composante réfléchie interne du facteur de lumière du jour	312
composants trichromatiques	757

compteur de photons	241
cônes	483
connecteur (de lampe).....	499
constante de temps	668
constante solaire.....	299
contraste	458
contraste équivalent.....	223
coordonnées trichromatiques	759
coordonnées trichromatiques spectrales.....	707
corps gris.....	293
corps lumineux.....	370
corps noir	571
couleur (perçue)	27
couleur (perçue) achromatique.....	744
couleur (perçue) chromatique	28
couleur (perçue) d'un objet non lumineux.....	408
couleur (perçue) isolée.....	65
couleur (perçue) non isolée.....	101
couleur (psychophysique).....	580
couleur complémentaires	737
couleur de surface	832
couleur-lumière (perçue).....	352
couleur-objet	531
couleur-ouverture	151
coup de soleil	304
coupe.....	133
couple thermoélectrique.....	325
courant d'obscurité	449
courant photoélectrique.....	340
courbe (spectrale) relative d'un stimulus de couleur	72
courbe isocandela.....	220
courbe isoéclairage	221
courbe isointensité.....	220
courbe isoluminance	225
courbe isolux.....	221
courbe spectrale d'un stimulus de couleur.....	603
culot	154
culot à baïonnette	666
culot à broches	425
culot à précentrage	556
culot à vis.....	766
culot cylindrique	638
culot préfocus.....	556

D

débit de dose	175
débit de fluence énergétique.....	214
décharge électrique (dans un gaz).....	193
décharge en arc	803
décharge en lueur.....	406
décharge lumineuse	406
défilement	642
DEL.....	355
DEM.....	475
densité optique interne néperienne par transmission.....	528
densité optique interne spectrale par transmission.....	696
densité optique par réflexion.....	545

densité optique par transmission	542
densité spectrale	709
densitomètre	825
détektivité	30
détektivité normée.....	655
détektivité spécifique.....	655
deutéranomalie.....	428
deutéranopie.....	427
diagramme de chromaticité.....	743
diagramme de chromaticité uniforme	714
diagramme de chromaticité uniforme CIE 1976	126
diagramme isocandela.....	219
diagramme isointensité	219
dichromatisme.....	140
différence de couleur CIELAB	122
différence de couleur CIELUV	124
différence de couleur L*a*b* CIE 1976	122
différence de couleur L*u*v* CIE 1976.....	124
diffraction.....	471
diffuser parfait par réflexion	775
diffuseur	805
diffuseur	810
diffuseur parfait par transmission.....	266
diffusion	818
diffusion de Rayleigh	586
diode électroluminescente.....	355
diode photoémettrice.....	355
dispersion	143
dispositif d'amorçage	88
distance au plafond.....	681
distance d'essai.....	152
distorsion colorimétrique pour l'adaptation.....	753
distorsion colorimétrique pour l'illuminant.....	368
distorsion colorimétrique totale	728
distorsion de couleur (perçue) pour l'adaptation	752
distorsion de couleur (perçue) pour l'illuminant	367
distorsion totale de couleur (perçue).....	723
dose	174
dose actinique.....	18
dose effective	227
dose érythémale minimale.....	475
douille	181
durée astronomique d'ensoleillement	47
durée d'ensoleillement.....	305
durée de vie	553
durée de vie à X % de défaillances	1
durée de vie moyenne	550
durée possible d'ensoleillement.....	538
durée relative d'ensoleillement.....	69
dyschromatopsie	598

E

éblouissement.....	440
éblouissement direct.....	170
éblouissement inconfortable.....	482
éblouissement par réflexion	778
éblouissement perturbateur	108
éclairage	52

éclairage, direct-indirect.....	165
éclairage artificiel complémentaire permanent ..	670
éclairage d'évacuation	106
éclairage de référence.....	587
éclairage de remplacement.....	821
éclairage de secours	794
éclairage de sécurité	319
éclairage diffusé	812
éclairage direct	168
éclairage dirigé.....	159
éclairage en corniche.....	484
éclairage général	268
éclairage indirect.....	164
éclairage local	110
éclairage localisé	109
éclairage ponctuel	534
éclairage semi-direct	797
éclairage semi-indirect	796
éclairagisme	55
éclairage	57
éclairage (énergétique) équivalent au bruit ...	317
éclairage (lumineux)	385
éclairage (lumineux) global	727
éclairage cylindrique énergétique	215
éclairage en service.....	492
éclairage énergétique	209
éclairage lumineux.....	57
éclairage photonique.....	244
éclairage sphérique énergétique	214
éclat apparent	536
écran solaire	303
écran-paralume.....	557
effet stroboscopique	664
effet actinique direct.....	167
effet actinique indirect	163
effet actinique naturel.....	157
effet actinique produit artificiellement.....	790
effet directionnel	663
effet Stiles-Crawford (de première espèce).....	663
efficacité lumineuse d'un rayonnement	397
efficacité lumineuse d'une source.....	398
efficacité lumineuse relative	70
efficacité lumineuse relative spectrale	687
égalisation de couleur.....	597
électrode d'amorçage.....	89
électrode principale	82
électroluminescence	194
émetteur (à rayonnement) infrarouge	478
émetteur (à rayonnement) ultraviolet	527
émission	806
émission stimulée.....	186
émissivité (hémisphérique)	798
émissivité directionnelle	160
énergie rayonnante	419
épaisseur optique de l'atmosphère.....	49
épaisseur optique spectrale.....	701
équation chromatique.....	596
ergot	156
érythème (actinique)	17
espace chromatique.....	738
espace chromatique CIELAB.....	123

espace chromatique CIELUV	125
espace chromatique L*a*b* CIE 1976.....	123
espace chromatique L*u*v* CIE 1976	125
espace chromatique uniforme	713
espacement	42
essai de durée	669
étalon photométrique de travail.....	382
étalon photométrique primaire	381
étalon photométrique secondaire.....	383
étendue géométrique	270
excitation.....	275
excitation.....	748
excitation équivalente au bruit	318
exitance énergétique.....	216
exitance lumineuse	395
exitance photonique	248
exposition cylindrique énergétique	641
exposition cylindrique lumineuse	640
exposition cylindrique photonique.....	639
exposition énergétique	410
exposition lumineuse.....	365
exposition photonique	243
exposition sphérique énergétique.....	497

F

---

facteur d'absorption.....	648
facteur d'absorption interne spectral.....	698
facteur d'interréflexions.....	142
facteur d'uniformité de l'éclairage.....	56
facteur d'utilisation.....	493
facteur d'utilisation réduit.....	473
facteur de configuration	94
facteur de conservation du flux lumineux	346
facteur de dépréciation	148
facteur de diffusion	819
facteur de flux (lumineux) d'un ballast.....	179
facteur de forme	93
facteur de lumière du jour	309
facteur de luminance (lumineuse)	387
facteur de luminance énergétique.....	212
facteur de maintenance.....	148
facteur de multiplication	296
facteur de pureté colorimétrique	702
facteur de réflexion	789
facteur de réflexion diffuse	817
facteur de réflexion régulière	191
facteur de rendu du contraste	461
facteur de transmission.....	264
facteur de transmission diffuse.....	813
facteur de transmission interne spectral	697
facteur de transmission régulière	188
facteur de transmission total (en énergie)	298
facteur solaire.....	298
facteur total de trouble	724
facteur de réflexions mutuelles	142
fenêtre	569
feu arrière d'une rame.....	462
filament	719
filament à double boudinage	139
filament à simple boudinage	711

filament bispiralé	139
filament droit.....	187
filament spiralé.....	711
filtre (optique).....	671
filtre neutre à transmission échelonnée	439
fluence énergétique	497
fluorescence	234
flux (énergétique) équivalent au bruit	316
flux (hémisphérique) inférieur	34
flux (hémisphérique) supérieur	764
flux cumulé	730
flux direct.....	166
flux énergétiques.....	207
flux indirect.....	162
flux lumineux.....	384
flux lumineux assigné	62
flux photonique	240
flux surfacique de l'installation	835
flux surfacique des lampes installées	176
flux total.....	722
flux utile.....	791
flux zonal	495
fonctions colorimétriques.....	612
fonctions colorimétriques CIE	127
fovea.....	253
fovea centralis	253
foveola	254
fraction de flux (hémisphérique) inférieur	35
fréquence critique de papillotement	206
fréquence de fusion	206

G

globe.....	456
goniophotomètre	8
gonioradiomètre	9
gradateur	450
grandeur d'entrée.....	275
grandeur de sortie.....	138
grille de protection	486
guirlande (lumineuse)	361

H

hauteur de suspension	681
héliothérapie.....	323
héméralopie.....	259
hublot	823

I

illuminant	366
illuminant de référence.....	589
illuminant lumière du jour.....	313
illuminants normalisés CIE	128
illumination	363
incandescence	14
indicatrice de diffusion.....	820
indice d'absorption spectral	703
indice d'installation	824
indice de réfraction.....	470

indice de réfraction complexe	455
indice de rendu des couleurs	615
indice du local	824
indice général de rendu des couleurs CIE 1974.....	120
indice particulier de rendu des couleurs CIE 1974.....	121
intensité énergétique	218
intensité lumineuse.....	399
intensité lumineuse sphérique moyenne.....	549
intensité photonique	249
interférence	276
interréflexions	141

L

lampadaire.....	50
lampe.....	498
lampe (à incandescence) à atmosphère gazeuse.....	257
lampe (à incandescence) à halogènes.....	321
lampe (à incandescence) à vide.....	107
lampe (à lumière) de Wood.....	447
lampe (électrique) à incandescence.....	13
lampe à (vapeur de) mercure à basse pression	21
lampe à (vapeur de) mercure à haute pression	829
lampe à (vapeur de) sodium à basse pression.....	22
lampe à (vapeur de) sodium à haute pression.....	830
lampe à amorçage à chaud	554
lampe à amorçage à froid	555
lampe à arc	804
lampe à arc court.....	472
lampe à arc long.....	755
lampe à cathode chaude	634
lampe à cathode froide	646
lampe à décharge.....	105
lampe à décharge à haute intensité.....	831
lampe à éclats	201
lampe à filament centré	518
lampe à filament de carbone	451
lampe à filament de tungstène.....	734
lampe à filament métallique	522
lampe à fluorescence	233
lampe à infrarouge	478
lampe à lueur.....	405
lampe à lumière du jour	314
lampe à lumière mixte.....	453
lampe à lumière noire.....	447
lampe à optique incorporée	541
lampe à pied	50
lampe à préchauffage	554
lampe à réflecteur.....	782
lampe à ruban de tungstène.....	733
lampe à ultraviolet.....	527
lampe au chapeau.....	672
lampe aux halogénures métalliques.....	521
lampe baladeuse	192
lampe de mineur.....	513
lampe de poche	115
lampe de projection.....	577
lampe de sauveteur.....	494
lampe de sûreté à flamme.....	23

observateur de référence photométrique CIE.....	129
obstruction.....	205

P

papillotement.....	720
paralume.....	557
perception.....	24
performance visuelle.....	285
phénomène d'Abney.....	3
phénomène d'Helmholtz-Kohlrausch.....	324
phénomène de Bezold-Brücke.....	92
phénomène de Purkinje.....	581
phosphorescence.....	237
photobiologie.....	334
photocathode.....	362
photodésensibilisation.....	339
photodiode.....	335
photodiode à avalanche.....	137
photoeffèt.....	342
photoluminescence.....	389
photomètre.....	379
photomètre à égalisation de contraste.....	460
photomètre à égalisation de luminosité.....	564
photomètre à papillotement.....	721
photométrie.....	380
photométrie physique.....	230
photométrie visuelle.....	284
photomultiplicateur.....	333
photopathologie.....	416
photopériode.....	337
photopile.....	417
photorésistance.....	336
photosensibilisation.....	338
photothérapie.....	415
phototransistor.....	418
pile thermoélectrique (pour la radiométrie).....	327
plafonnier encastré.....	280
plafonnier intensif.....	731
plan de travail.....	792
plan utile.....	792
plaque électroluminescente.....	197
plot.....	155
posemètre.....	575
postluminescence.....	260
préchauffage en parallèle des électrodes.....	562
préchauffage en série des électrodes.....	632
prise de jour.....	307
profondeur optique spectrale.....	701
projecteur.....	578
projecteur à lentille de Fresnel.....	255
projecteur d'illumination.....	364
projecteur de décor.....	150
projecteur de lampe au chapeau.....	673
projecteur de silhouettes.....	576
projecteur-réfecteur.....	64
projecteur à lentille.....	517
proportion de flux cumulé inférieur.....	33
protanomalie.....	98
protanopie.....	97
proximité.....	180

puissance assignée.....	61
puissance rayonnante.....	207
pureté.....	44
pureté colorimétrique.....	610
pureté colorimétrique.....	702
pureté d'excitation.....	750

Q

quantité de lumière.....	351

R

radiance.....	211
radiateur de Planck.....	571
radiateur non sélectif.....	628
radiateur sélectif.....	625
radiateur thermique.....	332
radiation.....	409
radiation (électromagnétique).....	198
radiation électromagnétique.....	199
radiation monochromatique.....	717
radioluminescence.....	585
radiomètre.....	413
radiomètre absolu.....	619
radiométrie.....	414
raie de résonance.....	618
raie spectrale.....	684
rapport (de hauteur) de suspension.....	682
rapport direct.....	171
rayonnement.....	407
rayonnement (électromagnétique).....	198
rayonnement bactéricide.....	79
rayonnement cohérent.....	480
rayonnement diffus du ciel.....	815
rayonnement électromagnétique.....	199
rayonnement érythémal.....	476
rayonnement germicide.....	524
rayonnement infrarouge.....	477
rayonnement monochromatique.....	717
rayonnement optique.....	544
rayonnement polarisé.....	496
rayonnement solaire.....	302
rayonnement solaire (global) réfléchi.....	779
rayonnement solaire direct.....	169
rayonnement solaire extraterrestre.....	185
rayonnement solaire global.....	726
rayonnement synchrotron.....	630
rayonnement thermique.....	330
rayonnement ultraviolet.....	526
rayonnement visible.....	290
rayonnement visible.....	344
récepteur non sélectif.....	627
récepteur photoélectrique.....	341
récepteur pyroélectrique.....	570
récepteur quantique (non sélectif).....	490
récepteur sélectif.....	624
récepteur thermique (de rayonnement).....	331
réflecteur.....	780
réflecteur diffusant de studio.....	665
réflecteur diffusant spécial.....	559

réflectivité	784
réflectomètre	776
réflexion	774
réflexion diffuse	816
réflexion diffuse isotrope	438
réflexion diffuse uniforme.....	438
réflexion mixte	454
réflexion régulière.....	190
réflexion semi-diffuse	454
réflexion semi-régulière	454
réflexion spéculaire	190
réflexions mutuelles	141
réflexions-voile	584
réfracteur.....	468
réfraction.....	469
rendement énergétique	217
rendement énergétique de photoluminescence.....	390
rendement normalisé	657
rendement normalisé inférieur	656
rendement optique.....	543
rendement quantique	491
rendement quantique de photoluminescence.....	391
rendu des couleurs.....	614
répartition (spatiale) de l'intensité lumineuse.....	360
répartition de révolution	
de l'intensité lumineuse	357
répartition spectrale.....	709
répartition spectrale relative.....	73
répartition symétrique de l'intensité lumineuse	356
réponse	138
rétine	10
rétine	617
rétrorélecteur.....	274
rétroréflexion.....	271
rythme biologique	95

S

saturation.....	613
saturation.....	67
scintillateur.....	645
sensation.....	183
sensibilité	182
sensibilité au contraste	459
sensibilité différentielle.....	459
sensibilité relative	68
sensibilité spectrale	692
sensibilité spectrale relative	74
seuil de luminance.....	376
seuil différentiel de luminance.....	375
solide des couleur.....	599
sombre.....	489
source électroluminescente	195
source ponctuelle	535
source primaire de lumière.....	99
source secondaire de lumière	429
sources normalisées CIE	130
spectoradiomètre	695
spectral	686
spectre	683
spectre d'action (actinique).....	19

spectre d'égal énergie	226
spectre d'émission (de luminescence)	807
spectre d'excitation.....	749
spectre equiénergétique.....	226
spectrophotomètre.....	694
sphère d'Ulbricht	746
sphère intégrante	746
spot.....	533
spot de plafond.....	731
starter	85
stéradian	661
stimulus achromatique	745
stimulus chromatique	740
stimulus de couleur	605
stimulus de couleur complémentaires	736
stimulus de couleur de référence.....	591
stimulus de couleur métamères	523
stimulus de couleur optimaux	548
stimulus de lumière	396
stimulus lumineux	396
stimulus monochromatique	718
stimulus pourpre.....	582
stimulus spectral.....	718
surface de référence	592
surface lambertienne	503
système de référence colorimétrique CIE 1931	116
système de référence colorimétrique	
supplémentaire CIE 1964	118
système trichromatique	758

T

tache jaune	621
teinte.....	602
teinte binaire.....	41
teinte élémentaire	37
temp de décroissance	432
température de couleur.....	601
température de couleur proximale.....	91
température de luminance (monochromatique).....	716
température de répartition	144
temps d'amorçage.....	84
temps de croissance.....	267
temps de descente	432
temps de montée	267
temps de réponse.....	772
tension d'amorçage.....	83
tension fonctionnement.....	773
thermocouple (pour la radiométrie).....	325
thermoluminescence.....	328
thermopile	327
tonalité (chromatique).....	602
transmission	265
transmission diffuse	814
transmission diffuse isotrope.....	437
transmission diffuse uniforme.....	437
transmission mixte	452
transmission régulière	189
transmission semi-diffuse	452
transmissivité spectrale	693
triboluminescence	516

---

trichromatisme	756
trichromatisme anormal	620
triplet de flux	762
tritanomalie	761
tritanopie	760
troland	732
tube à décharge	104

U

---

utilance	793
utilance réduite	474

V

---

valeur réflectométriques	777
variateur	450
vasque	133
vecteur d'éclairage	59
verre de protection	485
verrine	485
vision	282
vision anormale des couleur	598
vision mésopique	15
vision photopique	297
vision scotopique	258
vitesse de perception	25
vitesse de sensation	184

İNGİLİZCE DİZİN	-	ENGLISH
A		
Abney phenomenon		3
Abney's law		4
abnormal cathode fall.....		38
absolute thermal detector		619
absorptance		648
absorption.....		647
accomodation		754
achromatic (perceived) colour.....		744
achromatic stimulus		745
actinic.....		16
actinic action spectrum.....		19
actinic dose.....		18
actinic erythema		17
actinism.....		20
adaptation.....		751
adaptive (perceived) colour shift.....		752
adaptive colorimetric shift		753
additive complementary colours		737
additive mixture of colour stimuli.....		604
adjustable luminaire		51
afterglow		260
air-turbo lamp.....		322
alychne		32
amplitude of fluctuation of the luminous flux....		348
anomalous trichromatism		620
anti-Stokes luminescence.....		39
aperture colour		151
apparent magnitude		289
arc discharge		803
arc lamp.....		804
arc tube.....		104
artificially induced actinic effect.....		790
astronomical sunshine duration.....		47
asymmetrical luminaire.....		77
avalanche photodiode.....		137
average life.....		550
B		
bactericidal lamp.....		525
bactericidal radiation.....		79
ballast.....		178
ballast lumen factor.....		179
base		154
bayonet base.....		666
bayonet cap		666
bayonet pin.....		156
Bezold-Brücke phenomenon		92
binary hue.....		41
biological rhythm		95
bioluminescence.....		102
black light lamp.....		447
blackbody.....		571
blended lamp		453
bolometer		103
bowl		133
bright.....		565
brightness		563
bulb		36
bulkhead luminaire.....		823
C		
candela		441
candela per square metre.....		442
cap		154
cap lamp.....		672
carbon filament lamp		451
cathode drop.....		463
cathode fall.....		463
cathodoluminescence		464
chemiluminescence		479
chroma		616
chroma		75
chromatic (perceived) colour		28
chromatic adaptation		741
chromatic stimulus		740
chromaticity		742
chromaticity coordinates		759
chromaticity diagram		743
chromaticness.....		739
CIE 1931 standard colorimetric observer.....		117
CIE 1931 standard colorimetric system		116
CIE 1964 supplementary standard colorimetric observer.....		119
CIE 1964 supplementary standard colorimetric system		118
CIE 1974 general colour rendering index		120
CIE 1974 special colour rendering index		121
CIE 1976 L*a*b* colour difference.....		122
CIE 1976 L*a*b* colour space		123
CIE 1976 L*u*v* colour difference		124
CIE 1976 L*u*v* colour space.....		125
CIE 1976 UCS diagram		126
CIE 1976 uniform-chromaticity-scale diagram..		126
CIE colour-matching functions		127
CIE standard clear sky		654
CIE standard illuminants.....		128
CIE standard overcast sky.....		658
CIE standard photometric observer.....		129
CIE standard sources.....		130
CIELAB colour difference.....		122
CIELAB colour space		123
CIELUV colour difference.....		124
CIELUV colour space.....		125
clear bulb.....		622
coated bulb		540
coefficient of luminous intensity.....		359
coefficient of retroreflected luminance		273
coefficient of retroreflection		272
coefficient of utilization		493
coffer.....		280
coherent radiation.....		480
coiled-coil filament		139
cold cathode lamp		646

cold-start lamp	555
colorimeter	608
colorimetric purity.....	610
colorimetric purity.....	702
colorimetry	609
colour atlas	594
colour equation.....	596
colour fullness	739
colour matching	597
colour rendering	614
colour rendering index	615
colour solid.....	599
colour space	738
colour stimulus.....	605
colour stimulus function.....	603
colour temperature	601
colour-matching functions	612
coloured bulb	607
compact-source arc discharge lamp	472
comparison lamp	147
complementary colour stimuli.....	736
complementary wavelength	735
complex refractive index.....	455
compressed air luminaire	322
cones	483
configuration factor.....	94
contact plate	155
contrast.....	458
contrast rendering factor	461
contrast sensitivity.....	459
cornice lighting	371
correlated colour temperature	91
cove lighting.....	484
critical flicker frequency	206
cumulative downward flux proportion.....	33
cumulative flux	730
cut-off.....	642
cut-off angle	644
cylindrical irradiance.....	215

D

dark	489
dark current	449
daylight	306
daylight factor	309
daylight illuminant.....	313
daylight lamp	314
daylight locus.....	315
daylight opening.....	307
defective colour vision	598
densitometer	825
detectivity.....	30
deuteranomalous vision.....	428
deuteranopia	427
dichromatism.....	140
diffraction.....	471
diffuse reflectance	817
diffuse reflection	816
diffuse sky radiation.....	815
diffuse transmission	814

diffuse transmittance	813
diffused lighting	812
diffuser	805
diffuser	810
diffusion	818
diffusion factor.....	819
dim	448
dimmer	450
direct actinic effect.....	167
direct flux	166
direct glare	170
direct lighting	168
direct ratio	171
direct solar radiation.....	169
direct transmission	189
directional effect	663
directional emissivity	160
directional lighting	159
disability glare.....	108
discharge lamp	105
discomfort glare	482
dispersion	143
distribution temperature	144
dominant wavelength	81
dose	174
dose rate	175
downlight	731
downward flux	34
downward flux fraction.....	35
downward light output ratio	656

E

effective dose	227
effects projector	150
electric arc	803
electric discharge (in a gas).....	193
electroluminescence	194
electroluminescent lamp	196
electroluminescent panel.....	197
electroluminescent source	195
electromagnetic radiation	198
electromagnetic radiation	199
electronic-flash lamp.....	201
emergency lighting.....	794
emission	806
emissive material	808
enamelled bulb	202
energy level.....	210
entrance angle	53
equal energy spectrum	226
equality of brightness photometer	564
equality of contrast photometer.....	460
equi-energy spectrum.....	226
equivalent contrast	223
equivalent luminance	222
equivalent veiling luminance	172
erythema radiation	476
escape lighting	106
excitation.....	748
excitation purity	750

excitation spectrum	749
explosion-proof luminaire.....	568
exposure meter	575
externally reflected component	
of daylight factor	310
extraterrestrial solar radiation	185
eyelet.....	155

F

face luminaire.....	31
fall time	432
field of view	78
filament	719
flameproof luminaire.....	568
flash tube.....	201
flashlight	115
flicker	720
flicker photometer	721
floodlight.....	364
floodlighting.....	363
floor lamp.....	50
fluorescence	234
fluorescent lamp.....	233
fluorophor	404
flux code	12
flux triplet.....	762
form factor	93
fovea.....	253
fovea centralis	253
foveola	254
Fresnel spotlight.....	255
frosted bulb	114
fusion frequency.....	206

G

gas-filled (incandescent) lamp	257
general diffused lighting	165
general lighting	268
geometric extent.....	270
germicidal lamp	525
germicidal radiation	524
glare	440
glare by reflection	778
global illuminance.....	727
global solar radiation.....	726
globe.....	456
gloss	566
glossmeter	567
glow discharge	406
goniophotometer	8
gonioradiometer	9
Grassmann's laws	292
gray body	293
grey body	293

H

half-peak divergence	96
half-value angle.....	795

hand-lamp	192
hard glass bulb	633
haulageway luminaire	256
headpiece.....	673
heliotherapy.....	323
Helmholtz-Kohlrausch phenomenon	324
hemeralopia.....	259
hemispherical emissivity.....	798
HID lamp	831
high intensity discharge lamp.....	831
high pressure mercury (vapour) lamp	829
high pressure sodium (vapour) lamp.....	830
hot cathode lamp	634
hot-stant lamp.....	554
hue.....	602

I

ignitor	48
illuminance.....	385
illuminance	57
illuminance meter.....	60
illuminance vector.....	59
illuminant	366
illuminant (perceived) colour shift.....	367
illuminant colorimetric shift.....	368
illuminating engineering	55
illumination	52
illumination	57
incandescence	14
incandescent (electric) lamp.....	13
indicatrix of diffusion.....	820
indirect actinic effect.....	163
indirect flux.....	162
indirect lighting	164
induction luminaire	204
infrared lamp	478
infrared radiation.....	477
input	275
installation flux density.....	835
installation index	824
installed lamp flux density	176
instant-start lamp.....	555
intrinsically safe luminaire	560
integrating photometer	347
integrating sphere.....	746
interference	276
interflexion	141
internally reflected component	
of daylight factor	312
interreflection.....	141
interreflection ratio.....	142
irradiance.....	209
iso-illuminance curve.....	221
iso-illuminance line.....	221
iso-intensity curve.....	220
iso-intensity diagram.....	219
iso-intensity line.....	220
isocandela curve or line.....	220
isocandela diagram.....	219
isoluminance curve	225

isolux curve or line.....	221
isotropic diffuse reflection.....	438
isotropic diffuse transmission.....	437

L

Lambert's (cosine) law.....	502
lambertian surface.....	503
lamp.....	498
lamp connector.....	499
lamp voltage.....	773
lampholder.....	181
laser.....	504
LCD.....	636
LED.....	355
lens spotlight.....	517
life.....	553
life test.....	669
life to X % failures.....	1
light.....	344
light (adjective).....	5
light centre.....	393
light emitting diod.....	355
light exposure.....	365
light loss factor.....	148
light output ratio.....	657
light stimulus.....	396
lighting.....	52
lighting chain.....	361
lighting string.....	361
lighting technology.....	55
lightness.....	7
liquid crystal display.....	636
local lighting.....	110
localised lighting.....	109
long-arc lamp.....	755
louver.....	557
louvre.....	557
low pressure mercury (vapour) lamp.....	21
low pressure sodium (vapour) lamp.....	22
lumen.....	509
lumen maintenance.....	346
luminaire.....	373
luminaire efficiency.....	657
luminaire guard.....	486
luminance.....	374
luminance.....	386
luminance coefficient.....	388
luminance difference threshold.....	375
luminance factor.....	387
luminance meter.....	378
luminance threshold.....	376
luminescence.....	402
luminescence emission spectrum.....	807
luminophor.....	404
luminosity.....	563
luminous (perceived) colour.....	352
luminous cylindrical exposure.....	640
luminous efficacy of a source.....	398
luminous efficacy of radiation.....	397
luminous efficiency.....	70

luminous element.....	370
luminous environment.....	369
luminous exitance.....	395
luminous exposure.....	365
luminous flux.....	384
luminous flux maintenance factor.....	346
luminous intensity.....	399
lux.....	507

M

macula lutea.....	621
magnification ratio.....	296
main electrode.....	82
maintenance factor.....	148
mean spherical luminous intensity.....	549
MED.....	475
mesopic vision.....	15
metal filament lamp.....	522
metal halide lamp.....	521
metameric colour stimuli.....	523
metamers.....	523
mine luminaire.....	512
mine rescue luminaire.....	494
mine safety lamp.....	23
miner's (personal) lamp.....	513
minimum erythema dose.....	475
mixed reflection.....	454
mixed transmission.....	452
monochromatic radiance temperature.....	716
monochromatic radiation.....	717
monochromatic stimulus.....	718
monochromatism.....	600
monochromatism.....	715
mutual exchange coefficient.....	457

N

natural actinic effect.....	157
negative-glow lamp.....	405
NEP.....	316
Nepierian spectral absorbance.....	528
Nepierian spectral absorption coefficient.....	529
Nepierian spectral internal transmittance density.....	528
neutral step wedge.....	439
neutral wedge.....	294
night-blindness.....	259
noise equivalent input.....	318
noise equivalent irradiance.....	317
noise equivalent power.....	316
non-luminous (perceived) colour.....	408
non-selective detector.....	627
non-selective quantum detector.....	490
non-selective radiator.....	628
normal cathode fall.....	537
normalized detectivity.....	655
number of photons.....	242

O	
object-colour	531
observation angle	291
obstruction.....	205
one-half-peak spread.....	96
opal bulb	539
opaque medium.....	262
optical filter.....	671
optical light output ratio	543
optical radiation	544
optical thickness of the atmosphere	49
optimal colour stimuli	548
ordinary luminaire.....	635
output	138

P	
paddy lamp.....	462
parallel cathode heating	561
parallel cathode preheating	562
pelmet lighting	372
pendant luminaire.....	46
perceived colour	27
perceived light.....	26, 344
perception.....	24
perfect reflecting diffuser.....	775
perfect transmitting diffuser.....	266
permanent supplementary artificial lighting	670
permissible luminaire.....	295
phosphor.....	404
phosphorescence	237
photobiology	334
photocathode.....	362
photoconductive cell	336
photocurrent	340
photodesensitization.....	339
photodiode.....	335
photoeffect	342
photoelectric detector.....	341
photoelement.....	417
photoemissive cell.....	421
photoflash lamp.....	131
photoflash lamp.....	232
photoflood lamp	239
photoluminescence.....	389
photoluminescence quantum yield.....	391
photoluminescence radiant yield.....	390
photometer	379
photometry	380
photomultiplier.....	333
photon counter	241
photon cylindrical exposure	639
photon exitance	248
photon exposure	243
photon flux	240
photon intensity.....	249
photon irradiance	244
photon number	242
photon radiance	245
photopathology	416
photoperiod	337

photopic vision.....	297
photoresistor.....	336
photosensitization	338
phototherapy	415
phototransistor.....	418
phototube	421
photovoltaic cell.....	417
physical colorimetry.....	231
physical photometry.....	230
pin	424
pin base	425
pin cap.....	425
Planck's law.....	572
Planckian locus	446
Planckian radiator	571
point brilliance	536
point source.....	535
polarized radiation.....	496
portable luminaire	679
portable mine luminaire	680
possible sunshine duration	538
post.....	424
prefocus base.....	556
prefocus cap	556
prefocus lamp.....	518
preheat lamp.....	554
pressed glass lamp.....	541
primary light source	99
primary photometric standard	381
profile spotlight.....	576
projection lamp	577
projector	578
projector lamp.....	579
protanomalous vision	98
protanopia	97
protected luminaire	487
protective glass.....	485
proximity.....	180
psychophysical colour.....	580
purity	44
Purkinje phenomenon	581
purple boundary	583
purple stimulus.....	582
pyroelectric detector.....	570
quantity of light.....	351
quantum efficiency.....	491

R	
radiance	211
radiance coefficient.....	213
radiance factor.....	212
radiant cylindrical exposure	641
radiant efficiency.....	217
radiant energy.....	419
radiant exitance	216
radiant exposure	410
radiant exposure meter	411
radiant fluence.....	497
radiant fluence rate.....	214
radiant flux	207

spectral distribution.....	709
spectral internal absorptance.....	698
spectral internal transmittance.....	697
spectral internal transmittance density.....	696
spectral line.....	684
spectral linear absorption coefficient.....	688
spectral linear attenuation coefficient.....	690
spectral linear scattering coefficient.....	689
spectral luminous efficiency.....	687
spectral mass attenuation coefficient.....	699
spectral optical depth.....	701
spectral optical thickness.....	701
spectral responsivity.....	692
spectral sensitivity.....	692
spectral stimulus.....	718
spectral transmissivity.....	693
spectrophotometer.....	694
spectroradiometer.....	695
spectroscopic lamp.....	685
spectrum.....	683
spectrum locus.....	708
specular reflection.....	190
speed of perception.....	25
speed of sensation of light.....	184
spherical irradiance.....	214
spill shield.....	557
spotlight.....	533
spotlighting.....	534
stand-by lighting.....	821
standard lamp.....	50
starter.....	85
starterless fluorescent lamp.....	87
starting device.....	88
starting electrode.....	89
starting strip.....	90
starting stripe.....	90
starting time.....	84
starting voltage.....	83
Stefan-Boltzmann's law.....	660
steradian.....	661
Stiles-Crawford effect (of the first kind).....	663
stimulated emission.....	186
straight filament.....	187
strip lamp.....	733
stroboscopic effect.....	664
studio floodlight.....	665
sunburn.....	304
sunlight.....	300
sunshine duration.....	305
suntan.....	111
surface colour.....	832
surround of a comparison field.....	136
suspended luminaire.....	46
suspension factor.....	682
suspension length.....	681
switch-start fluorescent lamp.....	86
symmetrical luminaire.....	76
symmetrical luminous intensity distribution.....	356
synchrotron radiation.....	630

T

table lamp.....	514
Talbot's law.....	675
test distance.....	152
thermal (radiation) detector.....	331
thermal detector of radiation.....	331
thermal radiation.....	330
thermal radiator.....	332
thermally activated luminescence.....	328
thermoluminescence.....	328
time constant.....	668
torch.....	115
total (energy) transmittance.....	298
total cloud amount.....	444
total flux.....	722
total turbidity factor.....	724
translucent medium.....	349
transmission.....	265
transmittance.....	264
transmittance (optical) density.....	542
transparent medium.....	623
triboluminescence.....	516
trichromatic system.....	758
trichromatism.....	756
trip lamp.....	462
tristimulus values.....	757
tritanomalous vision.....	761
tritanopia.....	760
troffer.....	281
troland.....	732
trouble lamp.....	192
tungsten filament lamp.....	734
tungsten halogen lamp.....	321
tungsten ribbon lamp.....	733

U

UCS diagram.....	714
Ulbricht sphere.....	746
ultraviolet lamp.....	527
ultraviolet radiation.....	526
uniform colour space.....	713
uniform-chromaticity-scale diagram.....	714
uniformity ratio of illuminance.....	56
unique hue.....	37
unitary hue.....	37
unrelated (perceived) colour.....	65
upward flux.....	764
utilance.....	793
utilized flux.....	791
utilization factor.....	493

V

vacuum (incandescent) lamp.....	107
valance lighting.....	372
veiling reflections.....	584
visible radiation.....	290, 344
vision.....	282
visual acuity.....	283
visual colorimetry.....	286

---

visual performance.....	285
visual photometry.....	284
visual resolution.....	283
von Kries' persistence law.....	767

W

---

wave number.....	146
wavelength.....	145
wide angle luminaire.....	269
Wien's law (of radiation).....	768

window.....	569
Wood's glass lamp.....	447
work plane.....	792
working photometric standard.....	382
working plane.....	792
working standart lamp.....	552

Y

---

yellow spot.....	621
zonal flux.....	495

ALMANCA DİZİN	-	DEUTSCH	
10°-CIE-Normvalenzsystem 1964.....	118	bedeckter Himmel nach CIE.....	658
A		bedingt-gleiche Farbreize.....	523
Abdeckung.....	557	Beleuchtung.....	52
Abfallzeit.....	432	Beleuchtungsmesser.....	60
Abneysches Gesetz.....	4	Beleuchtungsstärke.....	385
Abschirmung.....	642	Beleuchtungsstärke.....	57
Abschirmwinkel.....	644	Beleuchtungsstärkemesser.....	60
absoluter thermischer Empfänger.....	619	Beleuchtungstechnik.....	55
Absorption.....	647	Beleuchtungswirkungsgrad.....	493
Absorptionsgrad.....	648	Belichtung.....	365
Abstand.....	42	Belichtungsmesser.....	575
Achromatopsie.....	600	Bemessungsdaten.....	63
Achromatopsie.....	715	Bemessungswert der elektrischen Leistung.....	61
Adaptation.....	751	Bemessungswert des Lichtstromes.....	62
additive Farbmischung.....	604	Benzinsicherheitslampe.....	23
ähnlichste Farbtemperatur.....	91	Beobachtungswinkel.....	291
Akkomodation.....	754	beschichteter Kolben.....	540
aktinisch.....	16	Bestrahlung.....	410
aktinische Dosis.....	18	Bestrahlungsmesser.....	411
aktinische Wirkungsfunktion.....	19	Bestrahlungsstärke.....	209
aktinisches Erythem.....	17	Betriebsbeleuchtungsstärke.....	492
Aktinität.....	20	Betriebswert der Beleuchtungsstärke.....	492
Allgemeinbeleuchtung.....	268	Betriebswirkungsgrad.....	657
allgemeiner Farbwiedergabe-Index CIE 1974 ...	120	Beugung.....	471
Alychne.....	32	bezogene Farbe.....	101
Amplitude der Lichtstromschwankung.....	348	Bezold-Abney-Phänomen.....	3
anomale Trichromasie.....	620	Bezold-Brücke Phänomen.....	92
anormaler Kathodenfall.....	38	Bezugsfläche.....	592
Anregung.....	748	Bezugslichtart.....	589
Anregungsspektrum.....	749	biologischer Rhythmus.....	95
Ansprechzeit.....	772	Biolumineszenz.....	102
Anstiegszeit.....	267	Blendung.....	440
Anstrahlung.....	534	Blickfeld.....	78
Anti-Stokes-Lumineszenz.....	39	Blitzlampe.....	131
äquivalente Leuchtdichte.....	222	Blitzlampe.....	232
äquivalente Schleierleuchtdichte.....	172	Blitzröhre.....	201
äquivalenter Kontrast.....	223	Bodenkontakt.....	155
Arbeitsnormallampe.....	552	Bodenleuchte.....	823
Arbeitsplatzbeleuchtung.....	110	Bogenentladung.....	803
arbeitsplatzorientierte Allgemeinbeleuchtung....	109	Bogenlampe.....	804
aselektiver Empfänger.....	627	Bolometer.....	103
aselektiver Quantenempfänger.....	490	Brechung.....	469
aselektiver Strahler.....	628	Brechungszahl.....	470
astronomische Sonnenscheindauer.....	47	Brechzahl.....	470
asymmetrische Leuchte.....	77	Breitstrahler.....	269
Aufsichtfarbe.....	832	Brenner.....	104
Ausgangsgrösse.....	138	Brennspannung.....	773
Aussenreflexionsanteil des Tageslichtquotienten.....	310	Bühnenbildprojektor.....	150
Ausstrahlungswinkel.....	643	bunte Farbe.....	28
Avalanche-Photodiode.....	137	bunter Farbreiz.....	740
B		Buntheit.....	75
Bajonettsockel.....	666	Bunton.....	602
Bajonettstift.....	156	bunttongleiche Wellenlänge.....	81
bakterientötende Strahlung.....	79	C	
		Candela.....	441
		Candela pro Quadratmeter.....	442
		Chemilumineszenz.....	479

CIE-Grossfeld-Normvalenzsystem 1964	118
CIE-Normlichtarten	128
CIE-Normlichtquellen.....	130
CIE-Normspektralwertfunktionen.....	127
CIE-Normvalenzsystem 1931	116
CIELAB-Farbabstand	122
CIELAB-Farbenraum.....	123
CIELUV-Farbabstand	124
CIELUV-Farbenraum	125

D

Dämmerungssehen	15
Deckenbeleuchtung.....	484
Deckeneinbauleuchte	280
dekadische Extinktion.....	696
Densitometer	825
Detektivität.....	30
Deuteranomalie	428
Deuteranopie	427
Diagramm gleicher Lichtstärke.....	219
Dichromasie	140
diffuse Beleuchtung	812
diffuse Bezugsbeleuchtung	587
diffuse Himmelsstrahlung	815
diffuse Reflexion.....	816
diffuse Transmission	814
Diffusor	805
Diffusor.....	810
Direktanteil	171
direkte Beleuchtung	168
direkte Blendung	170
direkte Sonnenstrahlung.....	169
direkter aktinischer Effekt.....	167
direkter Lichtstrom.....	166
Dispersion	143
Doppelwendel	139
Dosis	174
Dosisrate	175
Druckluftleuchte	322
dunkel.....	448
dunkel.....	489
Dunkelstrom.....	449
durchscheinendes Medium.....	349
durchsichtiges Medium	623

E

Effekt-Scheinwerfer	150
Eigenaustauschkoeffizient.....	558
Eigenreflexionsgrad	784
eigensichere Leuchte.....	560
Einbauleuchte	279
Einfachwendel.....	711
Eingangsrösse	275
Einstellampe.....	518
Einstellsockel	556
elektrische Glühlampe.....	13
Elektrolumineszenz.....	194
Elektrolumineszenz-Lampe.....	196
Elektrolumineszenz-Leuchtplatte.....	197

Elektrolumineszenz-Lichtquelle	195
elektromagnetische Strahlung	198
elektromagnetische Strahlung	199
emailierter Kolben	202
Emission.....	806
Emitter	808
Empfindlichkeit.....	182
Empfindung.....	183
empfindungsgemäss gleichabständige Farbtafel CIE 1976	126
Empfindungsgeschwindigkeit.....	184
Energiefluenz	497
Energieflussdichte.....	214
energiegleiches Spektrum	226
Energieniveau	210
Entkeimungslampe.....	525
Entladungslampe.....	105
Entladungsrohr	104
Ersatzbeleuchtung	821
erythemwirksame Bestrahlung.....	476
explosiongeschützte Leuchte	568
extraterrestrische Sonnenstrahlung	185

F

Farbabgleich.....	597
Farbabgleichung.....	596
Farbart.....	742
Farbatlas	594
Farbe eines Nichtselbstleuchters	408
Farbempfindung.....	27
Farbenfehlsichtigkeit.....	598
Farbenkarte	594
Farbenraum	738
Farbkörper.....	599
Farbmessgerät	608
farbmessstechnischer 10°- oder Grossfeld-Normalbeobachter CIE 1964	119
farbmessstechnischer Normalbeobachter CIE 1931	117
Farbmessung	609
farbmetrische Verschiebung.....	728
farbmetrische Verzerrung	368
Farbreiz	605
Farbreizfunktion.....	603
Farbtafel	743
Farbtemperatur.....	601
Farbumstimmung	741
Farbumstimmungs-Adaptation.....	753
Farbvalenz.....	580
Farbverschiebung.....	723
Farbverzerrung.....	367
Farbwandlung	752
Farbwertanteile	759
Farbwerte	757
Farbwiedergabe.....	614
Farbwiedergabe-Index	615
Fassung	181
Fenster.....	569
flächenbezogener Lichtstrom der Beleuchtungsanlage.....	835

flächenbezogener Lichtstrom	
der installierten Lampen	176
Flicker	348
Flimmern	720
Flimmerphotometer	721
Fluoreszenz	234
Fluoreszenzlampe	233
Flüssigkristallanzeige	636
Flutlicht-Beleuchtung	363
Flutlicht-Strahler	364
Flutlichtscheinwerfer	364
Fovea centralis	253
Foveola	254
freie Farbe	151
Fremdleucher	429
Fresnellinsen-Scheinwerfer	255

G

Gasentladung	193
gasgefüllte Lampe	257
gebundene Farbe	531
gefärbter Kolben	607
gegenseitiger Austauschkoefizient	457
gelber Fleck	621
gemischte Reflexion	454
gemischte Transmission	452
geometrischer Fluss	270
geometrischer Leitwert	270
gerichtete Beleuchtung	159
gerichtete Reflexion	190
gerichtete Transmission	189
gerichteter Emissionsgrad	160
Gesamt {energie} durchlassgrad	298
Gesamtbewölkungsgrad	444
Gesamtlichtstrom	722
geschützte Leuchte	487
gestreckter Leuchtdraht	187
gestreute Beleuchtung	812
gestreute Reflexion	816
gestreute Transmission	814
Gewindesockel	766
gewöhnliche Leuchte	635
Glanz	566
Glanzmeter	567
gleichförmige Beleuchtung	165
gleichförmige Farbtafel	714
gleichförmiger Farbenraum	713
Gleichheitsphotometer	564
Gleichmässigkeit der Beleuchtungsstärke	56
Gleichmässigkeitsgrad der Beleuchtungsstärke	56
Glimmentladung	406
Glimmlampe	405
Globalbeleuchtungsstärke	727
Globalstrahlung	726
Glühen	14
Glühkathodenlampe	634
Glühstartlampe	554
Goniophotometer	8
Gonioradiometer	9
Grad der gerichteten Reflexion	191

Grad der gerichteten Transmission	188
Grad der gestreuten Reflexion	817
Grad der gestreuten Transmission	813
Grassmannsche Gesetze	292
grauer Körper	293
grauer Strahler	293
Graukeil	294
Graustufenfilter	439
Grubenleuchte	512

H

Halbleiter-Vorschaltgerät	801
halbräumlicher Emissionsgrad	798
Halbstreuwinkel	96
Halbwertswinkel	795
Halogen-Glühlampe	321
Handleuchte	192
Hängeleuchte	46
Hartglaskolben	633
Hauptelektrode	82
Heliotherapie	323
hell	5
hell	565
Helligkeit	563
Helligkeit	7
Helmholtz-Kohlrausch-Phänomen	324
Hemeralopie	259
HID-Lampe	831
Himmelslicht	278
Himmelslichtanteil des Tageslichtquotienten	311
Hochdruckentladungslampe	831
Hülensockel	638

I

---

indirekte Beleuchtung	164
indirekter aktinischer Effekt	163
indirekter Lichtstrom	162
Induktionsleuchte	204
Infeldblendung	170
Infrarot-Lampe	478
Infrarot-Strahler	478
infrarote Strahlung	477
Innenreflexionsanteil	
des Tageslichtquotienten	312
Interferenz	276
Interflexion	141
Interflexionswirkungsgrad	142
Isocandela-Diagramm	219
Isocandela-Kurve	220
Isolux-Linie	221
isotrope diffuse Reflexion	438
isotrope diffuse Transmission	437

K

Kaltkathodenlampe	646
Kaltstartlampe	555
Kathodenfal	463
Kathodolumineszenz	464

keimtötende Strahlung	524
klarer Himmel nach CIE	654
Klarglaskolben	622
kohärente Strahlung	480
Kohlefadenlampe	451
Kolben	36
Kompensationsfarbe	737
kompensative Farbe	737
kompensative Wellenlänge	735
komplementäre Farbreize	736
komplexe Brechzahl	455
Kontaktplättchen	155
Kontrast	458
Kontrastempfindlichkeit	459
Kontrastphotometer	460
Kontrastwiedergabefaktor	461
Kopfleuchte	672
Kopfstück	673
Körperfarbe	408
kumulierter Zonenlichtstrom	730
künstlich erzeugter aktinischer Effekt	790
Kurve gleicher Beleuchtungsstärke	221
Kurve gleicher Leuchtdichte	225
Kurve gleicher Lichtstärke	220
Kurzbogenlampe	472

L

L*a*b* Farbabstand CIE 1976	122
L*a*b* Farbenraum CIE 1976	123
L*u*v* Farbabstand CIE 1976	124
L*u*v*-Farbenraum CIE 1976	125
Lambertfläche	503
Lambertsches {Cosinus-} Gesetz	502
Lampe	498
Lampen- Anschlusselement	499
Langbogenlampe	755
Laser	504
Lawinen-Photodiode	137
Lebensdauer	553
Lebensdauer bis zu einer Ausfallrate von X%	1
Lebensdauerprüfung	669
LED	355
Leuchtdichte	374
Leuchtdichte	386
Leuchtdichtefaktor	387
Leuchtdichtekoeffizient	388
Leuchtdichtekoeffizient bei Retroreflexion	273
Leuchtdichtemesser	378
Leuchtdraht	719
Leuchte	373
Leuchtenglocke	456
Leuchtenschale	133
Leuchtschirm	2
Leuchtenschutzgitter	486
Leuchtenwirkungsgrad	543
Leuchtkette	361
Leuchtkörper	370
Leuchtstofflampe	233
Leuchtstofflampe für Starterbetrieb	86
Leuchtstofflampe für starterlosen Betrieb	87

Licht	344
Lichtart	366
Lichtausbeute einer Strahlungsquelle	398
Lichteinfallswinkel	53
Lichtfarbe	352
Lichtmenge	351
Lichtreiz	396
Lichtschwerpunkt	393
Lichtstärke	399
Lichtsteuergerät	450
lichtstreuender Körper	805
Lichtstrom	384
Lichtstromfaktor	346
Lichtstrommessgerät	347
Lichtstromverhältnis	346
Lichttechnik	55
lichtundurchlässiges Medium	262
Lichtvektor	59
Lichtwurf Lampe	579
Linse-Scheinwerfer	517
Lumen	509
Lumineszenz	402
Lumineszenz- Emissionsspektrum	807
lumineszenzemittierende Diode	355
Luminophor	404
Lux	507
Luxmeter	60

M

Macula lutea	621
mattierter Kolben	114
MED	475
Mehrfachreflexion	141
mesopisches Sehen	15
Messabstand	152
Messfläche	592
Metall-Halogenid-Lampe	521
Metalldrahtlampe	522
metamere Farbreize	523
minimale Erythem-Dosis	475
Mischlichtlampe	453
mittlere Lebensdauer	550
mittlere räumliche Lichtstärke	549
mögliche Sonnenscheindauer	538
monochromatische Strahlung	717
Muldenleuchte	281

N

Nachleuchten	260
Nachtblindheit	259
Nachtsehen	258
Natriumdampf-Hochdrucklampe	830
Natriumdampf-Niederdrucklampe	22
natürlicher aktinischer Effekt	157
Netzhaut	10
Netzhaut	617
Netzhautgrube	253
normaler Kathodenfall	537
normierte Detektivität	655

Notbeleuchtung	794
Notbeleuchtung für Fluchtwege	106
Notbeleuchtung für Räume	319
Nutzebene	792
Nutzlichtstrom	791

O

oberer halbräumlicher Lichtstrom	764
Oberlicht	135
Opalgaskolben	539
Optimalfarben	548
optische Dichte bei Reflexion	545
optische Dichte bei Transmission	542
optische Dichte für den Reflexionsfaktor	546
optische Dicke der Atmosphäre	49
optische Filter	671
optische Strahlung	544
optischer Wirkungsgrad	543
Ortsleuchte	31
ortsveränderliche Leuchte	679

P

Parallelheizung einer Kathode	561
Parallelvorheizung einer Kathode	562
Pendellänge	681
Pendellängenverhältnis	682
Pendelleuchte	46
Persistenzsatz {nach von Kries}	767
persönliche Bergmannsleuchte	513
persönliches Geleucht	672
Phosphoreszenz	237
Photo-Aufnahme-Lampe	239
Photobiologie	334
Photodesensibilisierung	339
Photodiode	335
Photoeffekt	342
photoelektrischer Empfänger	341
Photoelement	417
Photokathode	362
Photoleiter	336
Photolumineszenz	389
Photolumineszenz-Quantenausbeute	391
Photolumineszenz-Strahlungsausbeute	390
Photometer	379
Photometrie	380
photometrischer Normalbeobachter CIE	129
photometrisches	Umfeld
.....	136
photometrisches Arbeitsnormal	382
photometrisches Primärnormal	381
photometrisches Sekundärnormal	383
photometrisches Strahlungsäquivalent	397
Photonenanzahl	242
Photonenbestrahlung	243
Photonenbestrahlungsstärke	244
Photonenstrahlendichte	245
Photonenstrahlstärke	249
Photonenstrom	240
Photonenzähler	241

Photopathologie	416
Photoperiode	337
photopisches Sehen	297
Photosensibilisierung	338
Photostrom	340
Phototherapie	415
Phototransistor	418
Photovervielfacher	333
Photowiderstand	336
Photozelle	421
physikalische Farbmessung	231
physikalische Photometrie	230
physiologische Blendung	108
Planckscher Kurvenzug	446
Planckscher Strahler	571
Plancksches Gesetz	572
Platzbeleuchtung	110
polarisierte Strahlung	496
Prefocus-Lampe	518
Prefocus-Sockel	556
Pressglaslampe	541
Primärlichtquelle	99
Primärvalenzen	591
Profil-Scheinwerfer	576
Projektionslampe	577
Protnomalie	98
Protnopie	97
psychologische Blendung	482
punktartige Strahlungsquelle	535
Punkthelle	536
Punktstrahler	533
Purkinje-Phänomen	581
Purpurfarben	582
Purpurgerade	583
Purpurlinie	583
pyroelektrischer Empfänger	570

Q

Quantenausbeute	491
Quecksilberdampf-Hochdrucklampe	829
Quecksilberdampf-Niederdrucklampe	21

R

Radiolumineszenz	585
Radiometer	413
Radiometrie	414
Raster	557
Raum-Index	824
Raumbestrahlung	497
Raumbestrahlungsstärke	214
räumliche Verteilung der Lichtstärke	360
Raumwirkungsgrad	793
rauschäquivalente Bestrahlungsstärke	317
rauschäquivalente Eingangsgröße	318
rauschäquivalente Leistung	316
Rayleigh-Streuung	586
Referenz-Vorschaltgerät	588
Referenzlampe	590
reflektierte Globalstrahlung	779

Reflektometer.....	776
Reflektometerwert.....	777
Reflektor.....	780
Reflektorlampe.....	782
Reflexblendung.....	778
Reflexionsfaktor.....	785
Reflexionsgrad.....	789
Refraktor.....	468
relative Empfindlichkeit.....	68
relative Farbreizfunktion.....	72
relative optische Luftmasse.....	71
relative Sonnenscheindauer.....	69
relative spektrale Empfindlichkeit.....	74
relative spektrale Verteilung.....	73
Relfexion.....	774
Resonanzlinie.....	618
Retina.....	617
Retroreflektor.....	274
Retroreflexion.....	271
Rettungsleuchte für Grubenwehrmannschaften.....	494
rotationssymmetrische Lichtstärkeverteilung.....	357
Rückstrahler.....	274
Rückstrahlung.....	271
Rückstrahlwert.....	359

S

Sättigung.....	613
Sättigung.....	67
scheinbare Grösse.....	289
Scheinwerfer.....	578
schlagwettergeschützte Grubenleuchte.....	295
Schleierreflexionen.....	584
Schraubsockel.....	766
Schutzglas.....	485
schwarzer Körper.....	571
Schwarzglaslampe.....	447
Sehen.....	282
Sehleistung.....	285
Sehschärfe.....	283
Sekundärlichtquelle.....	429
Sekundärnormallampe.....	430
selbst-kalibrierender thermischer Empfänger.....	619
Selbstleuchter.....	99
selektiver Empfänger.....	624
selektiver Strahler.....	625
Serienheizung einer Kathode.....	631
Serienvorheizung einer Kathode.....	632
Sicherheitsbeleuchtung für Arbeitsplätze.....	319
Sicherheitsbeleuchtung für Rettungswege.....	106
sichtbare Strahlung.....	290, 344
skotopisches Sehen.....	258
Sockel.....	154
Solarkonstante.....	299
Sonnenbrand.....	304
Sonnenbräunung.....	111
Sonnenfaktor.....	298
Sonnenlicht.....	300
Sonnenscheindauer.....	305
Sonnenschutzeinrichtung.....	303
Sonnenstrahlung.....	302

spektral.....	686
spektrale Absorptivität.....	704
spektrale Dichte.....	709
spektrale Empfindlichkeit.....	692
spektrale Farbdichte.....	702
spektrale optische Dicke.....	701
spektrale optische Tiefe.....	701
spektrale Strahlungstemperatur.....	716
spektrale Transmissivität.....	693
spektrale Verteilung.....	709
spektraler Absorptionsindex.....	703
spektraler Absorptionskoeffizient.....	688
spektraler Farbanteil.....	750
spektraler Farbreiz.....	718
spektraler Hellempfindlichkeitsgrad.....	687
spektraler Leuchtdichteanteil.....	610
spektraler Leuchtdichteanteil.....	702
spektraler Massenschwächungskoeffizient.....	699
spektraler natürlicher Absorptionskoeffizient.....	529
spektraler Reinabsorptionsgrad.....	698
spektraler Reintransmissionsgrad.....	697
spektraler Schwächungskoeffizient.....	690
spektraler Streukoeffizient.....	689
spektrales dekadisches Absorptionsmass.....	696
spektrales natürliches Absorptionsmass.....	528
Spektralfarbenzug.....	708
Spektrallampe.....	685
Spektrallinie.....	684
Spektralphotometer.....	694
Spektralradiometer.....	695
Spektralwertanteile.....	707
Spektralwertfunktionen.....	612
Spektrum.....	683
spezieller Farbwiedergabe-Index CIE 1974.....	121
spezieller Studio-Scheinwerfer.....	559
spezifische Ausstrahlung.....	216
spezifische Lichtausstrahlung.....	395
spezifische Photonenstrahlung.....	248
spezifischer Beleuchtungswirkungsgrad.....	473
spezifischer Raumwirkungsgrad.....	474
spezifischer Rückstrahlwert.....	272
Spiegel-Scheinwerfer.....	64
Stäbchen.....	650
Starter.....	85
Startvorrichtung.....	88
Stefan-Boltzmannsches Gesetz.....	660
Stehleuchte.....	50
Steradian.....	661
Stift.....	424
Stiftsockel.....	425
Stiles-Crawford-Effekt {erster Art}.....	663
stimulierte Emission.....	186
Strahldichte.....	211
Strahldichte.....	412
Strahldichtefaktor.....	212
Strahldichtekoeffizient.....	213
Strahler.....	578
Strahlstärke.....	218
Strahlung.....	407
Strahlung.....	409
Strahlungsausbeute.....	217

Strahlungsenergie.....	419
Strahlungsfluss.....	207
Strahlungsfunktion.....	73
Strahlungsleistung.....	207
Strahlungsthermoelement.....	325
Strahlungsthermosäule.....	327
Streckenleuchte.....	256
Streuindikatrix.....	820
Streuung.....	818
Streuvermögen.....	819
stroboskopischer Effekt.....	664
Studio-Scheinwerfer.....	665
Stufenlinsen-Scheinwerfer.....	255
Suchscheinwerfer.....	400
symmetrische Leuchte.....	76
symmetrische Lichtstärkeverteilung.....	356
Synchrotron-Strahlung.....	630
Szintillator.....	645

T

Tageslicht.....	306
Tageslichtart.....	313
Tageslichtergänzungsbeleuchtung.....	670
Tageslichtkurvenzug.....	315
Tageslichtlampe.....	314
Tageslichtöffnung.....	307
Tageslichtquotient.....	309
Tagesssehen.....	297
Talbotsches Gesetz.....	675
Taschenleuchte.....	115
Temperaturstrahler.....	332
Temperaturstrahlung.....	330
thermisch stimulierte Lumineszenz.....	328
thermischer Strahlungsempfänger.....	331
Thermolumineszenz.....	328
Tischleuchte.....	514
tragbare Grubenleuchte.....	680
Transmission.....	265
Transmissionsgrad.....	264
Tribolumineszenz.....	516
Trichromasie.....	756
trichromatisches System.....	758
Tritanomalie.....	761
Tritanopie.....	760
Troland.....	732
Trübglaskolben.....	539
Trübungsfaktor.....	724

Ü

Übergangsehen.....	15

U

UCS-Farbtafel.....	714
UCS-Farbtafel CIE 1976.....	126
Ulbrichtsche Kugel.....	746
Ultraviolett-Lampe.....	527
Ultraviolett-Strahler.....	527
ultraviolette Strahlung.....	526

Umfeld.....	136
unbezogene Farbe.....	65
unbunte Farbe.....	744
unbunter Farbreiz.....	745
unterer Betriebswirkungsgrad.....	656
unterer halbräumlicher Lichtstrom.....	34
unterer halbräumlicher Lichtstromanteil.....	35
unterer kumulierter Zonenlichtstromanteil.....	33
Unterschiedsempfindlichkeit.....	459
Unterschiedsschwelle für Leuchtdichten.....	375
Urfarbe.....	37

V

Vakuumlampe.....	107
Verbauung.....	205
Verbund-Lampe.....	453
Vergleichslampe.....	147
Verminderungsfaktor.....	148
Verschmelzungsfrequenz.....	206
verspiegelter Kolben.....	781
Verstärkungsfaktor.....	296
Verstärkungszahl.....	296
verstellbare Leuchte.....	51
Verteilungstemperatur.....	144
visuelle Farbmessung.....	286
visuelle Photometrie.....	284
visueller Nutzeffekt.....	70
vollkommen gestreute Reflexion.....	438
vollkommen gestreute Transmission.....	437
vollkommen matte Fläche.....	503
vollkommen mattweisses Medium bei Reflexion.....	775
vollkommen mattweisses Medium bei Transmission.....	266
Vorhangbeleuchtung.....	372
Vorschaltgerät.....	178
Vorschaltgerät-Lichtstromfaktor.....	179
vorwiegend direkte Beleuchtung.....	797
vorwiegend indirekte Beleuchtung.....	796
Voutenbeleuchtung.....	484

W

wahrgenommenes Licht.....	26, 344
Wahrnehmung.....	24
Wahrnehmungsgeschwindigkeit.....	25
Wahrnehmungsschwelle.....	376
Wandabstand.....	180
Wandbeleuchtung.....	371
Warmstartlampe.....	554
Weitwinkel-Leuchte.....	269
Wellenlänge.....	145
Wellenzahl.....	146
Wendel.....	711
Wiensches Strahlungsgesetz.....	768
wirksame Dosis.....	227
Wolframband-Lampe.....	733
Wolframdrahtlampe.....	734

Z	
Zapfen	483
Zeitkonstante	668
Zonenlichtstrom	495
Zugleuchte	149
Zugschlussleuchte	462
Zündeflektrode	89
Zündgerät	48
Zündspannung	83
Zündstrich	90
Zündzeit	84
Zwischenton	41
zylindrische Belichtung	640
zylindrische Bestrahlung	641
zylindrische Bestrahlungsstärke	215
zylindrische Photonenbestrahlung	639

